

ΑΠΟ ΤΗ FED

Συζητήσεις για ψηφιακό δολάριο

Με κάποια καθυστέρηση σε σύγκριση με το χρονοδιάγραμμα που είχε θέσει, η αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα άνοιξε δημόσια διαβούλευση γύρω από την ιδέα ενός ψηφιακού δολαρίου και των θετικών ή αρνητικών επιπτώσεών του στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Με έγγραφο εργασίας καλεί τις ενδιαφερόμενες πλευρές να καταθέσουν τις απόψεις τους. **Σελ. 12**

CEO ΤUI ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Περισσότεροι από το 2019 οι τουρίστες

Τη βεβαιότητα του πως η Ελλάδα θα έχει φέτος περισσότερους τουρίστες από το 2019, τουλάχιστον όσον αφορά τις δραστηριότητες του ομίλου του, εκφράζει ο διευθύνων σύμβουλος του γερμανικού τουριστικού οργανισμού TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν. Τονίζει πως η TUI πρόκειται να επενδύσει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη της και ειδικά στη Ρόδο. **Σελ. 16**

ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΛΙΝΤΝΕΡ

Το «φιλικό γεράκι» της Ε.Ε.

«Φιλικό γεράκι» δήλωσε στο Eurogroup ότι είναι ο νέος Γερμανός υπ. Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ, ο οποίος συμφώνησε με τον Γάλλο ομόλογό του ότι πρέπει να χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη. Κάποιοι είδαν μια σαφή διαφοροποίηση στο μέτωπο των συντηρητικών δυνάμεων στις συζητήσεις για αλλαγή των δημοσιονομικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας. **Σελ. 19**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Κάνουν ταμείο για εργασιακά οι τράπεζες

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, οι συμφωνίες που έγιναν, οι εθελούσιες έξοδοι και η μείωση καταστημάτων

Τα μέτωπα στο εργασιακό τοπίο των τραπεζών παραμένουν, με τις προκλήσεις και τις αλλαγές που έπονται να είναι αρκετές. Η ΕΤΥΚ ήλθε σε συμφωνία για ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων ή

για αλλαγή τρόπων επιβράβευσής τους με διάφορες τράπεζες. Ωστόσο, δεν σημαίνει πως δεν θα υπάρξουν αλλαγές στα εργασιακά δρώμενα. Η μείωση των καταστημάτων και των υπαλλήλων της κάθε

τράπεζας βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα των διοικήσεων, αφού βλέπουν είτε τα έξοδά τους να περιορίζονται, είτε τα έσοδά τους να μεγαλώνουν. Η Τράπεζα Κύπρου, για παράδειγμα, όπως είναι εις

θέση να γνωρίζει η «Κ», αναμένεται να μειώσει περαιτέρω τον αριθμό των υπαλλήλων της και το 2022, παρόλο που το 2021 προχώρησε σε «στοχευμένα» σχέδια αφυπρέτσης. Η Ελληνική Τράπεζα έχει

παρόμοιους σχεδιασμούς, η AlphaBank κρατά κλειστά τα χαρτιά της μέχρι στιγμής, ενώ η Astrobank όπως είναι επίσης εις θέση να γνωρίζει η «Κ», δεν θα προχωρήσει σε Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου. **Σελ. 3**

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΛΙΦΤΙΝΓΚ

Επενδύσεις ύψους 90 εκατ. στις Πλάτρες

Εντονο επενδυτικό ενδιαφέρον καταγράφεται στην περιοχή των Πλατρών. Εργα πέραν των 90 εκατ. βρίσκονται στα πλάνα επενδυτών. Νέα ξενοδοχεία, αναβαθμίσεις υφιστάμενων και εξαγορές μικρότερων επιχειρήσεων γυρίζουν σελίδα στην περιοχή. Ταυτόχρονα θα εμπλουτιστεί το περιβάλλον της περιοχής με νέες δραστηριότητες και υποδομές ώστε η ανάπτυξη να είναι αρραγής. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Ο πληθωρισμός κτυπά νοικοκυριά-επιχειρήσεις

Σκεδόν δέκα χρόνια μετά ο πληθωρισμός επιστρέφει απειλητικός για το εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών, τον τζίρο των επιχειρήσεων, αλλά και για το ΑΕΠ, καθώς εκτινάσσει το κόστος των εισαγωγών. Το πλήγμα που θα επιφέρει στο εισόδημα των νοικοκυριών είναι δεδομένο, αλλά το εύρος του θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια της ανόδου των τιμών. **Σελ. 14**

ΑΛΛΟΙ ΔΥΟ ΣΤΑΘΜΟΙ

Κόμβος υγροποιημένου αερίου γίνεται η Ελλάδα

Οι δύο νέοι τερματικοί σταθμοί αποθήκευσης και αεριοποίησης LNG, πέραν της Ρεβυθούσας, αναβαθμίζουν τον ρόλο της Ελλάδας στον ενεργειακό χάρτη της ΝΑ Ευρώπης και εξασφαλίζουν τον ασφαλή εφοδιασμό της εγχώριας αγοράς. Ο πρώτος σταθμός θα δημιουργηθεί στην Αλεξανδρούπολη και ο δεύτερος στους Αγίους Θεοδώρους Κορίνθου. **Σελ. 18**

Οι κρίσεις απειλούν την πράσινη στροφή Ε.Ε.

Το σχέδιο της Ευρώπης για στροφή στην οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα αλλάζει ήδη τις γεωπολιτικές ισορροπίες, μετατοπίζει το κέντρο βάρους της παγκόσμιας ισχύος και φέρνει τη Γηραιά Ηπειρό αντιμέτωπη με άλλου είδους εξαρτήσεις και αντίστοιχους κινδύνους για την επάρκεια κρίσιμων πρώτων υλών. Οι βασικές πρώτες ύλες για τη στροφή στην ηλεκτροκίνηση, όπως το λίθιο, ο γραφίτης και οι σπάνιες γαίες, αλλά και λιγότερο γνωστά αλλά εξίσου αναγκαία υλικά, όπως το στρόντιο, παράγονται σε συντριπτικό ποσοστό σε χώρες που κυοφορούν γεωπολιτικές εντάσεις, με προεξάρχουσα την Κίνα αλλά και άλλες χώρες της Ασίας που είναι πολιτικά και γεωπολιτικά ασταθείς. Το σουράνιο, αναγκαία πρώτη ύλη για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας, την οποία αποφάσισε να συμπιράβει η Ε.Ε. στις «πράσινες» μορφές ενέργειας παρό τις αντιρρήσεις της επισημονικής κοινότητας, βρίσκεται κατά κύριο λόγο στο υπέδαφος του ταραγμένου και απρόβλεπτου Καζακστάν. **Σελ.10**

«Οχι» Βερολίνου στην πυρηνική ενέργεια

Εντείνονται οι αντιδράσεις κατά του σχεδίου απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επέκταση της πράσινης ταξινόμιας στην πυρηνική ενέργεια και στο φυσικό αέριο. Η γερμανική κυβέρνηση το Σάββατο έστειλε επίσημη επιστολή στην Κομισιόν, με την οποία τάσσεται κατά του χαρακτηρισμού της πυρηνικής ενέργειας ως βιώσιμης, αφήνοντας μάλιστα ανοιχτό το ενδεχόμενο –όπως έχουν ήδη κάνει η Αυστρία και το Λουξεμβούργο– να προσφύγει κατά της απόφασης στο Δικαστήριο της Ε.Ε. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Συνθήκες σταθερότητας

Η νέα οικονομική αρχιτεκτονική της ευρωζώνης θα πρέπει να περιλαμβάνει περισσότερα ενοποιητικά στοιχεία, με στόχο την ομαλοποίηση των κρίσεων που ενδεχομένως θα προκύψουν σε μια περιοχή ή χώρα της ΕΕ. Με αυτόν τον τρόπο δεν θα είναι δυνατόν να εμφανιστούν στο μέλλον κρίσεις όπως εκείνη που ανέκυψε στην Ελλάδα το 2009 και έλαβε πανευρωπαϊκές διαστάσεις. Αμέσως μετά την ελληνική κρίση, πολλά επενδύθηκαν στην ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης καθώς στην ενοποίηση των κεφαλαιαγορών της ζώνης του ευρώ. Σήμερα, δέκα και πλέον χρόνια μετά, γίνεται από όλους αντιληπτό ότι πρόκειται για δύο πολύ αργές διαδικασίες με αποτέλεσμα να κινδυνεύει η ευρωζώνη να βιώσει στο άμεσο μέλλον μια νέα μεγάλη οικονομική κρίση. Οδηγός

για τα επόμενα βήματα αποτελεί προφανώς το σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης που εφαρμόζουν οι ΗΠΑ, που δεν επιτρέπει σε μια τοπική κρίση να αποτελέσει απειλή για αποσταθεροποίηση της οικονομίας της χώρας. Αδιαιφισβήτητα, η ένωση των ευρωπαϊκών χωρών δεν προσφέρει τα δημοσιονομικά εργαλεία που υπάρχουν στην περίπτωση των ΗΠΑ για αναδιανομή των πόρων και διόρθωση των προβλημάτων. Εντός των ευρωπαϊκών μηχανισμών η αντιμετώπιση των προκλήσεων θα πρέπει να αναζητηθεί μέσα από παλαιότερες εισηγήσεις, μια εκ των οποίων ήταν η πρόταση των πέντε προέδρων του 2015, η οποία αποτέλεσε τη συνέχεια της πρότασης του 2012. Αξίζει να σημειωθεί ότι η τελευταία πρόταση έγινε σε μια περίοδο που κορυφώνονταν η ελληνική

κρίση και ο λαός καλείτο μέσα από δημοψήφισμα να αποφασίσει για την παραμονή ή όχι της χώρας στην ευρωζώνη. Οι πέντε πρόεδροι για τους οποίους γίνεται λόγος είναι οι επικεφαλής της Κομισιόν, της Ευρωβουλής, της ΕΚΤ, του Eurogroup και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Στην έκθεση που έφερε την υπογραφή τους γίνονταν συγκεκριμένες εισηγήσεις με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2025 και απώτερο στόχο η ευρωζώνη να θωρακιστεί, αποτρέποντας νέες δοκιμασίες. Τα χρόνια, όμως, πέρασαν και αρκετές από τις τότε εισηγήσεις προχώρησαν λίγο έως καθόλου, με αποτέλεσμα να απαιτείται σήμερα άμεση δράση. Σε αυτό το πλαίσιο προβάλλεται η ανάγκη ενός δημοσιονομικού μηχανισμού σταθεροποίησης των εθνικών οικονομιών. Τα πλεονεκτήματα

ενός κεντρικού ταμείου στήριξης των εθνικών οικονομιών σε περιόδους κρίσεων έγιναν πλήρως κατανοητά σε αυτήν την πανδημία, όπου το ταμείο ανθεκτικότητας και ανάκαμψης αγκαλιάστηκε με θέρμη από τα κράτη-μέλη, ενώ αρκετά εναπόθεσαν σε αυτό τις ελπίδες τους για επανεκκίνηση. Σε αυτήν ακριβώς τη βάση θα αναζητηθεί στο άμεσο μέλλον μια πιο μόνιμη δομή μέσα από έναν νέο και αναβαθμισμένο ρόλο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Σύμφωνα με τις αρχικές σκέψεις, ο νέος μηχανισμός θα αφορά στη δυνατότητα παραχώρησης χαμηλότοκων δανείων στα κράτη μέλη σε συνεχή βάση. Εγκαταλείπονται συνεπώς σκέψεις για περισσότερες κεντρικές παροχές που προκαλούν αντιδράσεις λόγω του πιθανού κινδύνου που ανακύπτει κάθε φορά που

γίνεται χρήση χρημάτων των Ευρωπαίων φορολογούμενων για διάσωση συγκεκριμένων κρατών που αποτυγχάνουν. Η διατήρηση της σταθερότητας στην ευρωζώνη σε μια περίοδο μεγάλων προκλήσεων αποτελεί το απαραίτητο συστατικό για ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η ομαλή πρόσβαση κάθε εθνικής οικονομίας στις αγορές για χρηματοδότηση των αναγκών της θα πρέπει να διασφαλίζεται σε συνεχή βάση μέσω ευρωπαϊκών μηχανισμών, αποτρέποντας δυσάρεστες καταστάσεις του παρελθόντος. Η επόμενη περίοδος είναι κρίσιμη για την επίτευξη μεγάλων ευρωπαϊκών στόχων όπως είναι η κλιματική αλλαγή. Αυτή η μεταρρυθμιστική προσπάθεια θα πρέπει να οικοδομηθεί μέσα σε συνθήκες σταθερότητας αν πρόκειται να καταστεί επιτυχής.

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Σελ. 5

Το test to stay πάει και σε ουσιώδεις υπηρεσίες

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τον GUIDO GIORGIO BODRATO και SALOMON FIEDLER*

«Πάγωσε» η ανάκαμψη της Ευρωζώνης

Η **μετάλλαξη** «Ομίκρον» επέφερε επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη. Σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη συμφόρηση του συστήματος της παγκόσμιας προμηθευτικής αλυσίδας, η οποία παρέτεινε τους χρόνους παραλαβής πρώτων υλών και εξαρτημάτων, και την αύξηση του κόστους της ενέργειας, η έξαρση κρουσμάτων κορωνοϊού έπληξε και τη ζήτηση και την προσφορά.

Οι περιορισμοί για την α-νάσχεση της μετάλλαξης και οι πιο διστακτικοί καταναλωτές συνέβαλαν στο να αυξηθεί λιγότερο από το αναμενόμενο η ζήτηση.

Οι συνθήκες για τον κλάδο παραγωγής αγαθών σε όλη

διότι επιβάλλει αυστηρά περιοριστικά μέτρα σε μεγάλες πόλεις και λιμάνια λόγω της «Ομίκρον».

Ο δείκτης διευθυντών προμηθειών στην Ευρωζώνη υποχώρησε λόγω της αποδυναμώσεως στον τομέα παροχής υπηρεσιών. Ειδικότερα, τον μήνα Ιανουάριο διαμορφώθηκε στις 52,4 μονάδες από τις 53,3 μονάδες τον Δεκέμβριο, δηλαδή εξασθένησε περισσότερο από τις προβλέψεις για 52,6 μονάδες των αναλυτών του ειδησεογραφικού πρακτορείου Reuters. Κι αυτή η εξέλιξη οφείλεται στις υπηρεσίες, των οποίων ο επιμέρους δείκτης είχε μια κάμψη από τις 53,1 μονάδες τον Δεκέμβριο στις 51,2 μονάδες τον Ιανουάριο.

Το Reuters έκανε λόγο για 52,2 μονάδες. Αντιθέτως, ο επιμέρους δείκτης της μεταποίησης ενισχύθηκε από τις 58,0 μονάδες του Δεκεμβρίου στις 59,0 μονάδες τον Ιανουάριο, ενώ οι αναλυτές είχαν εκτιμήσει πως θα αποδυναμωθεί στις 57,5 μονάδες.

Τα προβλήματα στο παγκόσμιο σύστημα εφοδιαστικής αλυσίδας φαίνεται πως βαθμιαία επιλύονται, αν και ταυτοχρόνως τον Ιανουάριο οι πληθωριστικές πιέσεις παρέμειναν έντονες.

Χάρη στα εύρωστα οικονομικά μεγέθη, από μέρους μας αναμένουμε πως η Ευρωζώνη θα εξακολουθήσει να απολαμβάνει δυναμική αύξηση του ΑΕΠ της τάξεως του 4,5% το τρέχον έτος, μετά τον ρυθμό 5,1% του 2021. Τέλος, στη Γερμανία, όπου η ανάκαμψη είναι δυναμική, αν και κάπως πιο βραδεία από άλλες χώρες, η επαναφορά του ΑΕΠ αναμένεται το δεύτερο τρίμηνο του 2022, όταν συνολικά η Ευρωζώνη το αποκατέστησε την τελευταία τριμήνια του 2021.

* Ο κ. Guidogiorgio Bodrato και Salomon Fiedler είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Τους έφταιξε ο Κύπριος...

Τα **τεράστια** προβλήματα που προκάλεσε η κακοκαιρία στην Ελλάδα και ειδικά ο εγκλωβισμός εκατοντάδων οδηγών στην Αττική Οδό και οι διακοπές ηλεκτρισμού, προκάλεσαν άνευ προηγουμένου αντιδράσεις. Η θλιβερή για άλλη μια φορά επιβεβαίωση της έλλειψης υποδομών και των δομικών αδυναμιών του ελλαδικού κράτους οδήγησαν κάποιους να ξεσπάσουν βγάζοντας στη φόρα τα πιο άθλια τους ένστικτα. Και έφταιξε, ποιος άλλος; Ο Κύπριος... Τα έβαλαν με τον Χρήστο Στυλιανίδη και όχι μόνον. Πολλοί πικραμένοι ξέσπασαν στα σόσιαλ μίντια εκτοξεύοντας εντελώς ανεδαιφικές κατηγορίες και κατά του Στυλιανίδη και κατά των Κυπρίων συλλήβδην. Κατηγορίες που υπό άλλες συνθήκες θα έπρεπε να προκαλούν το γέλωτα, αλλά λόγω της τραγικότητας της κατάστασης και των υπεράνθρωπων, ολονύκτιων προσπαθειών για τον απεγκλωβισμό των πολιτών, μόνο θλίψη και οργή προκαλούν.

Η πιο γελοία ίσως «παρέμβαση» ήταν της Κύπριας δημοσιογράφου Έλλης Αυγεντίου, η οποία είχε εγκλωβιστεί προχθές από το χιόνι. Βγήκε στη τηλεόραση του Sigma και δήλωσε χωρίς ντροπή, συμμετέχοντας στον χορό των επικριτών ότι... «ντρέπεται που ο κ. Στυλιανίδης είναι Κύπριος», αφού, όπως είπε, δεν κατάφεραν να οργανώσουν έγκαιρα έναν μηχανισμό αντιμετώπισης για την κακοκαιρία. Η... φυλετική της καταγγελία έγινε σχεδόν ταυτόχρονα με τις καταγγελίες που έκανε επώνυμα και δημόσια ο Κύπριος υπουργός Πολιτικής Προστασίας κατά της Αττικής Οδού. Ο οποίος ανέφερε ότι εισηγήθηκε στον Πρωθυπουργό να αποδοθούν ευθύνες στην εταιρεία διαχείρισης. Αποτέλεσμα των καταγγελιών του Στυλιανίδη ήταν η παραίτηση του Διευθυνόντα Συμβούλου της Αττικής Οδού, Βασίλειου Χαλκιά. Δεν γνωρίζω εάν η απελπισμένη δημοσιογράφος εξακολουθεί να νιώθει ακόμα ντροπή και για ποιους ακριβώς λόγους. Μετά το τηλεοπτικό ξεκατίνιασμά της μάλλον θα πρέπει να συνεχίσει να ντρέπεται...

Οι κατηγορίες κατά του Χριστοδουλίδη ήρθαν και από πολιτικά πρόσωπα που άμεσα ή έμμεσα του έριξαν ευθύνη για δομικές αδυναμίες δεκαετιών που ο ίδιος κλήθηκε να διορθώσει σε ακραίες για τον κάθε ψυχραιμό θεατή, καταστάσεις. Αυτοί όμως τα έλεγαν από την αρχή, όταν ο Μπιστάκης ανακοίνωσε ότι θα έδινε το κρίσιμο υπουργείο σε Κύπριο.

Κύπριος που ηγαιονόρχεται κάθε εβδομάδα μεταζυ Αθήνας και Λευκωσίας σχολίασε τις επικρίσεις κατά του Στυλιανίδη με μια κυπριακή παροιμία: «Αν' ον μπορεί να δέρει το γάρο, δέρνει το σμαρίν». Και συνέχισε: «Για κάποιους Ελλαδίτες πάντα θα φταίνει οι άλλοι, οι ξέ-

•Θυμάσαι που ο Καραμανλής χαρακτήρισε την Ελλάδα απέραντο φρενοκομείο; Και λίγα είπε!

νοι. Όχι οι δομικές αδυναμίες της χώρας και η διαχρονική έλλειψη υποδομών. Και κάποιος θα κατηγορούν για πάντα και για όλα τους Κύπριους. Ειδικά ο κάθε πικραμένος που έχει τα μαύρα του σε κυπριακή τράπεζα και δεν πληρώνει τους φόρους του για να μπορεί η Ελλάδα να δημιουργήσει σωστές υποδομές...».

• • • •

Οι λιμουζίνες και το περί δικαίου αίσθημα

Άρον, άρον έτρεξε ο μεγάλος Νίκος να τερματίσει κάθε κουβέντα για τις λιμουζίνες των κρατικών αξιωματούχων. Εγώ σας το είχα γράψει βέβαια, έγκαιρα, ότι υπήρξαν μεγάλες αντιδράσεις για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο το οποίο κατατέθηκε στην πιο... λάθος στιγμή. Λίγο η λαική κατακραυγή και πιο πολύ η πίεση από την Πινδάρου ο μεγάλος Νίκος έσπευσε αυθωρεί και παραχρήμα να δώσει οδηγίες στον Πετρίδη να αποσύρει το νομοσχέδιο για να "πάει πάσα κακόν". Οι κανονισμοί που αποσύρθηκαν

προνοούσαν για δικαίωμα χρήσης του υπηρεσιακού οχήματος επί 24ώρου βάσεως με όλα τα έξοδα πληρωμένα σε ακόμη επτά κρατικούς αξιωματούχους, πέραν των 28 που ήδη απολαμβάνουν το συγκεκριμένο δικαίωμα. Στη δε γραπτή δήλωση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου αναφέρεται ότι ο μεγάλος Νίκος έδωσε οδηγίες στον Πετρίδη να αποσύρει τους υπό αναφορά Κανονισμούς, μεταξύ άλλων, "λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ανησυχίες που υπάρχουν για την εκεμετάλλευση των συγκεκριμένων προνοιών των υπό αναφορά κανονισμών, καθώς και για ικανοποίηση του περί δικαίου αισθήματος". Αυτό το περί δικαίου αισθήματος το βλέπω να ικανοποιείται πολλαπλά από εδώ και μπρος. Ας είναι καλά ο Φούλας...

• • • •

Το προεδρικό κοστούμι του πριγκιπάτου

Σήμερα συνεδριάζει η Κεντρική Επιτροπή του ΔΗΚΟ για να συζητήσει το Πολιτικό Συνέδριο

του κόμματος το οποίο θα γίνει στις 6 Φεβρουαρίου. Μπορεί στη θεματολογία της Κεντρικής Επιτροπής να μην υπάρχει το θέμα των προεδρικών εκλογών αλλά σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες από την αξιόπιστη, ΔΗΚΟαναθερμμένη Φωτούλα «θα είναι δύσκολο να μην συζητηθεί αυτό το φλέγον θέμα. Ειδικά τα ονόματα των φερόμενων ως υποψηφίων που προωθούν κάποιοι στο ΔΗΚΟ».

Η Φωτούλα με ενημέρωσε ότι η Κεντρική Επιτροπή θα έχει ως κύριο θέμα της την πρόταση πολιτικής του ΔΗΚΟ για τις εκλογές, την οποία θα παρουσιάσει στο συνέδριο. «Πρόκειται για την πρόταση που θα κληθεί να εγκρίνει το συνέδριο με τις όποιες προσαρμογές και θα αποτελέσει τη βάση για να γίνουν οι συνεργασίες με άλλο ή άλλα κόμματα για τις προεδρικές» επεσήμανε η Φωτούλα. Και μου το έκανε ακόμα πιο λιανά λέγοντάς μου : «Θυσιαστικά η Κεντρική Επιτροπή θα ράψει το πρώτο προεδρικό κοστούμι το οποίο το συνέδριο του ΔΗΚΟ θα τελειοποιήσει. Μην με ρωτάτε όμως σε ποιον θα ταιριάζει αυτό το κοστούμι. Από τα πριγκιπικά διαμερίσματα μαθαίνω πως θα είναι αρκετά βολικό για να ταιριάζει σε δυο-τρία άτομα».

• • • •

Η Ελένη αντί του Νίκου

Θα είναι τελικά η Ελένη Σταύρου αυτή που θα διαδεχθεί τον Λεύτερη Χριστοφόρου στην Ευρωβουλή; Ας γνωστόν ο Λεύτερης Χριστοφόρου τον Νοέμβριο αναλαμβάνει θέση στο Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ, διορισμένος από τον μεγάλο Νίκο; Όπως έγκαιρα και έγκυρα σας είχα ξαναγράψει, στην Πινδάρου μάλλον επιθυμούσαν τον Νίκο Τορνάρη ο οποίος είναι και ο πρώτος επικλινής. Αυτός όμως έχει άλλες σκέψεις και... βλέψεις που φτάνουν μέχρι τις προεδρικές του 2023 και τις αλλαγές που αναμένονται στην Πινδάρου. Γι' αυτό και φέρεται να έχει κοινοποιήσει την «οριστική» του απόφαση να μην αποδεχθεί την πλήρωση της θέσης στην Ευρωβουλή.

Από την άλλη η Ελένη Σταύρου δεν έχει κανένα να μην κανένα πρόβλημα να μεταβεί στις Βρυξέλλες. Κάθε άλλο. Κάποιοι άλλοι όμως φροντίζουν πως ενοχλούνται με την εξέλιξη αλλά θεωρούν πως το θέμα «δεν είναι της χώρας γι' αυτό και δεν πρόκειται να το ανακινήσουν σύντομα.

• • • •

ΚΟΝΙΣ: Ποιος πολιτικός αρχηγός τα έχει πάρει στο κρανίο με στέλεχος του κόμματος το οποίο δείχνει να είναι «εκτός τόπου και χρόνου» και δεν έχει αντιληφθεί ότι το κόμμα έχει μπει ήδη σε έντονο προεκλογικό;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

«Landscape»: Τραύμα και ελευθερία με το βλέμμα στραμμένο στο σώμα μας

«**Για να μιλήσουμε** γι' αυτό το μεγάλο τοπίο χρειάζεται να στραφούμε προς το δικό μας τοπίο. Το σώμα μας. Και το βλέμμα μας. Πώς βλέπουμε δηλαδή εμείς το τοπίο αυτό. Και στη συνέχεια πώς το βλέπουν οι άλλοι» λέει η χορογράφος Έλενα Αντωνίου για το έργο της «Landscape» που παρουσιάζεται στο Θέατρο Ριάλτο την Παρασκευή και το Σάββατο 28, 29 Ιανουαρίου. Η Έλενα λέει πιο στο έργο της αυτό χρησιμοποιεί σωματικότητες που παραπέμπουν σε πιο έντονες φόρμες, συνθήκες και καταστάσεις. «Τοποθετούμε αυτές τις φόρμες μέσα στο έργο και δίνουμε στον θεατή χρόνο να κάνει ο ίδιος τους suyειρμούς και να αφομοιώσει όπως ο ίδιος θέλει την πληροφορία», ερωτώμενη για την υπερέκθεση του θηλυκού σώματος και τονίζει πως τα κοινωνικά στερεότυπα μάς έχουν μάθει ότι μια γυναίκα που απολαμβάνει να είναι ερωτική το κάνει για να προκαλέσει τους άλλους. Πρόθεσή της είναι, όπως μου λέει, το έργο να είναι μια αφορμή για τους θεατές να αναγνωρίσουν δικά τους βιώματα μέσα από την ενεργητική εμπειρία της παράστασης.

—«**Landscape**», λοιπόν, σε τι τοπίο κινηόμαστε, μαζί με τις συνεργάτιδες σου; —Κυριολεκτικά στο τοπίο των τελευταίων χρόνων με τις γυναικοκτονίες, το ελληνικό και το κυπριακό #metoo, τα σώματά μας μέσα στην καραντίνα. Στο τοπίο αυτό ακούμε, βλέπουμε, βιώνουμε, αναγνωρίζουμε, αποδεχόμαστε, αφουγκραζόμαστε, μοιραζόμαστε. Χωρίς να πρέπει να απολογούμαστε. Και για να μιλήσουμε γι' αυτό το μεγάλο τοπίο χρειάστηκε να στραφούμε προς το δικό μας τοπίο. Το

σώμα μας. Και το βλέμμα μας. Πώς βλέπουμε δηλαδή εμείς το τοπίο αυτό. Και στη συνέχεια πώς το βλέπουν οι άλλοι. —**Θα ήθελα να μου πεις περισσότερα γι' αυτό το περίεργο και ίσως αντισωματικό σκηνικό τραυματισμένου σώματος και ελεύθερου σεξουαλικά... Συγκλίνουν;** —Πιστεύουμε πως μπορούν να συνυπάρχουν. Πως μπορεί ένα τραυματισμένο σώμα να φτάσει στο σημείο να είναι και ελεύθερο σεξουαλικά. Και κυρίως έχει το δικαίωμα να είναι και τραυματισμένο αλλά και ελεύθερο σεξουαλικά. Το κοινωνικό πλαίσιο είναι που θέλει να μας πείσει ότι είναι είτε το ένα είτε το άλλο. Το «Landscape» είναι ένα τοπίο μέσα στο οποίο προσπαθούν να συνυπάρχουν, επηρεάζονται και αλληλοσυμπληρώνοντας η μία κατάσταση την άλλη. Μόνο έτσι θεωρούμε πως είμαστε ολόκληροι.

—**Αυτή η παρατήρηση που λες ότι έκανες, αλληλεπιδρώντας με τις πατριαρχικές κουλτούρες του 21ου αι., πού σε οδήγησε;**

—Δεν με οδήγησε κάπου συγκεκριμένα. Βρίσκομαι σε μια συνεχή ανησυχία για το πώς πρέπει να χειριστώ καταστάσεις, πώς πρέπει να είμαι συνέχεια σε εγρήγορση και πώς να είμαι ευέλικτη σε συμπεριφορές και συνθήκες που για έναν στρέιτ άντρα είναι συνήθως αυτονόητες. Συνεχίζω να παρατηρώ και να αλληλοεπιδρώ, γιατί τα πράγματα παραμένουν σχετικά ίδια και ταυτόχρονα χωρίς να λογοκρίνω τον θυμό ή τα έντονα συναισθήματα που μου προκαλεί η κουλτούρα αυτή. Δεν έχει τελειώσει αυτή η αλληλεπίδραση, γιατί δεν έχουμε τελειώσει με την πατριαρχία.

«**Πρόθεσή** μας είναι το έργο να είναι μια αφορμή για τους θεατές να αναγνωρίσουν δικά τους βιώματα μέσα από την ενεργητική εμπειρία της παράστασης».

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτέλει: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος

e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540

Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντές: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ανοικτά μέτωπα στα εργασιακά των τραπεζών

Ρευστό παραμένει το τοπίο, παρά τις πολλές ανανεώσεις συλλογικών συμβάσεων για τραπεζοϋπαλλήλους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Από την περίοδο της πανδημίας η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) προχώρησε σε σημαντικές συμφωνίες προς όφελος των τραπεζοϋπαλλήλων, με το 2022 να έχει προς στιγμήν αντίστοιχη κατεύθυνση. Τα μέτωπα όμως στο εργασιακό τοπίο των τραπεζών παραμένουν, με τις προκλήσεις να είναι πολλές και με τις αλλαγές που έπονται να είναι εξίσου αρκετές. Συγκεκριμένα, το 2021 η ΕΤΥΚ κατάφερε να προχωρήσει σε ανανέωση συλλογικών συμβάσεων με αρκετές τράπεζες της Κύπρου διασφαλίζοντας έτσι τα δικαιώματα των τραπεζοϋπαλλήλων μέχρι και το 2022, ενώ το 2022 οι συμφωνίες μπήκαν με το «δεξί» για τους υπαλλήλους της Astrobank, αλλά και σε οργανωτικό

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η στάση της Ελληνικής Τράπεζας στο ανοικτό ζήτημα της συλλογικής σύμβασης.

«χαρακτήρα» για την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Η Ελληνική Τράπεζα τηρεί στάση αναμονής σχετικά με τη συντηχία, την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης και τον τρόπο των αμοιβών, ενώ και η ΚΕΔΙΠΕΣ που λειτουργεί τα τελευταία χρόνια στις «τραπεζικές παρυφές» αφού δεν είναι τραπεζικό ίδρυμα, εξετάζει κινήσεις για να βγάλει προσωπικό πλεονάζον.

Ωστόσο, στις τράπεζες με τις οποίες προχώρησε σε συμφωνία η ΕΤΥΚ για ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων, ή για αλλαγή τρόπων επιβράβευσής τους, δεν σημαίνει αυτομάτως πως δεν θα υπάρξουν αλλαγές στα εργασιακά δρώμενα. Η μείωση των καταστημάτων και των υπαλλήλων της κάθε τράπεζας βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα των διοικήσεων, αφού βλέπουν ολοένα και περισσότερο είτε να περιορίζονται τα έσοδά τους, είτε να αυξάνονται τα έξοδά τους. Όπως και να έχει, το κόστος τους πα-

ραμένει σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τον διεθνή ανταγωνισμό. Η Τράπεζα Κύπρου, για παράδειγμα, όπως είναι εις θέση να γνωρίζει η «Κ», αναμένεται να μειώσει περαιτέρω τον αριθμό των υπαλλήλων της και το 2022, παρόλο που το 2021 προχώρησε σε «στοχευμένα» σχέδια αφυπρέτσης. Η Ελληνική Τράπεζα έχει και αυτή παρόμοιους σχεδιασμούς, η AlphaBank κρατά κλειστά τα χαρτιά της μέχρι στιγμής σε αυτό τον τομέα, ενώ η Astrobank όπως είναι επίσης εις θέση να γνωρίζει η «Κ», δεν θα προχωρήσει σε Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου, αλλά εσωτερικά θα γίνονται ενέργειες μέχρι να μειωθούν ακόμα κατά 40 – 50 άτομα σε «x» χρονικό διάστημα και όχι αναγκαστικά εντός του 2022. Στην AlphaBank, εάν και εφόσον επιβεβαιωθεί πως θα θελήσει να προχωρήσει σε ανάπτυξη της θυγατρικής της στην Κύπρο, δεν αποκλείεται να δούμε αντιστοίχες κινήσεις όπως της Astrobank με εσωτερικές διαδικασίες μείωσης των υπαλλήλων (στοχευμένα) για συγκράτηση των εξόδων της. Πάντως, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα κρατούν τη μερίδα του λέοντος σε θέμα αριθμού υπαλλήλων και θα έχει αρκετό ενδιαφέρον να δούμε με τι αριθμούς ακριβώς θα κινηθούν.

Με ερωτηματικά

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η στάση της Ελληνικής Τράπεζας στο ανοικτό ζήτημα της συλλογικής σύμβασης, μίας τράπεζας που απασχολεί το δεύτερο μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων τραπεζικού τομέα στην Κύπρο, με περίπου 2.700 υπαλλήλους. Όπως είναι ήδη γνωστό από τα οικονομικά της αποτελέσματα και από δηλώσεις μεγαλοστελεχών της οικονομικά – τραπεζικά φόρουμ, η τράπεζα αναζητά να μειώσει τα κόστη της. Εκτιμά πως η μείωση του προσωπικού της είναι ένα βήμα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων.

Σημείο κλειδί για την Ελληνική, είναι η ανταγωνιστικότητα, και υπό το πρίσμα της είναι επιτακτική η ανάγκη για μείωση και των καταστημάτων και των υπαλλήλων της τώρα που η τεχνολογία μπορεί να καλύψει αρκετές από τις τραπεζικές εργασίες. Ωστόσο, το σημείο συγκρούσε-

Η μείωση των καταστημάτων και των υπαλλήλων της κάθε τράπεζας βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα των διοικήσεων.

με την συντηχία τα τελευταία χρόνια δεν είναι ο αριθμός των υπαλλήλων της, αλλά ο τρόπος με τον οποίο θέλει η συντηχία να τους αμείβει η τράπεζα. Υπενθυμίζεται πως η «κόντρα» αυτή είχε ξεκινήσει από τον προηγούμενο της CEO, τον κ. Ιωάννη Μάτση, αδρανολογήθηκε με την έλευση του μεταβατικού της CEO, του κ. Φοίβου Στασόπουλου, και πλέον είναι στα «χέρια» του νέου της CEO, του Όλιβερ Γκάτζκε. Υπενθυμίζεται πως, τέλη του 2019, αυτή η διαφωνία μεταξύ ΕΤΥΚ και Ελληνικής έκανε την δεύτερη να δώσει οριζόντιες αυξήσεις και με αναδρομική ισχύ. Τότε, έδωσε αυξήσεις 2% ορίζοντα και ένα 2,4% κατά μέσο όρο στη βάση της απόδοσης και της αξίας της κάθε θέσης στην κυπριακή αγορά. Το μόνο σίγουρο είναι πως οι συζητήσεις για τη συλλογική σύμβαση της Ελληνικής με την ΕΤΥΚ, θα θέλει να μπου σε νέα βάση.

Οι ανανεώσεις συμβάσεων

Αρχίζοντας με την πιο πρόσφατη ανανέωση συλλογικής σύμβασης, όπως γνωστοποιήθηκε εξάλλου από την ΕΤΥΚ, ήταν αυτή μεταξύ Astrobank και ΕΤΥΚ για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης (2019-2021), οι οποίες διεζητήσαν σε ανώτατο επίπεδο των δύο πλευρών. Η ανανέωση έγινε για μέχρι και το τέλος του 2022, αφού έχουμε φτάσει σε συμφωνία με την Τράπεζα, και έχει υπογραφεί η ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης που θα ισχύει μέχρι τις 31/12/2022.

Τέλος Ιουλίου ανανεώθηκε και η συλλογική σύμβαση της Τράπεζας Κύπρου με την ΕΤΥΚ για την περίοδο 2021-2022. Όπως είχε γράψει τότε η «Κ», η Τράπεζα Κύπρου τόνιζε πως για πρώτη φορά το σύστημα καθίσταται αξιοκρατικό και δημι-

ουργεί προοπτική, αφού ξεφεύγει από την λογική της αυτόματης αύξησης και προσαύξησης και πάει στην αμοιβή με βάση την θέση εργασίας, τα καθήκοντα και την απόδοση. Τόνιζαν τότε πηγές της Τρ. Κύπρου πως η εξέλιξη αυτή δεν συνεπάγεται μείωση κόστους, αλλά αύξηση της παραγωγικότητας και θα υπήρχε μετακύληση οφέλους στους πελάτες. Συνοψίζοντας, οι συζητήσεις για την ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης διαχωρίστηκαν σε δύο στάδια, αφενός για το ζητούμενο και αφετέρου για την οργανική διάρθρωση της Τράπεζας. Έτσι, προήχθησαν 700 τραπεζικοί υπάλληλοι της Τράπεζας Κύπρου το τέταρτο τρίμηνο του 2021. Όσον αφορά στην AlphaBank Κύπρου, δεν έχει ανανεωθεί η συλλογική σύμβαση και ισχύει

εκείνη που είχε υπογραφεί το 2017 – 2018. Ωστόσο, τον Ιούλιο του 2021 η ΕΤΥΚ κατάφερε την παραχώρηση της ετήσιας προσαύξησης με βάση τις υφιστάμενες συμφωνίες. Υιοθετήθηκε για το 2021 η παραχώρηση ισόποσης αύξησης μισθού εντός των υφιστάμενων μισθολογικών κλιμάκων. Ως αποτέλεσμα, το ύψος της κατ' εξαίρεση ετήσιας προσαύξησης για τους υπαλλήλους ήταν 125 ευρώ (βασικό + τιμάρθρο) μηνιαίως σε όλο το προσωπικό. Τα 125 ευρώ λοιπόν, προστέθηκαν στο μισθό των υπαλλήλων της AlphaBank Κύπρου, χωρίς να επηρεάζουν τον υπάλληλο και την κλίμακα που βρίσκεται (αυξάνεται ο μισθός εντός της κλίμακας) και παραχωρήθηκε αναδρομικά ως εάν να την έπαιρναν από αρχές του 2021.

AON

MAP FUND

Εξαιρετική διάκριση του Πολύ-Επιχειρησιακού Ταμείου Προνοίας MAP Fund στα Ευρωπαϊκά Βραβεία IPE Awards 2021

Η Aon, ο παγκόσμιος οργανισμός συμβουλευτικών υπηρεσιών (NYSE: AON), ανακοινώνει την εξαιρετική διάκριση του Πολύ-Επιχειρησιακού Ταμείου Προνοίας MAP Fund στα Ευρωπαϊκά Βραβεία IPE Awards για δεύτερη συνεχή χρονιά. Ακολουθούν μερικές από τις πρόσφατες επιτυχίες του Ταμείου στα IPE Awards:

2021
WINNER
Best Small Pension Fund (assets less than €1bn)

2020
WINNER
Best Small Pension Fund (assets less than €1bn)
HIGHLY COMMENDED
Multi-employer / Professional Pension Fund
HIGHLY COMMENDED
Pensions Governance & Administration
HIGHLY COMMENDED
Small Countries

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία IPE Awards είναι ο μεγαλύτερος θεσμός για τα ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά ταμεία, με τη συμμετοχή αρκετών εκατοντάδων ταμείων από περισσότερες από 20 χώρες που καλύπτουν 70 εκατομμύρια μέλη και €2 τρισεκατομμύρια ευρώ.

Η διάκριση αυτή για ένα Κυπριακό Ταμείο Προνοίας για δεύτερη συνεχή χρονιά αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και συμβάλλει σημαντικά και στη ανάδειξη της Κύπρου ως κέντρου υπηρεσιών για Ταμεία επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών.

Το βραβείο ολοκληρώνει μια περίοδο σημαντικών οροσήμων για το Ταμείο, το οποίο έχει πλέον συμβληθεί με περισσότερους από 275 εργοδότες στην Κύπρο και την Ελλάδα, καλύπτοντας 4.000 μέλη, ως μια συνολική λύση για την εξασφάλιση επαγγελματικής διαχείρισης των συνταξιοδοτικών αποταμιεύσεών τους. Ανυπομονούμε να συνεχίσουμε την παροχή υπηρεσιών προσιθέμενης αξίας που εξυπηρετούν το καλύτερο συμφέρον των μελών του Ταμείου μας και των δικαιούχων τους."

Φίλιππος Μαννάρης
Διευθύνων Σύμβουλος Aon Wealth Solutions

 www.map.fund

 contact@map.fund

 +357 22 458011

Ανοδικά συνεχίζουν οι τιμές το α΄ μισό του 2022

Στέλιος Γαβριήλ: Ακριβότερο μέχρι και 30% το κόστος κατασκευής, πως επηρεάζεται η ζήτηση για ιδιωτικές κατοικίες και αναπτυξιακά έργα

Συνέντευξη στη **MARIA ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η εικόνα στον τομέα των κατασκευών τους τελευταίους μήνες δεν είναι και η καλύτερη. Οι αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών έχουν προκαλέσει ένα ντόμινο αντιδράσεων στην αγορά αλλά και στις ίδιες τις εργοληπτικές εταιρείες. Όπως μεταφέρει μέσα από την συνέντευξή του στην «Κ» ο Στέλιος Γαβριήλ, πρόεδρος της Ομοσπονδίας συνδέσμων εργολάβων οικοδομών, οι τιμές εκτοξεύουν το κατασκευαστικό κόστος μέχρι και 30% πιο πάνω, ενώ θα συνεχίσουν να κινούνται ανοδικά, τουλάχιστον το πρώτο εξάμηνο του 2022. Εκτιμά ότι θα υπάρξει επιβράδυνση σε κατηγορίες ακινήτων και θεωρεί απομακρυσμένο το σενάριο φούσκας στην αγορά. Τυπικά την ίδια ώρα καμπανάκι για τον ρόλο του κράτους και επισημαίνει τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος στην αγορά.

-Ποια η εικόνα αυτή την στιγμή στον κατασκευαστικό κλάδο;

- Συνεχίζει να επικρατεί έντονη ανησυχία στον κατασκευαστικό κλάδο ένεκα της συνεχιζόμενης αύξησης των τιμών των οικοδομικών υλικών. Μια αύξηση που επίπλε ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της πανδημίας στην εφοδιαστική αλυσίδα, της ανόδου στα κόστη μεταφορών εμπορευμάτων, της επιβολής περιβαλλο-

Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις καλούνται να ολοκληρώσουν συμβάσεις, που τιμολογήθηκαν σε προγενέστερο χρόνο, αδυνατώντας να απορροφήσουν τις αυξήσεις και να ολοκληρώσουν τα έργα.

ντικών και αυξημένων λιμενικών τελών. Οι εργολήπτες εκτιμούν ότι η κατάσταση που επικρατεί τους τελευταίους 18 μήνες είναι δύσκολα αναστρέψιμη. Οι τερματίες ελλείψεις αλλά και οι μεγάλες καθυστερήσεις στην προμήθεια τόσο των πρώτων υλών αλλά και των υλικών γενικότερα από το εξωτερικό, έχουν θέσει την οικοδομική βιομηχανία σε μεγάλη αβεβαιότητα. Από τη μια, υπάρχουν έργα στα οποία είχαν συμβληθεί οι εργολήπτες με τους ιδιοκτήτες (είτε με τον δημόσιο τομέα ή και με ιδιώτες) σε μια περίοδο όπου ήταν αδύνατο να προβλεφθούν οι τόσο μεγάλες αυξήσεις. Από την άλλη, διαπιστώνεται, δυστυχώς εκ των υστέρων, ότι δεν υπάρχει επαρκής ή κατάλληλος μηχανισμός για ανάκτηση του κόστους λόγω εσφαλμένων πρακτικών και διαγραφής σχετικών όρων από τα συμβόλαια, ακόμα και του δημόσιου τομέα. Επιπλέον, σε κάποιες άλλες περιπτώσεις παρατηρείται αδυναμία στην απόδοση ολόκληρης ή μέρους της αύξησης του κόστους. Έτσι, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις καλούνται να ολοκληρώσουν συμβάσεις, που τιμολογήθηκαν σε προγενέστερο χρόνο, αδυνατώντας να απορροφήσουν τις αυξήσεις και να ολοκληρώσουν τα έργα. Όπως είναι αντιληπτό, ο εργοληπτικός κόσμος αδυνατεί να ανταποκριθεί στις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί, κυρίως λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας στην παγκόσμια αγορά. Και το φαινόμενο αυτό, που παρατηρείται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, δεν φαίνεται να αποκλιμακώνεται, αλλά αντιθέτως εντείνεται

-Σε ποια επίπεδα έχουν φτάσει οι τιμές των πρώτων υλών;

-Τον τελευταίο χρόνο και ειδικότερα μετά και το δεύτερο κύμα της πανδημίας τον Απρίλιο του 2021 μέχρι και τις αρχές του 2022, έχουν επιβληθεί νέες αυξήσεις σε ορισμένα βασικά υλικά πέραν του 20% (ξυλεία, πολυστερίνες, γυψοσανίδες, οπλισμός, τούβλα κλπ.), με επακόλουθο οι τιμές να έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο και κάθε δυνατή πρόβλεψη καθώς σε μερικές κατηγορίες η αύξηση αγγίζει το 120% (δομικός χάλυβας). Δεν είναι μόνο τα δημόσια έργα, αλλά και οι ιδιωτικές αναπτύξεις που πλήττονται από την αύξηση των οικοδομικών υλικών, οδηγώντας σε αύξηση του κόστους κατασκευής από 20 – 30%.

-Πότε εκτιμάτε ότι θα φτάσουν το πικ; Θεωρείτε ότι αυτές οι τιμές μπορούν να επανέλθουν σε επίπεδα προ πανδημίας;

-Μετά την απροσδόκητη εκτίναξη του πληθωρισμού στα πρωτοφανή επίπεδα του 4,9% τα τελευταία σχεδόν 30 χρόνια, ο πληθωρισμός στην Ευρώζων δείχνει πως, κατά τη διάρκεια του 2022, θα υποχωρήσει.

Υστέρα από μια συγκρατημένη ανάκαμψη, η ανάπτυξη διεθνώς μπορεί να ανακτήσει τον βηματισμό της κατά τη διάρκεια του έτους, διότι σταδιακά η πανδημία θα μετασχηματισθεί πιθανώς σε ενδημία σε μεγάλα τμήματα του κόσμου, οι ελλείψεις σε βασικές προμήθειες φαίνεται πως θα περιοριστούν, η απασχόληση θα εξακολουθήσει να ανακάμπτει, οι ισολογισμοί των καταναλωτών είναι ασυνήθιστα υγιείς, ενώ επιχειρήσεις και κυβερνήσεις ενδιαφέρονται να αυξήσουν τις επενδύσεις τους. Αναμένεται, σύμφωνα με τις μελέτες των ειδικών, περί τα τέλη 2022, ο πληθωρισμός στην Ευρώζων να εξασθενήσει και να υποχωρήσει σε ποσοστό κάτω του 2% βραχυπρόθεσμα δε, στις αρχές του 2023 να φθάσει το 2% και έως τα τέλη του 2023 να διαμορφωθεί κατά μέσον όρο στο 2,2% το 2024. Με βάση τα πιο πάνω, οι τιμές αναμένεται να κινηθούν ανοδικά τουλάχιστον για το πρώτο εξάμηνο του 2022, και ακολούθως να σταθεροποιηθούν σε αυτά τα επίπεδα.

-Πώς διαχειρίζονται οι εργολάβοι το ζήτημα των αυξήσεων;

- Οι εργοληπτικές εταιρείες έχουν απορροφήσει το μεγαλύτερο μέρος των αυξήσεων, ώστε να μετακυλήσει κατά το δυνατόν μικρότερο μέρος των κατασκευαστικού κόστους στους ιδιοκτήτες των έργων. Αναμφισβήτητα η πανδημία έχει επηρεάσει την κατασκευαστική αγορά κυρίως ως προς τις αυξήσεις στα κατασκευαστικά κόστη, στις καθυστερήσεις στην εκτέλεση των έργων και στην ανάληψη νέων, καθώς και στη γενικότερη αδυναμία προγραμματισμού. Παρ' όλα, αυτά διαφαίνονται στον ορίζοντα σημάδια ανάκαμψης τα οποία δημιουργούν ένα αίσθημα αισιοδοξίας για τον τομέα των κατασκευών. Το μέλλον του κλάδου εξαρτάται από το εάν η βιομηχανία θα προσαρμοστεί εγκαίρως σε αυτή την νέα εποχή που απαιτεί την υιοθέτηση νέων και καινοτόμων πρακτικών, όπως είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η χρήση νέων τεχνολογιών και η μετάβαση σε ένα νέο, ορθολογιστικό και πράσινο μοντέλο ανάπτυξης. Για να προσαρμοστούν οι κατασκευαστικές εταιρείες σε αυτό το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον και να ενισχύσουν την αποδοτικότητα τους ώστε να αναλαμβάνουν

Δεν υπάρχει επαρκής ή κατάλληλος μηχανισμός για ανάκτηση του κόστους λόγω εσφαλμένων πρακτικών και διαγραφής σχετικών όρων από τα συμβόλαια, ακόμα και του δημόσιου τομέα, επισημαίνει ο πρόεδρος της ΟΣΕΟΚ Στέλιος Γαβριήλ.

Πιθανή κάποια επιβράδυνση αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις για «φούσκα»

-Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει προειδοποιήσει για ενδεχόμενο νέας φούσκας στα ακίνητα ένεκα του ρυθμού αύξησης των τιμών στα οικιστικά. Μπορεί να προφυλαχθεί η αγορά από ένα τέτοιο σενάριο;

-Ένα ραλί τιμών καταγράφεται τον τελευταίο χρόνο στην αγορά ακινήτων, με τις αξίες να έχουν επιστρέψει πλέον στα επίπεδα του 2010. Το φαινόμενο δεν καταγράφεται μόνο στην Κύπρο, αλλά παγκοσμίως κι αναμένεται να συνεχιστεί και το 2022. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προειδοποιεί ότι η παγκόσμια έκρηξη τιμών των κατοικιών εντείνει τους κινδύνους δημιουργίας φούσκας, όπως επίσης και σε ετήσια έκθεσή της η UBS Global Real Estate Bubble Index 2021 που πραγματοποιεί η Διεύθυνση Επενδύσεων (Chief Investment Office) της UBS Global Wealth Management επισημαίνει ότι ο κίνδυνος φούσκας αυξήθηκε

κατά μέσο όρο, όπως αυξήθηκε και ο ενδεχόμενος βαθμός σοβαρότητας του κινδύνου της τιμής σε πολλές από τις πόλεις που παρακολουθεί ο δείκτης.

Συγκεκριμένα η αγορά κατοικίας στις ευρωζώνη «θερμαίνεται», αυξάνοντας τις πιθανότητες για μια διόρθωση τόσο στον οικιστικό όσο και στον εμπορικό τομέα των ακινήτων, ανέφερε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην έκθεσή της σταθερότητας. Στην Ε.Ε. αυτή η αύξηση των τιμών άγγιξε το 7%, δηλαδή στο υψηλότερο ποσοστό από το μακρινό και εύρωστο 2005, ωθώντας την Ε.Κ.Τ να επισημαίνει ότι κάποιο πράγμα μπορεί να «φρένει». Την ίδια ώρα η πανδημία άλλαξε τις επιθυμίες των πολιτών και εμφανίζεται μεγάλη διάθεση για αλλαγή - απόκτηση κατοικίας. Αναφερόμαι στην τηλεόραση, σε συνδυασμό με την αύξηση των αποταμιεύσεων - αλλά και της ρευστότητας των ε-

πενδυτών που δεν επιθυμούν αρνητικό επιτόκιο στις καταθέσεις τους - εκτόξευσε στα ύψη τη ζήτηση για ακίνητα. Διαφαίνεται λοιπόν ότι η κτηματογορά θα συνεχίσει την αυξητική της πορεία και το 2022, και πιστεύω ότι σε μερικές περιοχές θα υπάρξει ορθολογισμός των τιμών και σταθερότητα. Πρέπει να αναφέρω ότι η αγορά ακινήτων αποτελείται από διαφορετικές κατηγορίες. Δεν υπάρχει μια αγορά για όλα τα ακίνητα. Υπάρχουν κατηγορίες ακινήτων που έχουν υπερθερμανθεί και κατηγορίες που σημειώνουν υποχώρηση. Καθώς η χώρα δεν έχει καταγράψει σημαντική ανοδική πορεία στις αξίες ακινήτων από το 2010, (εξαιρουμένων των πωλήσεων από πολιτογραφήσεις) δεν υπάρχουν ενδείξεις για «φούσκα» σήμερα. Πιθανώς να δούμε μια επιβράδυνση των κατηγοριών που έχουν «τρέξει» γρηγορότερα από τις υπόλοιπες.

-Έχουν ληφθεί αντισταθμιστικά μέτρα;

- Ως Ομοσπονδία, έχουμε ήδη προβεί σε σειρά επαφών με τους Υπουργούς Οικονομικών και Μεταφορών, Επικοινωνιών

και Έργων, τον Γενικό Ελεγκτή, την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (Κ.Ε.Α.Α.), το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (Ε.Τ.Ε.Κ.), με Πολιτικά Κόμματα και την Κοινοβουλευτική

Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ενώ έχουμε επίσης αποστείλει σχετική επιστολή προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Ζητούμενο η άμεση λήψη μέτρων όπως η παροχή εκτάκτων φορολογικών ελαφρύνσεων, οι οποίες να περιλαμβάνουν μηνιαία υποβολή της φορολογικής δήλωσης για τον Φ.Π.Α., επιμύκνωση της παράταξης πληρωμής του Φ.Π.Α., για ακόμη τρεις φορολογικές περιόδους, επίτευξη της επιστροφής του Φ.Π.Α. την εφαρμογή μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ για κατασκευή και αγορά κατοικίας έως το τέλος του 2022. Επιπλέον, η Ομοσπονδία θεωρεί αναγκαία την εισαγωγή της Διαιτησίας και της Κριτικής Διαδικασίας για την επίλυση των πιο πάνω διαφορών, διαδικασίες, οι οποίες ακολουθούνται επιτυχώς στο διεθνές χώρο.

Εισηγούμαστε επίσης την κατ' εξαίρεση εξέταση από την ΚΕΑΑ περιπτώσεων αδυναμίας ολοκλήρωσης έργων των δημοσίου, η εκτέλεση των οποίων ανελήφθη προ της εμφάνισης της πανδημίας δύναμει συμβάσεων μη προβλεπόμενων την ανάκτηση των αυξήσεων των τιμών των υλικών. Ενόσω τα αίτια των εν λόγω καθυστερήσεων εκφεύγουν του ελέγχου της Εργοληπτικής, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. θεωρεί άδικο την κατάπτωση των ποινικών ρητρών στα Συμβόλαια για έργα του δημοσίου.

Αναμένεται μείωση του κύκλου εργασιών για ιδιωτικές αναπτύξεις

Ο τομέας της ανάπτυξης γης οφείλει να επικεντρωθεί στις νέες ανάγκες των αγοραστών, ντόπιων και ξένων.

-Σε ποιο βαθμό έχει επηρεαστεί η ζήτηση για νέες αναπτύξεις;

- Οι αυξήσεις στα υλικά, οι μεγάλες καθυστερήσεις και οι ελλείψεις στην προμήθεια των υλικών έχουν επηρεάσει δυσμενώς τον κατασκευαστικό τομέα. Για τα έργα του δημοσίου, το κράτος έχει υποβάλει και η Βουλή έχει εγκρίνει για το 2022 αυξημένο προϋπολογισμό τόσο για αναπτυξιακά έργα όσο και για κατασκευαστικά έργα. Το ζητούμενο είναι να απορροφηθούν, με στόχο να αυξηθεί το ποσοστό ολοποίησης του αναπτυξιακού προϋπολογισμού, ώστε να αποφευχθεί επιβράδυνση του κλάδου γενικότερα. Επιπρόσθετα καλείται το κράτος να προβεί στην αναθεώρηση του ποσού του προϋπολογισμού λαμβάνοντας υπόψη τις μεγάλες αυξήσεις στο τελικό προϊόν.

Επιπλέον, τα κονδύλια που διατίθενται κυρίως από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία για την πραγματοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων και την μετατροπή της χώρας μας σε ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Στόχος είναι αυτά να υλοποιηθούν εγκαίρως, καθώς αυτό αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή των σχετικών κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Για τις ιδιωτικές αναπτύξεις αναμένονται σημαντικές πιέσεις και μείωση του κύκλου εργασιών στο άμεσο μέλλον.

Με τα νέα δεδομένα του αυξημένου κόστους κατασκευής, τα νεαρά ζευγάρια αναθεωρούν τους στόχους τους για ανέγερση ιδιόκτητης κατοικίας, αναζητώντας οικονομικότερες λύσεις.

Η κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος πολιτογραφήσεων έχει μειώσει τον αριθμό των πολυτελών αναπτύξεων και θα διαφοροποιήσει και πάλι το μίγμα των προσφερόμενων προϊόντων. Ελπίζουμε ότι η νέα στρατηγική προσέλκυσης ξένων επιχειρήσεων στην Κύπρο θα έχει θετικά αποτελέσματα. Ο τομέας της ανάπτυξης γης οφείλει να επικεντρωθεί στις νέες ανάγκες των αγοραστών, ντόπιων και ξένων. Κατά το νέο έτος, θεωρώ ότι το σύνολο του κλάδου θα προσαρμοστεί στις νέες αυτές απαιτήσεις, με τα σύγχρονα κτήρια που θα στεγάσουν εταιρείες και λειτουργικές οικιστικές μονάδες για τα στελέχη και τους εργαζόμενους τους αυξανόμενα σημαντικά τις νέες αναπτύξεις.

Επιπλέον, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα θα πρέπει, με-

ταξύ άλλων, να εστιάσουν στην αυξημένη ζήτηση οικιστικών ακινήτων από νεαρά ζευγάρια, αγοραστές και εννοικιαστές που επιλέγουν μικρότερες οικιστικές μονάδες. Η νέα γενιά των Κυπρίων εμφανίζεται πιο ανοικτή στην αγορά σύγχρονων διαμερισμάτων σε νέες κατασκευές, εγκαταλείποντας τη δημοφιλή κατά το παρελθόν, επιλογή των μεγάλων μονοκατοικιών. Νεαρά ζευγάρια μέχρι και 40 ετών επιθυμούν να αποκτήσουν τη δική τους κατοικία, παράγοντας που αναμένεται να δώσει ώθηση στον τομέα μας. Φυσικά με τα νέα δεδομένα του αυξημένου κόστους κατασκευής, τα νεαρά ζευγάρια αναθεωρούν τους στόχους τους για ανέγερση ιδιόκτητης κατοικίας, αναζητώντας οικονομικότερες λύσεις.

Μεγαλύτερη, ωστόσο, πρόκληση για τον τομέα μας το 2022 θα αποτελέσει το μείζον ζήτημα της βιωσιμότητας, δηλαδή ο σχεδιασμός και η κατασκευή κτηρίων με θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον καθώς επίσης και η διαμόρφωση του τρόπου λειτουργίας των εταιρειών του κλάδου για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου. Θέλω να τονίσω επίσης ότι τυχόν ψήφιση του νομοσχεδίου που αφορά την επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5%, για τα πρώτα 140 τμ κατοικίας με μέγιστο εμβαδό τα 200 τμ, που κατατέθηκε χθες ενώπιον της Βουλής, αναμένεται να έχει αρνητικά αποτελέσματα στον κλάδο.

Το test to stay πάει και σε ουσιώδεις υπηρεσίες

Πρώτη αξιολόγηση του μέτρου που εφαρμόστηκε στα σχολεία – Στο στόχαστρο παραμένουν οι ανεμβολίαστοι

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε διορθωτικές πινελιές στην εφαρμογή του test to stay προσανατολίζεται η κυβέρνηση, μετά και την συνάντηση του υπουργού Υγείας και της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΣΕΕ) την Τρίτη το απόγευμα. Μετά από δυο μέρες εφαρμογής του μέτρου στα σχολεία, η κυβέρνηση προέβη σε μια πρώτη εξέταση του υγειονομικού πλαισίου ελέγχων που τέθηκαν σε εφαρμογή την περασμένη Δευτέρα. Στη συνεδρία υπουργού Υγείας και επιδημιολόγων η άποψη που κυριάρχησε ήταν πως το μέτρο αποδίδει.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν, μια από τις εισηγήσεις του υπουργού Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα θα αφορά τα παιδιά των νηπιαγωγείων και την προαιρετική πραγματοποίηση rapid test μια φορά την εβδομάδα, εξέλιξη που κατά κάποιες απόψεις σχετίζεται και με τις έντονες αντιδράσεις που έχουν εκδηλωθεί από εκπαιδευτικές οργανώσεις και γονείς. Το υγειο-

Μετά από ένα δύσκολο δίμηνο, Υπουργείο Υγείας και Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή αναμένεται την ερχόμενη εβδομάδα να ασχοληθούν με μερική χαλάρωση των υγειονομιών μέτρων σε νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών.

νομικό μέτρο του test to stay θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται κανονικά για τις υπόλοιπες ηλικίες που περιλαμβάνει μαθητές δημοτικών και γυμνασίων. Στη συνεδρία υπουργού Υγείας και ΣΕΕ, παρουσιάστηκαν τα πρώτα στοιχεία από την εφαρμογή του μέτρου. Συνολικά το μέτρο εφαρμόστηκε σε περίπου 400 μαθητές και από τους ελέγχους εντοπίστηκαν τρία θετικά αποτελέσματα.

Επεκτείνεται

Από τη συνεδρίαση προέκυψε πως στο Υπουργείο Υγείας υπάρχει σοβαρός προβληματισμός επέκτασης του test to stay πέραν των σχολικών μονάδων. Ένα κομμάτι της συνεδρίας αναλώθηκε στην πιθανότητα εφαρμογής του μέτρου σε ουσιώδεις υπηρεσίες, σε μια προσπάθεια μείωσης των προβλημάτων που παρατηρούνται με τα κενά που δημιουργούνται από τον μεγάλο αριθμό εργαζομένων οι οποίοι έχουν ανιχνευθεί επαφές επιβεβαιωμένων κρουσμάτων. Το συγκεκριμένο μέτρο ενδεχομένως να τεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου σήμερα Τετάρτη για να ληφθεί απόφαση, πλην, όμως, η εφαρμογή του να γίνει σε μεταγενέστερο χρόνο. Άλλες πληροφορίες αναφέρουν πως πριν παρθούν οι τελικές αποφάσεις, το Υπουργείο Υγείας θα ξεκινήσει διάλογο με τους εμπλεκόμενους. Σύμφωνα με τις πρώτες σκέψεις που γίνονται, το μέτρο θα αφορά τους εργαζόμενους σε νοσοκομεία, αστυνομία και πυροσβεστική. Εάν και εφόσον ο διάλογος έχει θετική κατάληξη, το μέτρο θα εφαρμόζεται σε υπηρεσίες όπου παρατηρείται πρόβλημα και μετά από την αξιολόγηση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά.

Οι επαφές

Το Υπουργείο Υγείας, λαμβάνοντας υπόψη και τις αξιολογήσεις των δεδομένων που υπάρχουν,

αναμένεται να προχωρήσει και σε διαφοροποίηση του υγειονομικού πλαισίου που αφορά τις επαφές επιβεβαιωμένων κρουσμάτων. Η τρίτη εισήγηση που αναμένεται να τεθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο θα διαφοροποιεί τις υγειονομικές προϋποθέσεις για αποδέσμευση των επαφών. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται την έβδομη μέρα μετά την ανίχνευση της επαφής, με rapid test αντι μοριακού (PCR) που ισχύει σήμερα. Από το συγκεκριμένο μέτρο θα εξαιρούνται εργαζόμενοι – επαφές σε νοσοκομεία και γηροκομεία.

Χαλαρώσεις

Την ερχόμενη εβδομάδα, κατά πάσα πιθανότητα, Υπουργείο Υγείας και επιδημιολόγοι θα α-

Σε διορθωτικές κινήσεις του πλαισίου υγειονομικών ελέγχων αναμένεται να προχωρήσει το Υπουργικό Συμβούλιο, σήμερα Τετάρτη, με τον υπουργό Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα να παρουσιάζει τρεις εισηγήσεις.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

Τώρα, κάνοντας τις καθημερινές σου αγορές με την **AEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκεντρώνεις μίλια** για ταξίδια και απολαμβάνεις μοναδικά προνόμια.

Απόκτησε την κάρτα που σε ταξιδεύει μέχρι 31/12, **επωφελέσου δωρεάν συνδρομής** για 6 μήνες και ξεκίνα τα ταξίδια.

bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Ο κ. Musk και τα διλήμματα της αγοράς και της οικονομίας

Ας δούμε μερικά στοιχεία: Η καθαρή χρηματιστηριακή θέση του Elon Musk, ιδρυτή της πρώτης εταιρείας παραγωγής ηλεκτρικών αυτοκινήτων (Tesla), ξεπέρασε στα τέλη Οκτωβρίου του 2021 τα 300 δισ. δολ., καθιστώντας τον τον πρώτο άνθρωπο στον πλανήτη που έφτασε σε αυτό το ορόσημο (Δείκτης Bloomberg). Λιγότερες από 50 χώρες έχουν μεγαλύτερο ετήσιο ΑΕΠ βάσει των στοιχείων του ΔΝΤ (Οκτ. 2021). Πιο εντυπωσιακός είναι ο ακόλουθος υπολογισμός: Αν κάποιος αποταμίευε 100.000 δολ. κάθε μέρα για 3.000 χρόνια, ο τραπεζίτης του λογαριασμός θα έδειχνε σήμερα καταθέσεις 109 δισ. δολ. (χωρίς τους τόκους).

Σύμφωνα με το Bloomberg, οι 10 πλουσιότεροι άνθρωποι το 2021 πρόσθεσαν 402 δισ. δολ. στην καθαρή τους αξία. Μόνο ο Musk πρόσθεσε 121 δισ. δολάρια. Το πιο εκπληκτικό, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι η Tesla δεν είχε ποτέ καταγράψει κερδοφορία από την ίδρυσή της το 2003 μέχρι το 2019 (κατέγραψε κέρδη –ύψους 721 εκατ. δολ.– για πρώτη φορά το 2020). Τον δρόμο που ανοίγει ο Musk ακολούθησαν –έστω και με κάποια απόσπαση– επίσης οι μεγαλύτεροι άλλοι εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, επικοινωνίας και ψηφιακής εμπορίας προϊόντων και υπηρεσιών.

Η χρηματιστηριακή αξία των εισηγι-

μένων στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης εταιρειών στο τέλος του 2021, και ενώ η πανδημία βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη, ξεπέρασε κατά μέσον όρο το 210% του ΑΕΠ της Αμερικής. Το 2015 ήταν 137% και το 2018 ήταν 147%.

Ταυτόχρονα, διάφορα αξιόπιστα οικονομικά ιδρύματα (ΔΝΤ, Παγκόσμια Τράπεζα, Ερευνητικό Ινστιτούτο της Credit Suisse) επιβεβαιώνουν μια νέα πραγματικότητα που σταδιακά εδραιώνεται την τελευταία δεκαετία και η οποία επιδεινώθηκε επικίνδυνα τα τελευταία δύο χρόνια λόγω των ιδιαίτεροτήτων της πανδημίας. Σε πολύ γενικές γραμμές, τόσο οι δισεκατομμυριοίχοι όσο και οι πολυεκατομμυριοίχοι αύξησαν την τελευταία διετία την περιουσία τους κατά 18% και 16%, αντίστοιχα. Το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει σχεδόν το ήμισυ του παγκόσμιου πλούτου. Στον αντίποδα, υπολογίζεται πως 3 δισ. άνθρωποι παγκοσμίως, ήτοι το 55% του ενήλικου πληθυσμού, διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία κάτω των 10.000 δολαρίων. Η έκθεση της Credit Suisse καταλήγει ότι η διεύρυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων διαπερνά την πλειοψηφία των χωρών, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών.

Αυτά τα στοιχεία χρήζουν σχολίων. Ι-

Αντιμετωπίζουμε ένα νέο παράδοξο. Αυξημένη παραγωγή πλούτου, αυξημένη ανισοκατανομή εισοδήματος και μειωμένη κοινωνική ευημερία.

στορικά οι αποτιμήσεις των αξιών υπολογίζονταν από την ετήσια κερδοφορία τους και τα συσχετισμένα πολλαπλάσια. Σήμερα όμως οι αποτιμήσεις καθοδηγούνται από κερδοσκοπικά κίνητρα, τις προοπτικές της αγοράς, ακόμη και από πολιτικές μάρκετινγκ. Ποτέ άλλοτε δεν υπήρχαν τέτοιου μεγέθους αποκλίσεις μεταξύ της οικονομικής πραγματικότητας και των χρηματιστηριακών αξιών.

Παραδοσιακά, η συνεισφορά της εργασίας ήταν ένας σημαντικός παράγοντας για τη δημιουργία αξίας, προστιθέμενης αξίας, πιο συγκεκριμένα. Τώρα προχωράμε, απροσδόκητα γρήγορα, σε μια σημαντική αλλαγή. Η τεχνική νοσημοσύνη και ο αυτοματισμός απαξιώνουν τη συνεισφορά της εργασίας. Οι νέες μέθοδοι παραγωγής, βασιζόμενες σε νέες τεχνολογίες, αύξησαν δυσανάλογα την κερδοφορία και, κατ'επέκταση, τις μετοχικές αξίες. Οι μη συμ-

μετέχοντες στο «παιχνίδι» αυτό –το παραδοσιακό εργατικό δυναμικό δηλαδή– δεν έχουν κέρδη να καταγράψουν. Το συμπέρασμα προφανές: τα τελευταία χρόνια έχουμε μια σταθερή αύξηση της συγκέντρωσης και ανισοκατανομής πλούτου, με δυσοίωνες επιπτώσεις και προοπτικές για το μέλλον της μισθωτής εργασίας.

Η πανδημία προσέφερε μια χρήσιμη υπηρεσία: μας ανάγκασε να δούμε το μέλλον. Η βύθιση της παγκόσμιας οικονομίας σε μια άνευ προηγουμένου ύφεση μείωσε δραματικά τα εισοδήματα από την εργασία. Οι κυβερνήσεις λειτουργήσαν σαν το «πικρό που ήρθε για βοήθεια». Παρείχαν, αφειδώς σχεδόν, κρατικές επιδοτήσεις. Αλλά αυτό μπορεί να είναι μόνο μια προσωρινή λύση. Ποιος θα είναι ο αντίκτυπος εάν αυτή η ανάγκη γίνει μόνιμη; Εξάντληση κρατικών επιδοτήσεων, μείωση διαθέσιμου εισοδήματος και ζήτησης, αύξηση δημοσιονομικών ελλειμμάτων, αρνητικές επιπτώσεις για την ανάπτυξη.

Αυτές οι τεκτονικές μετατοπίσεις εγείρουν μεγάλες ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα των αγορών, και της οικονομίας γενικότερα, να αυτορρυθμίζονται προς όφελος όλων των συμμετεχόντων και για τη διατήρηση της δικής τους μακροζωίας. Η δημιουργία κανόνων λειτουργίας της αγοράς και μηχανισμών ελέγχου

είχε ως στόχο τη σύσταση ενός αυστηρά προσδιορισμένου πλαισίου που θα εξασφάλιζε τη διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας προς όφελος όλων των συμμετεχόντων στην παραγωγική διαδικασία. Εάν το σύστημα συνεχίσει να βελτιώνει την παραγωγικότητά του, μειώνοντας ταυτόχρονα το κόστος εργασίας, αντιμετωπίζουμε ένα νέο παράδοξο. Αυξημένη παραγωγή πλούτου, αυξημένα επίπεδα ανισοκατανομής εισοδήματος και μειωμένη κοινωνική ευημερία. Αυτό δεν είναι καλό νέο για κανέναν.

Τα επόμενα δέκα χρόνια θα γίνουν μερικές τεταμένες αλλαγές σε πρωτοφανή κλίμακα. Οι καθαρές απώλειες θέσεων εργασίας στον τομέα της μεταποίησης λόγω της αυτοματοποίησης και στον τομέα της διοίκησης λόγω του ψηφιακού εκσυγχρονισμού, θεωρητικά θα αυξάνονται. Αλλά τι μπορούμε, ρεαλιστικά, να περιμένουμε από τους εργαζόμενους με χαμηλή ειδίκευση και δεξιότητες που χρειάζεται να επανεκπαιδευτούν για τις νέες θέσεις εργασίας υψηλότερης ειδίκευσης; Τα προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης σίγουρα δεν είναι εύκολη λύση, καθώς δεν είναι ούτε οικονομικά «φτηνή» ούτε εύκολα αποδεκτά από την κοινωνία.

Πολλοί αναλυτές αναφέρονται συχνά στην έλλειψη «τέλειων καταγιγών», είτε

σκοληθούν με μικρές χαλαρώσεις στα υγειονομικά πρωτόκολλα που αφορούν νέους κάτω των 18 ετών. Μια σκέψη που γίνεται, είναι να επιτρέπεται η είσοδος σε χώρους εστίασης και διασκέδασης με rapid test 24 ωρών και χωρίς την προϋπόθεση

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν, μια από τις εισηγήσεις του υπουργού Υγείας Μιχάλη Χατζηπαντέλα θα αφορά τα παιδιά των νηπιαγωγείων και την προαιρετική πραγματοποίηση rapid test μια φορά την εβδομάδα.

να είναι εμβολιασμένοι με την πρώτη δόση εμβολίου. Το μέτρο αυτό θα απασχολήσει τους ειδικούς εφόσον τα επιδημιολογικά δεδομένα και των επόμενων ημερών το επιτρέψουν. Για τα άτομα που παραμένουν ανεμβολίαστοι και είναι άνω των 18 ετών δεν υπάρχει ούτε καν σαν σκέψη η διαφοροποίηση του αυστηρού υγειονομικού πρωτοκόλλου που βρίσκεται σε ισχύ. Τα στοιχεία που υπάρχουν και δόθηκαν στην δημοσιότητα από το Υπουργείο Υγείας, συνεχίζουν να δείχνουν πως το μεγαλύτερο ποσοστό των σοβαρών νοσηλείων προέρχεται από άτομα τα οποία είναι ανεμβολίαστα. Συγκεκριμένα χωρίς ιστορικό εμβολιασμού στις τρέχουσες νοσηλείες είναι το 78% ενώ πλήρως εμβολιασμένοι το 3%.

Στην Επιτροπή Εμβολιασμών η 4η δόση

Το επόμενο διάστημα αναμένεται να ανοίξει και στην Κύπρο ο κύκλος συζητήσεων σε επίπεδο υγειονομικών υπηρεσιών αναφορικά με την χορήγηση της 4ης δόσης. Σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες με το συγκεκριμένο θέμα αναμένεται να ασχοληθεί η Επιτροπή Εμβολιασμών του Υπουργείου Υγείας, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζεται ο χρόνος. Η απουσία ικανοποιητικών δεδομένων για την 4η δόση είναι ένα θέμα το οποίο τονίζεται επί του παρόντος. Εάν και εφόσον ξεκινήσει η διαδικασία συζήτησης του όλου θέματος, η 4η δόση θα χορηγείται σε ομάδες υψηλού κινδύνου και ανοσοκατεσταλμένων.

* Ο κ. Γιώργος Στούμπος διετέλεσε καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και στέλεχος της Τράπεζας της Ελλάδος.

Οι εννέα επενδύσεις που αλλάζουν τις Πλάτρες

Νέα ξενοδοχεία, αναβαθμίσεις υφιστάμενων και εξαγορές επιχειρήσεων αναψυχής

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τα τελευταία 24ωρα τα ορεινά θέρετρα της Κύπρου έχουν μετατραπεί, ένεκα της χιονόπτωσης, το hot spot για εκδρομές και εξορμήσεις, ενώ η πιθανότητα διαθεσιμότητας στα ξενοδοχεία της περιοχής, τουλάχιστον για τα Σαββατοκύριακα, είναι σχεδόν ανύπαρκτη, τουλάχιστον μέχρι και τον Μάρτη. Πρόκειται για εξέλιξη η οποία σαφώς δημιουργεί ικανοποίηση στους επιχειρηματίες και τις τοπικές αρχές της περιοχής. Σημαντικότερη είναι ωστόσο το γεγονός ότι ορεινές περιοχές κερδίζουν το ενδιαφέρον επενδυτών. Ένα τέτοιο έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον ξεκίνησε να καταγράφεται κυρίως στην περιοχή των Πλατρών, με αρκετά έργα να βρίσκονται στα πλάνα επενδυτών, συνολικής αξίας πέραν των 90 εκατ. ευρώ. Με την ολοκλήρωσή τους αναμένεται ότι οι Πλάτρες θα αφήσουν πίσω τους τις εικόνες εγκατάλειψης και θα αλλάξουν πρόσωπο. Προσδοκία των τοπικών αρχών είναι μέχρι το 2025, το λιφτνγκ της περιοχής να έχει ολοκληρωθεί και να διπλασιαστούν οι τουριστικές κλίβες, με απώτερο στόχο φυσικά την αύξηση της τουριστικής κίνησης στην περιοχή. Αυτή την στιγμή, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Υφυπουργείου Τουρισμού, ο αριθμός των κλινών ανέρχεται σε 430.

Πάνω από 90 εκατ.

Αυτή την στιγμή οι επενδύσεις οι οποίες είναι σε εξέλιξη συμπεριλαμβάνονται στα 90 εκατ. ευρώ. Η μεγαλύτερη επένδυση στην περιοχή είναι αυτή του Guzu, ύψους 47 εκατ. ευρώ από την εταιρεία DTA Athanasίου. Το έργο είναι γνωστό τόσο για τις προοπτικές που δημιουργεί στις Πλάτρες, όσο και για τις αντιδράσεις που έχει προκαλέσει από κόμματα και οργανωμένα σύνολα, ενώ βρέθηκε και στο μικροσκόπιο της Βουλής και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για περιβαλλοντικές επιπτώσεις και ασταθολίες κατά τις εργασίες εκτέλεσής του. Οι εργασίες για την οικιστική ανάπτυξη του έργου είναι σε εξέλιξη όπως ενημερώνει την «Κ» ο κοινοτάρχης Πλατρών Πανα-

γώτης Παπαδόπουλος. Σε εκκρεμότητα παραμένει το δεύτερο μέρος του έργου, το οποίο είναι ακόμα στο στάδιο αδειοδότησης. Μεγάλο άνοιγμα στις Πλάτρες επιχειρεί και η εταιρεία Property Gallery, με επενδύσεις γύρω στα 42 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για την αγορά και την ανακαίνιση τριών καταλυμάτων και ενός καταστήματος Συγκεκριμένα του Petit Palais Hotel και του καταστήματος Cleopatra, ύψους 5,5 εκατ. ευρώ, του Pendeli Hotel και του Splendid Hotel, ύψους 11 εκατ. ευρώ για το καθένα. Όσον αφορά το Splendid, πέραν της αγοράς και της ανακαίνισης, η επένδυση αφορά και την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων. Στα 14 εκατ. ευρώ ανέρχεται το κόστος της τέταρτης επένδυσης της εταιρείας : το Le Plattes Chalet, που αφορά μια καινούργια κατασκευή με επαύλεις. Στο ένα εκατομμύριο ευρώ α-

Μέχρι το 2025 αναμένεται ότι θα έχει ολοκληρωθεί σημαντικός αριθμός επενδύσεων ύψους πέραν των 90 εκατ. ευρώ.

νέρχεται η επένδυση της εταιρείας NNV Mountain Resorts η οποία ανέλαβε την ενοίκηση του Forest Park για δέκα χρόνια, ενώ ήδη έχει επενδυθεί μισό εκατομμύριο για βελτιώσεις στο ξενοδοχείο. Στο μεταξύ, ενοικιάζονται εστιατόρια και υποστατικά τα οποία παρέμεναν τα τελευταία χρόνια κλειστά, όπως η Κοιλιάδα και το International, ενώ σε άλλες περιπτώσεις καταστήματα μετατρέπονται σε γκαλερί.

Όπως σημειώνει ο κοινοτάρχης των Πλατρών Παναγιώτης Παπαδόπουλος, με το σύνολο των επενδύσεων να ξεπερνά τα 90 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι μέχρι το 2025 το αργότερο η περιοχή θα ανανεωθεί. Από την πλευρά τους οι τοπικές αρχές έχουν ήδη ανακοινώσει την έναρξη της τουριστικής Ακαδημίας Τροόδους. Όπως αναφέρει, στόχος είναι να μεταφερθεί πα-

Σε επενδύσεις γύρω στα 42 εκατ. ευρώ προχωρά η Property Gallery. Πρόκειται για την κατασκευή νέου καταλύματος και την αγορά και ανακαίνιση άλλων τριών.

Επενδύσεις 90 εκατ ευρώ στην περιοχή των Πλατρών

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΡΓΑΣΙΑ	ΚΟΣΤΟΣ (ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)
Property Gallery	Petit Palais Hotel	αγορά και ανακαίνιση + Cleopatra shop	5,5
Property Gallery	Pendeli Hotel	αγορά και ανακαίνιση	11
Property Gallery	Splendid Hotel	αγορά και ανακαίνιση+ νέο κτήριο	11
Property Gallery	Le Plattes Chalet	καινούργια κατασκευή με επαύλεις	14
NNV Mountain Resorts	Forest Park Hotel	Ενοίκηση και ανακαίνιση	1
Latrisol ltd	Kallithea Hotel	Ενοίκηση και ανακαίνιση	0,5
DTA Group	GURU Mountain Hill resort	Καινούργια κατασκευή- επαύλεις, διαμερίσματα	47
PHC Franchised ltd	Mount Royal Hotel	υπό μελέτη	-
OUMETHESPISEN LTD	Minerva Hotel	υπό μελέτη	-

ράρτημα του Μεσόγειος και να λειτουργήσει στο Τρόδος το πρώτο πανεπιστήμιο, κίνηση η οποία θα αναβαθμίσει ουσιαστικά την περιοχή και θα δημιουργήσει καλύτερη ποιότητα ζωής.

Για αργότερα

Στον κατάλογο των επενδυτών βρίσκονται και ο Λύσανδρος Ιωάννου της εταιρείας PHC, αλλά και ο Αλέξανδρος Διογένης. Ο μεν πρώτος ήταν από τους πρώτους που επέδειξαν ενδιαφέρον για την περιοχή, προχωρώντας στην αγορά του Mount Royal Hotel. Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα ξενοδοχεία στις Πλάτρες- του 1906- το οποίο χρειάζεται πλήρη ανακατασκευή. Οστόσο, το ποια θα είναι η νέα χρήση και μορφή του ακινήτου δεν έχει

συγκεκριμενοποιηθεί. Από την πλευρά του, ο Λύσανδρος Ιωάννου κράτησε κλειστά τα χαρτιά του για το μέλλον της επένδυσης, αναφέροντας ότι επί του παρόντος δεν υπάρχει συγκεκριμένη απόφαση, ενώ σημειώσε ότι δεν αναμένεται να ληφθούν τελικές αποφάσεις εντός του 2022. Πρόκειται, όπως επισημάνει, για μακροχρόνια των επενδυτών για το Minerva Hotel. Πρόκειται για προσωπική επένδυση του Αλέξανδρου Διογένης (ΠΜ Τσερίωτης), μέσω της εταιρείας Oumethespisen Ltd. Ωστόσο, και σε αυτή την περίπτωση οι όποιες αποφάσεις για την μορφή και το ύψος της επένδυσης θα ληφθούν σε μεταγενέστερο

στάδιο, πιθανότερα εντός του 2022. Είναι γεγονός πάντως ότι έχει δημιουργηθεί μεγάλη δυναμική στην περιοχή, ενώ οι κινήσεις στην επιχειρηματική σκακιέρα αναμένονται με τεράστιο ενδιαφέρον. Ωστόσο, δεν έχει μόνο το «δέντρο» την σημασία του, αλλά και το «δάσος». Έτσι αυτή την περίοδο εξετάζεται η ευρύτερη εικόνα των Πλατρών. Ο κ. Διογένης εξέφρασε την εκτίμηση ότι η ανάπτυξη της περιοχής δεν μπορεί να βασιστεί μόνο σε τουριστικές επενδύσεις, αλλά είναι εξίσου αναγκαίες οι υποδομές, υπηρεσίες και δραστηριότητες στο υπόλοιπο περιβάλλον του θερέτρου, ούτως ώστε να πάρει μπρος η ανάπτυξη της περιοχής και οι Πλάτρες να επανέλθουν σε αυτό που ήταν την δεκαετία του 1930-40.

To Tree hotel

Σε διαδικασία αναμονής για την έγκριση της άδειας οικοδομής βρίσκεται η επένδυση «Tree Hotel», ενώ ήδη έχει γίνει η πρώτη ανοικτή διαβούλευση για το έργο και έχουν ζητηθεί κάποιες διευκρινίσεις από τον επενδυτή. Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για ειδικό ξενοδοχείο-παραστάσιο, με αρχικό εκτιμώμενο κόστος στα 4 εκατομμύρια ευρώ. Εφόσον οι αιτήσεις εγκριθούν, αναμένεται ότι οι εργασίες του θα ολοκληρωθούν εντός 18 μηνών. Βάσει των σχεδιασμών, το κτήριο είναι ύψους δύο ορόφων και τα υπόλοιπα θα είναι υπόγειοι χώροι στάθμευσης. Όλες οι καμίνες έχουν απόλο σχεδιασμό και είναι σχεδιασμένες με ευελιξία ούτως ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με τον περιβάλλοντα χώρο και να μην χρειαστεί να κοπούν δέντρα. Επιπλέον, οι κατασκευές θα γίνουν με την τοποθέτηση μικροπασσάλων, οι οποίοι με την εγκατάστασή τους προκαλούν ελάχιστη όληση στο περιβάλλον, σύμφωνα με τους επενδυτές του έργου. Όπως αναφέρεται, η βασική υποδομή θα γίνει στην οικιστική ζώνη του τεμαχίου ενώ στόχος είναι να γίνει το έργο με όσο το δυνατό λιγότερο επηρεασμό του περιβάλλοντος αφού αυτό είναι το προϊόν που θέλει να αναδείξει.

Οκτώ οι τομείς για περαιτέρω ανταγωνιστικότητα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Οκτώ οι τομείς που υπάρχει χώρος για να ενισχυθεί περαιτέρω η ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Σύμφωνα με το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της Κύπρου, αυτοί είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας και ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων, η ενδυνάμωση επιχειρηματικών διασυνδέσεων και συνεργιών, η ενίσχυση της υιοθέτησης ψηφιακών τεχνολογιών, η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, η καλύτερη αξιοποίηση ανθρώπινου κεφαλαίου, η βελτίωση της εξωτερικής συνδεσιμότητας, η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων και τέλος, η διαφοροποίηση της οικονομίας. Την ίδια ώρα όμως, σε εισογήσεις και για το θέμα της φορολογίας που εν γένει επηρεάζει άμεσα την ανταγωνιστικότητα του κράτους προχωρεί το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της Κύπρου. Στο πλαίσιο παρουσιάσας τις δεύτερες έκθεσης του Συμβουλίου για την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, Τάκης Κληρίδης, ο Αντιπρόεδρος του, Ανδρέας Ασοιάτης, και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου, οι οποίοι ετοίμασε την έκθεση με το επιτελείο του στο Πανεπιστήμιο, Σωφρόνης Κληρίδης, σημείωσαν από κοινού πως ζητήματα όπως αυτό της αύξησης του εταιρικού φόρου σε μεγάλες επιχειρήσεις από 12,5% στο 15% είναι ένας μόνο αριθμός και αντ' αυτού, προχωρούν σε εισηγήσεις για ένα ευρύ φάσμα φορολογικών αλλαγών με μεταρρυθμίσεων. Οι εισηγήσεις, όπως είπε ο κ. Κληρίδης απαντώντας σε σχετική ερώτηση, έχουν δοθεί και μεμονωμένα κατά τα τελευταία δυο χρόνια, αλλά θα πρέπει να αναμένονται και στο πρώτο εξάμηνο του 2022 πιο συγκεκριμένα. Ήδη έχει αρχίσει συναντήσεις το Συμβούλιο, είπε, και σε επίπεδο Υπουργείου, αλλά και σε επίπεδο φορέων, ώστε να γίνει καλύτερη στο θέμα ανταγωνιστικότη-

της λαμβάνοντας πάντα τις φορολογικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν και επιβάλλουν ξένοι φορείς, όπως ο ΟΟΣΑ για παράδειγμα. Λαμβάνοντας το λόγο ο κ. Ασοιάτης, σημείωσε πως το 15% είναι απλά ένα νούμερο και δεν πρέπει να αξιολογείται μόνο ως νούμερο. Η εικόνα πρέπει να αναλυθεί συνολικά, αφού συνοδεύεται και με άλλες αλλαγές. Ο κ. Σωφρόνης, από πλευράς του, συμπήνεσε με τους προλαλήσαντες και πάνω στην θέση του κ. Ασοιάτη συμπλήρωσε πως σημασία έχει όλο το φορολογικό πακέτο μίας χώρας να είναι ελκυστικό και όχι μόνο ένας φορολογικός συντελεστής.

Οι εισηγήσεις

Σύμφωνα με την δεύτερη έκθεση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου και αναφορικά με την επιχειρηματικότητα και τη δυναμική ανάπτυξης επιχειρήσεων, το Συμβούλιο εισηγείται ανάπτυξη επιχειρηματικής κοινότητας, παροχή κοινωνικού δικτύου ασφαλείας για μείωση του κόστους αποτυχίας, μείωση κόστους σύστασης επιχειρήσεων, αναγνώριση και προβολή επιτυχημένων περιπτώσεων και αύξηση χρηματοδότησης βασικής έρευνας.

Όσον αφορά στις επιχειρηματικές συνέργειες, το Συμβούλιο εισηγείται αναθεώρηση θεσμικού πλαισίου για πανεπιστημιακού τεχνολογιαστούς (universityspin-offs), ενώ αναφορικά με την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, η έκθεση εισηγείται εντατικοποίηση προσπάθειών για ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών. Όσον αφορά στην πρόσβαση στην χρηματοδότηση, οι συστάσεις του Συμβουλίου επικεντρώνονται σε μελλοντικές πολιτικές, με ενίσχυση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης και στη δημιουργία ενός εθνικού ταμείου επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο, το Συμβούλιο εισηγείται την ενίσχυση ψηφιακών δεξιοτήτων εκπαιδευτικών.

Η δεύτερη έκθεση ανταγωνιστικότητας εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Οι επιδόσεις της κυπριακής οικονομίας και οι πυλώνες για ενίσχυσή της από το ΣΟΑΚ.

Όσον αφορά στην ενίσχυση της εξωτερικής συνδεσιμότητας, οι συστάσεις του Συμβουλίου εστιάζουν σε εκποίηση προσπαθειών για ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, στη διαμόρφωση μιας ενιαίας στρατηγικής συνδεσιμότητας και αξιολόγηση παροχής περαιτέρω κινήτρων για διεθνείς συνδέσεις.

Αναφορικά με τις άμεσες ξένες επενδύσεις η έκθεση του Συμβουλίου εισηγείται επικέντρωση στην προσέλκυση επενδύσεων με γνώμονα την αύξηση της παραγωγικότητας και τη δημιουργία υψηλής ποιότητας θέσεων εργασίας, στόχευση στο επιχειρηματικό ταλέντο παρά στους εύπορους ιδιώτες,

ενίσχυση της εικόνας της Κύπρου ως ενός ελκυστικού προορισμού επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενίσχυση του ρυθμιστικού ελέγχου θεσμών και δραστηριοτήτων που επηρεάζουν την εικόνα της Κύπρου, βελτίωση παροχής υπηρεσιών και υποδομών με γνώμονα την ενίσχυση της ποιότητας ζωής (οσολεία, υπηρεσίες υγείας, περιβάλλον) και μείωση γραφειοκρατίας και βελτίωση δικαστικού συστήματος.

Τέλος, αναφορικά με την διαφοροποίηση του μοντέλου της οικονομίας, η έκθεση τονίζει την ανάγκη η Κύπρος να αναπτύξει νέους τομείς της οικονομίας, οι οποίοι θα είναι συμπληρωματικοί προς τις υφιστάμενες οικονομικές δραστηριότητες (υγεία, τριτοβάθμια εκπαίδευση, εξειδικευμένο, ελαφριά βιομηχανία και αγροτεχνολογία), αλλά και την ανάγκη η Κύπρος να αυξήσει τη διαφοροποίηση και την ανθεκτικότητα των υφιστάμενων βασικών τομέων της οικονομίας μέσω

της διευρύνσης και ποιοτικής διαφοροποίησης των εξωτερικών αγορών.

Πέντε διαπιστώσεις

Πέντε είναι τα κύρια σημεία των διαπιστώσεων και συμπερασμάτων της έκθεσης. Πρώτον, πως η πανδημία COVID-19 ανέτρεψε μια πορεία βιώσιμων δημόσιων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών σταθερότητας που ίσχυε κατά την περίοδο 2016-2019. Δεύτερον, εφαρμόζονται μεταρρυθμίσεις που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, προσέλκυση νέων επενδύσεων και διαφοροποίηση της οικονομίας, αλλά απαιτείται έμφαση στην αποτελεσματική υλοποίησή τους. Τρίτον, η Κύπρος αποδίδει αρκετά καλά σε διεθνείς κατατάξεις ανταγωνιστικότητας, χωρίς να είναι στις κορυφαίες θέσεις. Τέτατον, υπάρχει ένα γενικά καλό επίπεδο θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου και συνθηκών αγοράς. Τέλος, αντιμετώπιση προκλήσεων σε σειρά επί μέρους τομέων που παρουσιάζουν αδυναμίες και οι οποίες επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Στην δεύτερη έκθεση του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας, που παρουσιάστηκε την Τρίτη 25 Ιανουαρίου, καταγράφεται η συγκριτική αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας της κυπριακής οικονομίας διεθνώς και έναντι επιλεγμένων χωρών, συμπεράσματα σχετικά με προβληματικές πτυχές και τους παράγοντες που τις επηρεάζουν, και εντοπισμό των τομέων προτεραιότητας για τους οποίους απαιτείται η λήψη μέτρων πολιτικής για αντιμετώπιση των προκλήσεων που έχουν εντοπιστεί. Η δεύτερη έκθεση ανταγωνιστικότητας εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (είχε ουσιαστική συμβολή και στην ανάπτυξη της πρώτης έκθεσης μέσω συμμετοχής στην Καθοδηγητική Επιτροπή).

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Metaverse

Το Metaverse είναι ένα προσομοιωμένο ψηφιακό περιβάλλον, το οποίο χρησιμοποιεί τεχνολογίες όπως αυτής της εικονικής πραγματικότητας, του Blockchain και της επαυξημένης πραγματικότητας, με σκοπό να μιμηθεί ή ακόμα καλύτερα, να προσομοιώσει τον αληθινό κόσμο που ζούμε. Μέσα στο Metaverse υπάρχουν διαφορετικές διαστάσεις ή αλλιώς ψηφιακοί κόσμοι, όπου οι χρήστες δραστηριοποιούνται και συνδιαλλάσσονται. Γίνεται κάποιος να ψωνίσει προϊόντα, να επενδύσει στην τέχνη αλλά και να δημιουργήσει μια πραγματική οικογένεια. Ακούγεται τρομακτικό ειδικά το τελευταίο, όμως είναι κάτι που ήδη γίνεται χωρίς να μπορεί κάποιος να το περιορίσει. Το Metaverse έχει και κάποια χαρακτηριστικά, όπως ότι είναι αποκεντρωμένο και κανένας δεν μπορεί να το ελέγξει και να το περιορίσει ακριβώς όπως και στα κρυπτονομίσματα. Επίσης, δημιουργεί κοινωνικές επαφές, είναι πάντα διαθέσιμο αφού όπως είδαμε και πιο πάνω είναι αποκεντρωποιημένο και μέσω των ψηφιακών νομισμάτων που χρησιμοποιούνται στο Metaverse, μπορούν να λειτουργήσουν οι οικονομικές οικονομίες. Σε αυτές λοιπόν τις αποκεντρωποιημένες οικονομίες έχουν τη δυνατότητα να συνδιαλλαγούν όλοι όσοι συμμετέχουν στο Metaverse και χρησιμοποιώντας ψηφιακά νομίσματα μπορούν να αγοράσουν για παράδειγμα εισιτήρια, NFT's αλλά ακόμα και avatars. Πριν από λίγες μέρες, η Walmart κατέθεσε στην Αμερική αιτήσεις για κατοχύρωση εμπορικών σημάτων που δείχνουν ότι βρίσκεται στη διαδικασία να επενδύσει στο Metaverse, δημιουργώντας ίσως το δικό της κρυπτονόμισμα αλλά και συλλογές σε NFT's. Επίσης, φαίνεται να ετοιμάζεται για να δημιουργήσει ψηφιακά προϊόντα για τους πελάτες της. Σε μια αντίστοιχη κίνηση έχει προχωρήσει και η NIKE, ενώ η GAP ήδη πουλάει NFT's του λογοτύπου της. Το Facebook έχει αλλάξει το λογότυπό του και στο Metaverse θα είναι ειδικό κάποιος να κοινωνικοποιείται, να δουλεύει και να παίζει. Για να καταφέρουμε λοιπόν να ανταπεξέλθουμε και να καταλάβουμε τη λειτουργία και τα προνόμια που μπορούμε να έχουμε χρησιμοποιώντας το Metaverse θα πρέπει να προετοιμαστούμε, και ο καλύτερος τρόπος για να το κάνουμε είναι να αρχίσουμε να παίζουμε παιχνίδια όπως το Roblox με τα παιδιά μας. Τελικά η εφτάχρονη κόρη μου παίζει αυτό το παιχνίδι φαίνεται να είναι πιο έτοιμη από εμένα για το Metaverse, οπότε και θα ζητήσω τη βοήθειά της.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η No1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Μείνετε ενημερωμένοι!

Κατεβάστε την εφαρμογή της
Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

11:01

ΚΥΠΡΟΣ

Έκτακτη σύσκεψη μετά την
έκρηξη κρουσμάτων - Βλέπει
επιδημιολόγους ο
Χατζηπαντέλας

ΠΡΙΝ 13 ΛΕΠΤΑ

Όλα τα δεδομένα

ADSTORE ADVERTISEMENT

Έκτακτη σύσκεψη με τα μέλη της
Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΣΕΕ)
θα έχει αύριο Τετάρτη, στις 16.00, ο Υπουργός
Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλας.

Σύμφωνα με έγκυρες πηγές του ΚΥΠΕ, κατά τη
σύσκεψη θα γίνει μια αξιολόγηση των δεδομένων,
να ακουστούν οι εισηγήσεις των επιστημόνων,
έτσι ώστε να αποφασιστεί τι πρέπει να πράξουμε
τις επόμενες ημέρες ή αν θα πρέπει να υπάρχει
κάποια διαφοροποίηση εντός της εβδομάδας ή οι
εισηγήσεις να τεθούν στοχευμένα τη Δευτέρα,
στην προγραμματισμένη σύσκεψη του Υπουργού
με τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής
Επιτροπής για να οδηγηθούν ενώπιον του
Υπουργικού Συμβουλίου, που συνέρχεται στις 5
Ιανουαρίου.

Όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, αξιολογούνται
συνεχώς τα δεδομένα και τα στοιχεία, τα οποία
καταγράφουν οι επιδημιολογικοί δείκτες.

...ριούνται ότι...

...είναι οι
...ημέρες

Αύριο: Έκτακτη Σύσκεψη με τα μέλη της
Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΣΕΕ)
θα έχει αύριο Τετάρτη, στις 16.00, ο Υπουργός
Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλας.

ΠΡΩΤΗ ΣΤΡΑΤΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Κοκτέιλ ακρίβειας και φόρων απειλεί τη Βρετανία

Των **PHILIP ALDRICK** και **DAVID GOODMAN / BLOOMBERG**

Η **εκτίναξη** των τιμών της ενέργειας και του δείκτη του πληθωρισμού προκαλεί σοβαρό πονοκέφαλο σε όλο τον κόσμο. Παρά ταύτα, ειδικά στο Ηνωμένο Βασίλειο η κυβέρνηση σχεδιάζει να αυξήσει τους φόρους την ίδια στιγμή, προχωρώντας σε ένα οικονομικό πείραμα σε μία από τις χειρότερα χτυπημένες από την πανδημία χώρες. Το καίριο πλήγμα στο κόστος ζωής θα γίνει ορατό τον Απρίλιο, επιβαρύνοντας αυτομάτως τους προϋπολογισμούς νοικοκυριών και επιχειρήσεων και τιμωρώντας τα φτωχότερα από τα πρώτα, ενώ ήδη έχουν πληγεί το πλείστον από την πανδημία του κορωνοϊού.

«Καμπανάκι» για μια πραγματική κατάρρευση του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων.

Οι πιέσεις ασκούνται πανταχόθεν.

Τον Δεκέμβριο ο δείκτης τιμών καταναλωτή του Ηνωμένου Βασιλείου εκτινάχθηκε στα υψηλά 30ετίας, στις τάξεις του 5,4%, εξαλείφοντας τις αυξήσεις των μισθών.

Η Τράπεζα της Αγγλίας αυξάνει τα επιτόκια πιο γρήγορα από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ. Το πλάφον που έχει οριοθετή για το εγχώριο κόστος ενέργειας θα ανέλθει 50% τον Απρίλιο, ακριβώς τη στιγμή που ο φόρος μισθοδοσίας θα αυξάνεται, ως απόπειρα να αποκατασταθούν τα απολεσθέντα φορολογικά έσοδα. Όστε και η εξέδος της χώρας από την Ε.Ε. αποδείχθηκε φθονή. Η δεξαμενή σκέψης Resolution Foundation αποφαίνεται πως το αποτέλεσμα των ανωτέρω θα είναι μια πραγματική κατάρρευση του

βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων, εφόσον ένα τυπικό νοικοκυριό με 27.000 εισόδημα τον χρόνο, αφού έχει καταβάλει φόρους και λειτουργικά έξοδα, θα πρέπει να πληρώσει και 600 λίρες επιπλέον σε φόρους και λογαριασμό ηλεκτρικού.

Το Κέντρο Οικονομικών και Επιχειρηματικών Ερευνών προβλέπει μια αύξηση της τάξεως των 1.980 στερλινών στο συνολικό ετήσιο κόστος διαβίωσης και αυτός ο υπολογισμός έγινε προ της αύξησης φόρων.

Οι εκκλήσεις για να μετριαστούν οι διενείς επιπτώσεις ακούγονται από ολοένα και περισσότερα στόματα. Εν τω μεταξύ, η επερχόμενη κρίση λειτουργεί και ως δοκιμασία για άλλα κράτη, τα οποία προσπαθούν να χαρτογραφήσουν την πορεία της οικονομίας μετά την πανδημία. «Παρακολουθούμε εκ του σύνεγγυς το Ηνωμένο Βασίλειο για πολλούς λόγους», παρατηρεί ο πρώτος τη τάξει οικονομολόγος της Berenberg Bank, Χόλγκερ Σμίεντιγκ. «Η χώρα έχει μεγαλύτερη ανάγκη να θέσει υπό έλεγχο τα δημοσιονομικά της, διότι η αρχική της αντίδραση στην πανδημία ήταν μεγαλύτερη». Για πολλούς η νέα πρόκληση αυτή έχει την ίδια σοβαρότητα με τα προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης, την τηλεκαπαίδευση και τα προβλήματα της δημόσιας υγείας, τα οποία η χώρα έζησε στη χειρότερη περίοδο της πανδημίας. Η 51χρονη Λόρι Γουίλιαμς με ένα παιδί ζει στα βορειοδυτικά της Αγγλίας και είχε μαζί με τον πρώην σύντροφό της μία εταιρεία. Επειτα από έναν επώδυνο χωρισμό την κράτησε, αλλά τελεί σε δυσχερή οικονομική θέση, διότι ως αυτοαπασχολούμενη διευθύντρια της εταιρείας δεν δικαιούτο οικονομική ενίσχυση από την κυβέρνηση. Προσπαθεί να επιβιώσει σήμερα, ενώ ακόμη ο Απρίλιος δεν έχει έρθει.

Αν και σε πολλές χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ ο πληθωρισμός έχει αυξηθεί ήδη σε ρεκόρ 30ετίας ή τείνει προς τα εκεί, εξαιτίας του κόστους φυσικού αερίου, η Βρετανία σπεύδει πολύ πιο γρήγορα από άλλες να αποκαταστήσει τα δημοσιονομικά της και να αυξήσει τα επιτόκια ως ανάσχεση του πρώτου.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, πάντως, χρειάζεται κάποια ισορροπία ανάμεσα στο να διατηρηθούν για μακρό διάστημα τα μέτρα στήριξης και στο να αποσυρθούν βεβαιωμένα. Η Βρετανία προχωρεί στο δεύτερο και ορισμένο εκτιμούν πως η κίνηση αυτή θα επαναφέρει μνημης της λιτότητας μετά την κρίση του 2008.

Από τον Μάρτιο ξεκινάει η Fed τις αυξήσεις των επιτοκίων

Επισπεύδονται οι διαδικασίες – Φουντώνει στην ΕΚΤ ο διάλογος για τον πληθωρισμό

Επισπεύδει τις διαδικασίες για την άνοδο των επιτοκίων η αμερικανική κεντρική τράπεζα Fed. Ενώ τον Δεκέμβριο προγραμμάτιζε τρεις αυξήσεις επιτοκίων για το 2022, προ ημερών ανακοίνωσε ότι θα γίνουν τέσσερις αυξήσεις σε διαφορετικές ημερομηνίες, ξεκινώντας ήδη από τον Μάρτιο. Από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) φαίνεται πιο διστακτική. Μέχρι στιγμής δεν έχει εξαγγείλει παρά μόνον την «αρχή του τέλους» για το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων στη δευτερογενή αγορά. Ναι μεν θέλει να ανεβάσει και εκείνη τα επιτόκια, αλλά όχι πριν ολοκληρώσει το τρέχον πρόγραμμα ομολόγων (APP), ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Στο μεταξύ, φαίνεται ότι εντός της ΕΚΤ ακούγονται περισσότερες και διαφορετικές απόψεις επί του θέματος. Μέχρι σήμερα η κοινή επωδός ήταν ότι ο πληθωρισμός αποτελεί «προσωρινό φαινόμενο», που μπορεί να οφείλεται κατά κύριο λόγο σε συγκυριακούς παράγοντες, όπως η επαναφορά υψηλότερων συντελεστών ΦΠΑ στη Γερμανία στις αρχές του 2021. Σήμερα όμως τον πληθωρισμό πυροδοτούν κυρίως οι συνεχώς αυξανόμενες τιμές της ενέργειας, μετά τη ση-

Η Ιζαμπέλ Σνάμπελ, μέλος της Ε.Ε. της ΕΚΤ, επισήμανε τον κίνδυνο να αυξηθεί περαιτέρω ο δομικός πληθωρισμός.

μαντική υποχώρηση που είχαν καταγράψει το 2021, πρώτο έτος της πανδημίας.

Πρόσφατα η Ιζαμπέλ Σνάμπελ, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, επισήμανε τον κίνδυνο να αυξηθεί περαιτέρω ο δομικός πληθωρισμός (στον οποίο δεν συνυπολογίζονται οι τιμές των τροφίμων και της ενέργειας) λόγω των ενεργειών που απαιτούνται για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Διαφορετική άποψη φαίνεται να εκφράζει ο επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ Φίλιπ Λέιν, ενώ στην ίδια γραμμή κινείται και ο Φινλάνδος κεντρικός τραπεζίτης Όλι Ρεν. «Οι κινητηρίες δυνάμεις που καθοδηγούν τον πληθωρισμό στην Ευρώζων θα αποδυναμωθούν κατά τη διάρκεια της έτους και ο πληθωρισμός θα επιστρέψει στον στόχο του 2% της ΕΚΤ τα επόμενα δύο χρόνια», είπε ο κ. Ρεν και συμπλήρωσε πως θεωρεί τις αυξήσεις των επιτοκίων το 2023 ως λογικό βήμα, τουλάχιστον όσο

Η **ΕΚΤ** «έχει πατήσει γκάζι» στις αγορές ομολόγων, παρά τις διακρίξεις ότι σε εύθετο χρόνο θα τερματιστεί το αποκαλούμενο «πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας» (PEPP), και αυτό σημαίνει ότι υποβαθμίζει τον κίνδυνο πληθωρισμού, στον οποίο συμβάλλουν και οι υψηλές μισθολογικές αυξήσεις των τελευταίων μηνών.

δεν υπάρχουν νέοι οικονομικοί κραδασμοί.

Όπως κι αν έχουν τα πράγματα, το ζήτημα είναι ότι έχει αρχίσει μια συζήτηση για τους δομικούς παράγοντες που οδηγούν σε άνοδο του πληθωρισμού, και σε αυτούς πολλοί συμπεριλαμβάνουν πλέον την απομείωση της παγκοσμιοποίησης, την απολιγνιτοποίηση στη βιομηχανία, καθώς και δημογραφικούς παράγοντες. «Μόνο και μόνο η μετάβαση από τα ορυκτά καύσιμα στην πράσινη ενέργεια είναι μια ιδιαίτερα ακριβή υπόθεση», τονίζει ο Κάρστεν Μπίζεκι, επικεφαλής οικονομολόγος της ING Deutschland.

Ενα από τα διδάγματα που αντλούν μεγάλες επιχειρήσεις από την κρίση πανδημίας είναι ότι επαναφέρουν μεγάλο μέρος της παραγωγής σε κοντινή απόσταση, προκειμένου να αποφύγουν μεγαλύτερες διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα. Την άνοδο των τιμών ευνοεί σε

αυτή την περίπτωση και η έλλειψη επαρκούς και καταρτισμένου εργατικού δυναμικού. «Πρόκειται μάλλον για μια μακροχρόνια τάση», εκτιμά ο οικονομολόγος Κάρστεν Μπίζεκι, επισμαίνοντας ότι ο διεθνής καταμερισμός εργασίας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, αλλά και η ψηφιοποίηση της οικονομίας είχαν συμβάλει αποφασιστικά στη μείωση των τιμών τα προηγούμενα χρόνια. Ο ίδιος θεωρεί ότι η ΕΚΤ δεν συνυπολογίζει τις αλλαγές αυτές στα οικονομικά μοντέλα της.

Για τον επικεφαλής οικονομολόγο της Commerzbank, Γιεργκ Κρέμερ, είναι θεμιτό να αρχίσει αυτή η συζήτηση, καθώς «οτιδήποτε άλλο θα ήταν τρομακτικό». Προς το παρόν πάντως, τονίζει ο Κρέμερ, η ΕΚΤ «έχει πατήσει γκάζι» στις αγορές ομολόγων, παρά τις διακρίξεις ότι σε εύθετο χρόνο θα τερματιστεί το αποκαλούμενο «πρόγραμμα αγοράς στοιχείων

ενεργητικού λόγω πανδημίας» (PEPP), και αυτό σημαίνει ότι υποβαθμίζει τον κίνδυνο πληθωρισμού, στον οποίο συμβάλλουν και οι υψηλές μισθολογικές αυξήσεις των τελευταίων μηνών.

Ο Γιεργκ Κρέμερ δεν βλέπει αύξηση επιτοκίων στην Ευρώζων μέσα στο 2022. «Η εξέδος από τη χαλαρή νομισματική πολιτική θα δρομολογηθεί με βασανιστικά αργούς ρυθμούς», προβλέπει ο Κρέμερ και θεωρεί απίθανη μια αύξηση επιτοκίων από την ΕΚΤ εντός του έτους. Αλλά και ο Κάρστεν Μπίζεκι της ING θεωρεί πρόωπη μια «στροφή» στην πολιτική επιτοκίων πριν από τις αρχές του 2023. Τι θα γίνει όταν αυξηθούν τα επιτόκια; «Τα υψηλά επιτόκια θα επιβραδύνουν τις προσπάθειες για ανόρθωση της οικονομίας μετά την πανδημία», υποστηρίζει πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Μακροοικονομίας (IMK) στο Ιδρυμα Χανς Μπέκλερ, που πρόκειται στα συνδικάτα.

Αυστηρά κριτήρια ESG από την ΕΒΑ για τις τράπεζες

Νέες προδιαγραφές καθορίζει η Ευρώπη, οι οποίες θα ισχύσουν όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα χρηματοπιστωτικά της ιδρύματα θα καταχωρίζουν τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τους στόχους τους σχετικά με τη μείωση των ρύπων από τις δραστηριότητές τους. Με τον τρόπο αυτό θα δίνουν καλύτερη εικόνα στους επενδυτές ως προς τις απειλές της κλιματικής αλλαγής για τον κλάδο παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ενώ θα πρέπει να δηλώνουν τη συμμόρφωσή τους δύο φορές τον χρόνο. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) έδωσε στη δημοσιότητα μια νέα δέσμη υποχρεωτικών οδηγιών, πλαισίων και πινάκων, τους οποίους οι τράπεζες θα πρέπει να ακολουθήσουν. Και αυτό κατέστη αναγκαίο διότι μία εξέταση των εκθέσεων για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση, που υπέβαλαν τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα, έδειξε ότι υπήρχαν ελλείψεις. Οι νέοι κανόνες, όπως τόνισε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, θα δώσουν στις τράπεζες της Γηραιάς Ηπείρου περιορισμένα περιθώρια να επιλέγουν τι θα αποκαλύπτουν ή να χρησιμοποιούν καθ' υπερβολήν όρους για να περιγράψουν τα πεπραγμένα τους όταν εν λόγω εκθέσεις.

«Έχει μεγάλη σημασία όλα τα συμβαλλόμενα μέρη συντάξουν να έχουν πρόσβαση σε ακόμη

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών ανακοίνωσε νέα δέσμη υποχρεωτικών οδηγιών και πλαισίων που οι τράπεζες θα πρέπει να ακολουθήσουν.

περισσότερη πληροφόρηση, τέτοια, η οποία να μπορεί να είναι πλήρως συγκρίσιμη ως προς τους στόχους περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης και να υπάρχει περισσότερη διαφάνεια», τόνισε η Μέρι Ρίμανεν, διευθύντρια ανάλυσης δεδομένων, εκθέσεων και διαφάνειας της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, στο πλαίσιο συνέντευξης της. Οι προδιαγραφές της EAT εντάσσονται στην ευρύτερη κλιματική ατζέντα της Ε.Ε. Αξίζει να επισημανθεί, τέλος, ότι για να καταστεί λιγότερη αόριστη η γλώσσα των σχετικών εκθέσεων των τραπεζών, θα πρέπει να περιέχουν ποσοτικές πληροφορίες για την έκθεση σε περιουσιακά στοιχεία σχετικά με την εκπομπή ρύπων και στοιχείων ευάλωτων στην κλιματική αλλαγή, πληροφορίες για τη στήριξη τρίτων.

BLOOMBERG

Γερμανικό «όχι» στα σχέδια Ε.Ε. για την πυρηνική ενέργεια

Στηρίζει τον ρόλο του φυσικού αερίου στην πράσινη μετάβαση

Του ανταποκριτή μας στις **ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ**
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΥ

Εντείνονται οι αντιδράσεις κατά του σχεδίου απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επέκταση της Πράσινης Ταξινόμησης στην πυρηνική ενέργεια και στο φυσικό αέριο. Η γερμανική κυβέρνηση έστειλε επίσημη επιστολή στην Κομισιόν με την οποία τάσσεται κατά του χαρακτηρισμού της πυρηνικής ενέργειας ως βιώσιμης,

Η κυβέρνηση του Βερολίνου αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο να προσφύγει κατά της απόφασης στο Ευρωδικαστήριο.

αφάνοντας μάλιστα ανοικτό το ενδεχόμενο –όπως έχουν ήδη κάνει η Αυστρία και το Λουξεμβούργο– να προσφύγει κατά της απόφασης στο Δικαστήριο της Ε.Ε.

Στην ίδια επιστολή, πάντως, η Γερμανία επανέλαβε τη στήριξή της για τον ρόλο του φυσικού αερίου στην πράσινη μετάβαση. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», μάλιστα, το Βερολίνο και η Αθήνα συντάσσονται σε μια προσπάθεια να αυξηθεί το όριο εκπομπών για τις μονάδες φυσικού αερίου στα 350 γραμμάρια ισοδύναμου CO2 ανά ΚWh, αντί των 270 γραμμάρια που περιλαμβάνονται στο σχέδιο απόφασης της Κομισιόν. Ωστόσο, την περασμένη εβδομάδα διέρρευσε η κριτική της Πατφόρμας για τη Βιώσιμη Χρημα-

Οι **Πράσινοι**, σε αντίθεση με το SPD και το FDP αντιτίθενται και στο φυσικό αέριο ως καύσιμο που πρέπει να έχει ρόλο στην πράσινη μετάβαση.

τοδότηση, ενός σώματος που συστάθηκε για να συμβουλευτεί την Ε.Ε. για το πώς θα επιτύχει την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, ειδικά για την επιλογή υπαγωγής του φυσικού αερίου υπό την πράσινη ετικέτα (ακόμα και με το όριο των 270).

Σχετικά με το φυσικό αέριο, στη γερμανική επιστολή αναφέρεται ότι οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρισμού με τη χρήση του καυσίμου «μπορούν να διευκολύνουν την ταχεία μετάβαση στις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και στη μείωση των εκπομπών στον ενεργειακό τομέα συνολικά».

Το ζήτημα αποτέλεσε αγκάθι στις διαπραγματεύσεις για τον σχηματισμό της νέας κυβέρνησης στη Γερμανία, καθώς οι Πράσινοι, σε αντίθεση με το

SPD και το FDP, αντιτίθενται και στο φυσικό αέριο ως καύσιμο που πρέπει να έχει ρόλο στην πράσινη μετάβαση.

Για την πυρηνική ενέργεια, σε κοινή δήλωσή τους, ο αντικαγκελάριος της Γερμανίας και υπουργός Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπεκ και η υπουργός Περιβάλλοντος Στέφι Λέκμε (αμφότεροι στελέχη των Πρασίνων) επανέλαβαν την πάγια γερμανική θέση. «Ως ομοσπονδιακή κυβέρνηση εκφράσαμε για μία ακόμα φορά την απόρριψη της συμπεριληψής της πυρηνικής ενέργειας [στην Πράσινη Ταξινόμηση]. Είναι ριψοκίνδυνη και ακριβή», αναφέρει η δήλωσή.

Όπως σημειώνεται στην επιστολή, οι χαμηλές εκπομπές CO2 δεν επαρ-

κούν για την ταξινόμηση της πυρηνικής ενέργειας ως πράσινης. Γίνεται αναφορά στην πιθανότητα ατυχημάτων με «διασυνοριακές και μακροπρόθεσμες» συνέπειες για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, ενώ επισμαίνεται επίσης ότι το ζήτημα της απόθεσης των αποβλήτων δεν έχει επιλυθεί. Επιπλέον, η γερμανική κυβέρνηση κάνει λόγο για «νομικές ανησυχίες» σχετικά με το αν η συμπερίληψη της πυρηνικής ενέργειας είναι συμβατή με τον Κανονισμό περί Ταξινόμησης.

Μιλώντας στους Financial Times, οι υπουργοί Ενέργειας της Αυστρίας και του Λουξεμβούργου επιβεβαίωσαν ότι θα προσφύγουν κατά της Κομισιόν στο Δικαστήριο της Ε.Ε. για το θέμα της πυρηνικής ενέργειας. Παράλληλα, η αναπληρώτρια πρωθυπουργός της Ισπανίας, αρμόδια για το περιβάλλον, Τερέσα Ριμπέρα, χαρακτήρισε «σφάλμα» τη συμπερίληψη του φυσικού αερίου και της πυρηνικής ενέργειας στην Πράσινη Ταξινόμηση. Έντονα αντίθετη ειδικά στην πυρηνική ενέργεια είναι και η Δανία.

Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφού ληφθεί η τελική απόφαση από την Κομισιόν για την Ταξινόμηση (πιθανώς έως τα μέσα Φεβρουαρίου), θα έχουν τέσσερις συν δύο μήνες για να εξετάσουν την απόφαση, η οποία μπορεί να ανατραπεί μόνο με την ψήφο της (απλής) πλειοψηφίας των ευρωβουλευτών ή της ειδικής πλειοψηφίας των κρατών-μελών (τουλάχιστον 20 κράτη-μέλη που να αποτελούν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της Ενώσης). Το δεύτερο ενδεχόμενο ειδικά δείχνει ανέφικτο.

Μεγάλες τράπεζες, όπως οι Citigroup, Barclays και Bank of America, επιδιώ-ξαν να ενδυναμώσουν τις μονάδες τους ή να ιδρύσουν νέες στην Ιρλανδία.

Το Brexit ευνόησε τις ιρλανδικές τράπεζες

Κατά την περίοδο που ακολούθησε την προετοιμασία για το δημοψήφισμα σχετικά με την παραμονή ή όχι του Ηνωμένου Βασιλείου στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέχρι σήμερα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ιρλανδία έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα ευνοημένα. Κι αυτό γιατί είδαν τους ισολογισμούς τους να αυξάνονται κατά 200 δισ. ευρώ. Τα σχετικά αποτυπώνονται στα στοιχεία της Ομοσπονδίας Τραπεζών και Πληρωμών της Ιρλανδίας και της συνεργαζόμενης Ομοσπονδίας Διεθνών Τραπεζών της χώρας. Επίσης, αυτά φανερώνουν το πώς σταδιακά αλλάζει το τοπίο στην Ευρώπη όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αφ' ης στιγμής το Ηνωμένο Βασίλειο τέθηκε εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι ισολογισμοί τους αυξήθηκαν κατά 200 δισ. ευρώ από τον Δεκέμβριο του 2015 έως τον Ιούλιο του 2021.

Οι ιρλανδικές τράπεζες, οι οποίες τελούν υπό τον έλεγχο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, διαπίστωσαν ότι οι ισολογισμοί τους από τον Δεκέμβριο του 2015 έως τον Ιούλιο του 2021 αυξήθηκαν από τα 300 στα 500 δισ. ευρώ. Ο λόγος είναι ότι μεγάλες τράπεζες, όπως, μεταξύ άλλων, οι Citigroup, Barclays και Bank of America, επιδίωξαν να ενδυναμώσουν τις μονάδες τους στη χώρα ή να ιδρύσουν νέες. Όλες οι προαναφερθείσες υπόκεινται στην εποπτεία του Μηχανισμού της ΕΚΤ.

Ο χρηματοπιστωτικός κλάδος της Ιρλανδίας γνωρίζει περίοδο ακμής. «Οι διεθνείς χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες της χώρας τις τελευταίες δεκαετίες βιώνουν αναπτυσσόμενες, αλλά η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου έχει επιταχύνει όλη αυτή τη διαδικασία», υπογραμμίζει σε ανακοίνωσή της η Φίονα Γκάλαχερ, διευθύ-

νουςα σύμβουλος της ιρλανδικής μονάδας της αμερικανικής τράπεζας Wells Fargo & Co. «Κι αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια εισροή εργαζομένων και περιουσιακών στοιχείων, αλλά και την ανάπτυξη δυνατοτήτων στη διαχείριση επενδυτικού κινδύνου και στον εμπλουτισμό των επενδυτικών μας δραστηριοτήτων στην Ιρλανδία». Αλλωστε, αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι, αφ' ης στιγμής οι πολίτες στη Βρετανία τάχθηκαν υπέρ της εξόδου της χώρας τους από την Ε.Ε., χιλιάδες θέσεις εργασίας καθώς και περιουσιακά στοιχεία αξίας δισεκατομμυρίων δολαρίων μετακινήθηκαν εκτός του Σίτι του Λονδίνου με κατεύθυνση άλλους, δυνητικά νέους χρηματοπιστωτικούς κόμβους. Αν και, παρά τις αλλαγές αυτές, η βρετανική πρωτεύουσα παραμένει το εξέχον χρηματοπιστωτικό κέντρο της Γηραιάς Ηπείρου, η μετατόπιση που προέκυψε έδωσε μεγάλη ώθηση σε άλλους κόμβους, όπως είναι το Παρίσι, η Φρανκφούρτη, το Άμστερνταμ αλλά και το Δουβλίνο. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του πώς το ευρύτερο τοπίο της παροχής επενδυτικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μεταμορφώνεται στην Ευρώπη είναι το υποκατάστημα της αμερικανικής JPMorgan στο Παρίσι, το οποίο μέχρι πρότινος απασχολούσε 250 άτομα. Μέχρι τη λήξη του 2022 εκτιμάται πως θα διαθέτει 800 εργαζομένους. Σύν τοις άλλοις, αυτός ο κολοσσός της Γουόλ Στρίτ έχει προσθέσει στα παρισινά γραφεία του και δραστηριότητες συναλλαγών και πωλήσεων προϊόντων.

Στην περίπτωση της Ιρλανδίας τώρα, οι εποπτευόμενες από τον Μηχανισμό της ΕΚΤ τράπεζες έχουν 27.000 υπαλλήλους, ενώ συνολικά ο κλάδος αντιστοιχεί σχεδόν στο ένα πέμπτο των αθροιστικών φορολογικών εσόδων της χώρας από επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως οι φοροί αυτοί ήταν καιρίας σημασίας για τη στήριξη της ιρλανδικής οικονομίας, ειδικά την περίοδο της πανδημίας, όταν η κυβέρνηση ανέλαβε να καλύψει προνοιακές δαπάνες σχετικές με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού και των συνεπειών του.

Η Γενιά Z επενδύει στην υψηλή τεχνολογία και στην ηλεκτροκίνηση

Η μετοχή της Tesla, κορυφαία επιλογή όσων γεννήθηκαν από το 1996 και μετά

Εκεί περάσει πλέον ένας χρόνος από τότε που οι νεαρής ηλικίας και νεοπαγείς επενδυτές στράφηκαν μαζικά στις δημοφιλέστερες μετοχές της εταιρείας GameStop, τις οποίες συνιστούσαν μετά μανίας ψηφιακές κοινότητες και πλατφόρμες κοινωνικών δικτύων – στη σχετική αργκό ονομάζονται «meme stocks». Οι επιλογές αυτές έγιναν κατά κύριο λόγο από τους εκπροσώπους της αποκαλούμενης Γενιάς Z, δηλαδή αγόρια και κορίτσια που ήρθαν στον κόσμο από το 1996 και μετά, που είναι μεγάλοι θαυσώτες της τεχνολογίας. Σήμερα η μοντέρνα τάση τους καθοδηγεί στο να επενδύσουν σε ομίλους υψηλής τεχνολογίας στο πεδίο του «μετασύμπαντος» και της ηλεκτρικής αυτοκίνησης, σύμφωνα με έρευνα που αφορούσε το θέμα και δόθηκε στη δημοσιότητα. Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του ειδησεογραφικού πρακτορείου Reuters, στο πλαίσιο των τοποθετήσεων που έκαναν το τελευταίο τρίμηνο οι εν λόγω νέοι άνθρωποι, κορυφαία επιλογή τους αποδείχθηκε η μετοχή της καλιφορνέζικης Tesla,

Για πρώτη φορά η εταιρεία AMC Entertainment, με την αλυσίδα κινηματογράφων στις ΗΠΑ, απώλεσε την πρωτιά.

όπως αποτυπώνεται στην τριμηνιαία έρευνα της Apex Fintech Solutions, η οποία παρέχει υπηρεσίες εκκαθάρισης και φύλαξης περιουσιακών στοιχείων σε χρηματοπιστωτικούς οίκους, όπως οι SoFi, Stash, WeBull και Marcus, μέλος του ομίλου της Goldman Sachs. Η εταιρεία AMC Entertainment, με την αλυσίδα κινηματογράφων στις ΗΠΑ, απώλεσε μεταξύ των 100 κορυφαίων επιλογών μετοχών την πρωτιά της από την Tesla, κάτι το οποίο συνέβη για πρώτη φορά σε διάστημα αρκετών τριμήνων, και βρέθηκε στην τρίτη θέση. Η έρευνα της Apex Fintech Solutions αναλύει πάνω από 1 εκατομμύριο λογαριασμούς της Γενιάς Z,

Το ενδιαφέρον για το «μετασύμπαν» είναι μεγάλο και όσο περισσότερες εταιρείες του ψηφιακού κόσμου εισάγονται στο χρηματιστήριο, τόσο θα εντάσσονται και στις 100 κορυφαίες στις οποίες επιλέγουν να επενδύσουν οι νέοι της Γενιάς Z, σημειώνουν αναλυτές.

τους οποίους διατρεί ο βραχίονας εκκαθάρισης της πρώτης.

Πέρυσι τον Ιανουάριο, οι νεαροί και «νεοφώτιστοι» μικροεπενδυτές είχαν σωρηδόν στραφεί στη μετοχή της εταιρείας πώλησης ηλεκτρονικών παιχνιδιών GameStop, αφότου είχε οργανωθεί μια μεγάλη εκστρατεία στα κοινωνικά δίκτυα για να τιμωρηθούν οι παραδοσιακοί επενδυτές, που έκαναν βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις από την Tesla, κάτι το οποίο συνέβη για πρώτη φορά σε διάστημα αρκετών τριμήνων, και βρέθηκε στην τρίτη θέση. Η έρευνα της Apex Fintech Solutions αναλύει πάνω από 1 εκατομμύριο λογαριασμούς της Γενιάς Z,

στις ψηφιακές κοινότητες κατέλθαν περισσότερο. Η ContextLogic, ιδιοκτήτρια της πλατφόρμας ηλεκτρονικού εμπορίου Wish, υποχώρησε κατά 35 θέσεις και βρέθηκε στην 56η, ενώ κατά 41 θέσεις έπεσε η βιοφαρμακευτική εταιρεία Ocugen, η οποία βρίσκεται πλέον από πλευράς προτιμήσεων μετοχών στην 91η θέση.

Η εύνοια των επενδυτών της Γενιάς Z, ωστόσο, στρέφεται σε κάτι αναμενόμενο για την ηλικία τους, δηλαδή την αυτοκίνηση της νέας εποχής. Η νεοφυής εταιρεία ηλεκτρικών οχημάτων Rivian Automotive, η οποία μόλις τον Νοέμβριο εισήχθη στο χρηματιστήριο, εμφανίζεται πρώτη φορά στην

44η θέση της κατάταξης, ενώ η ανταγωνίστρια κινεζική NIO απαντάται στην 8η θέση και στη 19η η ιστορική Ford Motor. Η μητρική του Facebook, η επονομαζόμενη πλέον Meta Platforms, ανήλθε δύο βαθμίδες, στη 12η θέση, ενώ η εταιρεία ηλεκτρονικών παιχνιδιών Roblox κατά 36 θέσεις, στην 36η. Τέλος, όπως επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της Apex, Μπιλ Καπούζι, «το ενδιαφέρον για το “μετασύμπαν” είναι μεγάλο και όσο περισσότερες εταιρείες του ψηφιακού κόσμου εισάγονται στο χρηματιστήριο, τόσο θα εντάσσονται και στις 100 κορυφαίες στις οποίες επιλέγουν να επενδύσουν οι νέοι της Γενιάς Z».

Κεφάλαια 10 τρισεκατομμύρια δολάρια διαχειρίζεται η BlackRock

Οι δραστηριότητες της εταιρείας είναι περισσότερο διαφοροποιημένες από ποτέ

Σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα ανήλθαν τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία τελούν υπό τη διαχείριση της BlackRock, της μεγαλύτερης εταιρείας στον κόσμο στη συγκεκριμένη αγορά. Αυτά ανήλθαν το τελευταίο τρίμηνο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2021 σε 10 τρισεκατομμύρια δολάρια, γεγονός το οποίο σε μεγάλο βαθμό αποδίδεται στην εκτόξευση των ETF (Διαπραγματευσίμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων). Ειδικότερα, οι παράγοντες των αγορών και οι επενδυτές διοχέτευσαν μόνο την εν λόγω περίοδο 104 δισ. δολάρια σε Διαπραγματεύσιμα Αμοιβαίων Κεφαλαίων, όπως αναφέρει σε σχετική της ανακοίνωσή η BlackRock. Πρόκειται μάλιστα για το μεγαλύτερο ποσό που επενδύθηκε σε τέτοιου είδους περι-

Η μεγάλη άνοδος του δείκτη της αμερικανικής αγοράς S&P επηρέασε θετικά τον αμερικανικό κολοσσό.

ουσιακά στοιχεία από το πρώτο τρίμηνο του 2015, όπως επισημαίνει σε σχετικό το δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο του Bloomberg και αναδημοσιεύει και το moneyview.gr.

Ακόμα ένας καιρίας σημασίας παράγοντας, ο οποίος επηρέασε ευμενώς τον αμερικανικό κολοσσό, ήταν το ετνοστάτο αγοραστικό ενδιαφέρον, το οποίο εκδηλώθηκε στις διεθνείς κεφαλαιαγορές κατά το παρελθόν έτος. Ενδεικτικά αξίζει να αναφερθεί πως ο δείκτης της αμερικανικής αγοράς S&P σημείωσε άνοδο της τάξης του 11% το προηγούμενο τρίμηνο Ο-

Οι αποδοχές και τα επιδόματα και μόνους που λαμβάνουν συνολικά οι εργαζόμενοι της BlackRock αυξήθηκαν κατά 218 εκατομμύρια δολάρια.

κτωβρίου - Δεκεμβρίου. Συνολικά για το 2021 εξασφάλισε κέρδη, τα οποία εκτινάχθηκαν κατά 27%. Επιπροσθέτως, οι επενδυτές διοχέτευσαν 169 δισεκατομμύρια δολάρια στα μακροπρόθεσμα επενδυτικά οχήματα του ομίλου, συμπεριλαμβανομένων των ETF και των αμοιβαίων κεφαλαίων, τους τελευταίους τρεις μήνες του

2021. Από πλευράς του ο διευθύνων σύμβουλος της BlackRock, Λάρι Φινκ, διευκρίνισε ότι πλέον οι δραστηριότητες της είναι περισσότερο διαφοροποιημένες από ποτέ.

Τα οικονομικά αποτελέσματα, τα οποία έδωσε χθες στη δημοσιότητα ο αμερικανικός επενδυτικός οίκος, φαίνεται πως κατοχυρώνουν και τη

θέση του στην κορυφή, όπως επισημαίνει το Bloomberg. Αξίζει να σημειωθεί πως η BlackRock ανέκαψε με εντυπωσιακό τρόπο από την πτώση που κατέγραψε στο τέλος του τρίτου τριμήνου.

Το επόμενο βήμα του Λάρι Φινκ, όπως αναμένεται, είναι να απευθύνει ετήσια επιστολή προς τα ηγετικά στελέχη της εταιρείας του, όπου και θα αναφέρει διεξοδικά τους στόχους του για την εκπλήρωση της δέσμευσής του σε ένα εύρος προτεραιοτήτων, από την πολυποικιλότητα στην εκπροσώπηση των Δ.Σ. έως την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Αναφορικά τώρα με τις αποδοχές των εργαζομένων και τα επιδόματα και μόνους που λαμβάνουν συνολικά, αυτά αυξήθηκαν κατά 218 εκατομμύρια δολάρια από το τελευταίο τρίμηνο του 2020, κάτι το οποίο φανερώνει και την πρόθεση της BlackRock να ενισχύσει τους μισθούς του προσωπικού της, ενόσω ο δείκτης του πληθωρισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες βαίνει αυξανόμενος. Αρχίς γενομένης από τον Σεπτέμβριο, οι βασικοί μισθοί αυξήθηκαν 8% για το σύνολο των εργαζομένων από τη βαθμίδα του διευθυντή/της διευθύντριας και κάτω. Εν κατακλείδι, τα προσαρμοσμένα κέρδη του επενδυτικού ομίλου διαμορφώθηκαν στα 10,42 δολάρια ανά μετοχή, όταν οι αναλυτές του Bloomberg ανέμεναν 10,15 δολάρια κατά μέσον όρο. Τα έσοδα του τελευταίου τριμήνου του 2021 είχαν φθάσει τα 5,11 δισεκατομμύρια δολάρια, υστερώντας από την εκτίμηση για 5,16 δισεκατομμύρια δολάρια κατά μέσον όρο, κάτι το οποίο οφείλεται σε πτώση των προμηθειών που σχετίζονται με τις αποδόσεις των επενδύσεων.

BLOOMBERG

Η Microsoft εξαγόρασε αντί 68,7 δισ. δολ. την Activision Blizzard

Των **ANDREW ROSS SORKIN** και **MICHAEL J. DE LA MERCED** **THE NEW YORK TIMES**

Ο αμερικανικός κολοσσός της Microsoft συμφώνησε να εξαγοράσει τη διάσημη εταιρεία βιντεοπαιχνιδιών Activision Blizzard, η οποία έχει στο ενεργητικό της τα Call of Duty και Candy Crush –μεταξύ άλλων–, αντί τιμήματος της τάξεως των 68,7 δισ. δολαρίων σε ρευστό. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εξαγορά που πραγματοποιεί η εταιρεία του Μπιλ Γκέιτς στη 46χρο-

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη συμφωνία που πραγματοποιεί η εταιρεία του Μπιλ Γκέιτς.

νη ιστορία της, σηματοδοτώντας και ένα σοβαρό στόιχημα ως προς το ποια κατεύθυνση θα λάβει στο μέλλον.

Με αυτή την επιχειρηματική κίνηση η Microsoft δλώνει την παρουσία της στο πεδίο της μάχης, το οποίο τώρα διαμορφώνεται και αφορά την κυριαρχία στο αποκαλούμενο «μετασύμπαν» (metaverse). Ουσιαστικά πρόκειται για το Διαδίκτυο της επόμενης γενιάς, όπου συγκεντρώνονται ο παραδοσιακός ιντερνετικός

κόσμος με τον ψηφιακό και την επαυξημένη πραγματικότητα. Επιπλέον, η εξαγορά της Activision Blizzard αποτελεί μια πρόκληση για τις ρυθμιστικές αρχές των ΗΠΑ, εφόσον τόσο οι Δημοκρατικοί όσο και οι Ρεπουμπλικανοί έχουν ασκήσει πιέσεις να περιοριστεί η ισχύς των κολοσσών του κλάδου της υψηλής τεχνολογίας. Με το να αποκτή η Activision Blizzard η Microsoft είναι σαν να παραγωννίζει τη διαμάχη που έχει ξεσπάσει και αφορά την εργασιακή κουλτούρα της. Χθες, μετά την ανακοίνωση της εξαγοράς και κατά τις συναλλαγές, οι οποίες διεξάγονται πριν από το άνοιγμα της αγοράς, η τιμή της μετοχής της κατασκευάστριας βιντεοπαιχνιδιών είχε μια άνοδο σχεδόν 40%, ενώ αντιστοίχως της Microsoft είχε πτώση 1%. Ενδεχομένως η επιχειρηματική συμφωνία να θεωρηθεί ως μια νίκη του Μπόμπι Κότικ, του επί μακρόν διευθύνοντος συμβούλου της Activision, τον οποίο επικριτές του θέλησαν να απομακρύνουν εξ αφορμής καταγγελιών. Ο κ. Κότικ, πάντως, θα συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του και μετά την εξαγορά. Η Microsoft θα εξασφαλίσει σχεδόν 400 εκατομμύρια μηνιαίους χρήστες, πρόσβαση σε ορισμένα από τα διασημότερα βιντεοπαιχνίδια και ένα σοβαρό πλεονέκτημα έναντι του Facebook και της μητρικής του Meta, η οποία μετονομάστηκε επί ακριβώς για να δείξει τη δέσμευσή της στο «μετασύμπαν».

Ανησυχία

Εκφράζοντας προβληματισμό για την άνοδο των τιμών των μετάλλων και πρώτων υλών, ο διευθυντής της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας, Φατίχ Μπιρόλ, τόνισε προσφάτως ότι «για να έχουμε αρκετά ηλεκτροκίνητα οχήματα, ανεμογεννήτριες, υδρογόνο, φωτοβολταϊκά και μπαταρίες, χρειαζόμαστε τα αναγκαία μέταλλα σε προσιτές τιμές, διαφορετικά θα υπάρξουν καθοριστικά εμπόδια στην επίτευξη των στόχων μας για το κλίμα».

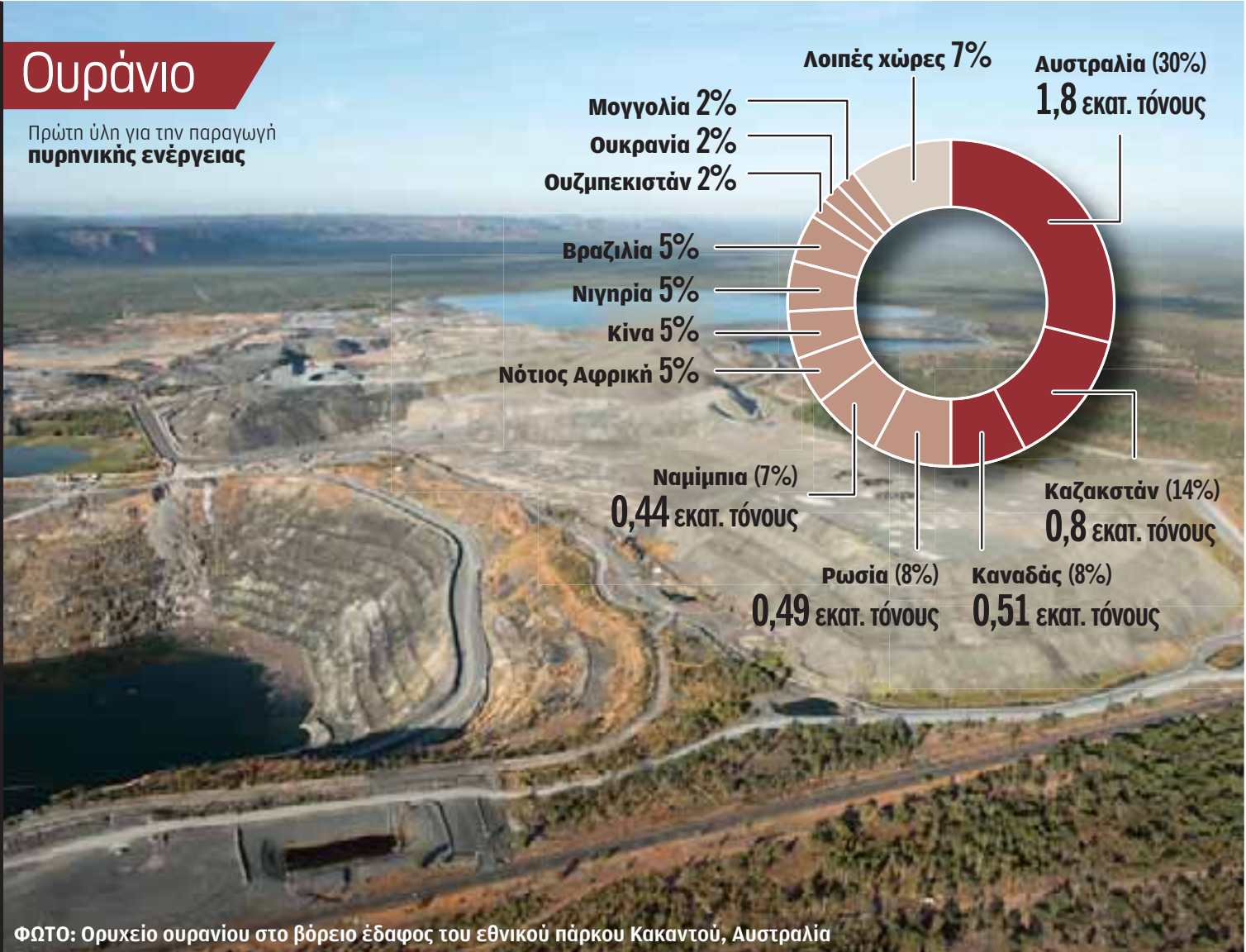
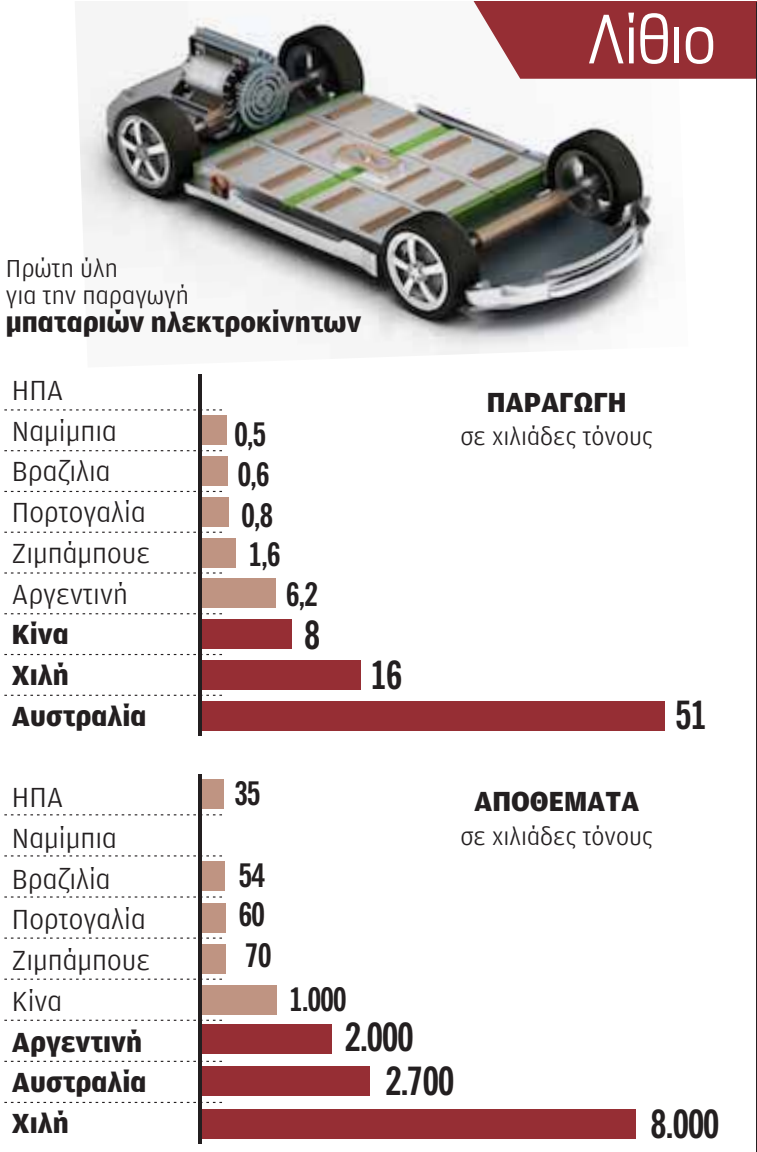
Η κρισιμότητα

Υπογραμμίζοντας πόσο καθοριστική είναι η επάρκεια λιθίου για τις μπαταρίες, ο CEO της Lithium Americas, Τζον Εβανς, τόνισε προ ημερών ότι «πρόκειται για τη χημική σύνθεση πίσω από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι μπαταρίες, ακόμη και αυτές της νέας γενιάς, γι' αυτό και είναι κρίσιμο στοιχείο».

Κίνδυνοι

Διαβλέποντας οικονομικούς και γεωπολιτικούς κινδύνους στην έλλειψη πρώτων υλών για τη στροφή στην ηλεκτροκίνηση και γενικότερα στην πράσινη οικονομία, ο επίτροπος Βιομηχανίας, Τιερί Μπρετόν, επισήμανε από το 2020 ότι «η πανδημία ανέδειξε την εξάρτηση της Ευρώπης από άλλες χώρες για την προσφορά κρίσιμων προϊόντων και πρώτων υλών και αλυσίδων».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε κίνδυνο η «πράσινη» στροφή της Ε.Ε.

Γεωπολιτικές κρίσεις δημιουργούν ελλείψεις σε στρατηγικής σημασίας πρώτες ύλες για την ηλεκτροκίνηση

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Όταν η πανδημία δεν αριθμούσε στην Ευρώπη παρά ένα εξάμηνο περίπου, το καλοκαίρι του 2020, η Κριστίν Μπερζίνα, συνεργάτης του Γερμανικού Ταμείου Μάρσαλ των ΗΠΑ, διέβλεπε εγκαίρως τους γεωπολιτικούς κινδύνους που απειλούσαν και εξακολουθούν να απειλούν την επάρκεια της Ε.Ε. σε στρατηγικής σημασίας πρώτες ύλες. Έτσι, ένα χρόνο περίπου προτού καν αρχίσουν να μειώνονται οι ροές του ρωσικού φυσικού αερίου προς την Ευρώπη, η υπεύθυνα ενεργειακών προγραμμάτων και γεωπολιτικής του εν λόγω ισχυρού αμερικανικού Ταμείου υπογράμμιζε πως «αντιλαμβανόμαστε τώρα όλο και περισσότερο την κρισιμότητα αυ-

τών των πρώτων υλών, ενώ εισερχόμαστε παράλληλα σε μια περίοδο τεταμένων και πολιτικά οξυμένων εμπορικών σχέσεων». Εκτοτε έχουν μεσολαβήσει όχι μόνον η ενεργειακή κρίση αλλά και η παράδοση του πλούσιου σε λίθιο, ουράνιο, χαλκό, σπάνιες γαίες και φυσικό αέριο Αφγανιστάν στα χέρια των Ταλιμπάν και η πολιτική κρίση στο πλούσιο σε ουράνιο, πετρέλαιο και γαιάνθρακα Καζακστάν. Έχει, επίσης, μεσολαβήσει και η εμφάνιση της παραλλαγής «Ομικρόν» που επέτεινε το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται ακόμη και η μεταφορά του κοβαλτίου από τον κυριότερο προμηθευτή παγκοσμίως, το Κονγκό, μέσω του λιμανιού του Ντέρμπαν της Νότιας Αφρικής.

Λίθιο, γραφίτης και σπάνιες γαίες παράγονται σε χώρες που αντιμετωπίζουν πολιτικές εντάσεις.

Και καθώς κλιμακώνονται παράλληλα δύο κρίσεις, η ενεργειακή και η κόντρα της Ουάσιγκτον με τη Μόσχα, οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές προειδοποιούν πως μια παρέμβαση της Ρωσίας στην Ουκρανία θα επιτείνει την ενεργειακή κρίση της Ε.Ε. θέτοντάς την σε διηνική θέση. Την ίδια στιγμή, όμως, η Ευρώπη απειλείται και με άλλου είδους κρίση, καθώς η στροφή της όπως και της παγκόσμιας οικονομίας

από τα ορυκτά καύσιμα στην πράσινη ενέργεια, που επί δεκαετίες προχωρούσε μόνον με ρυθμούς χελώνας, επιταχύνεται αιφνιδιαστικά χάρη στις δυσάρεστες εκπλήξεις της τελευταίας διετίας. Το σχέδιο της Ευρώπης για στροφή στην οικονομία με μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα αλλάζει ήδη τις γεωπολιτικές ισορροπίες, μετατοπίζει το κέντρο βάρους της παγκόσμιας ισχύος και φέρνει τη Γηραιά Ήπειρο αντιμέτωπη με άλλου είδους εξαρτήσεις και αντίστοιχους κινδύνους για την επάρκεια κρίσιμων πρώτων υλών. Οι βασικές πρώτες ύλες για τη στροφή στην ηλεκτροκίνηση, όπως το λίθιο, ο γραφίτης και οι σπάνιες γαίες, αλλά και λιγότερο γνωστά αλλά εξίσου αναγκαία υλικά, όπως το στρόβιο, παράγονται σε

συντριπτικό ποσοστό σε χώρες που κυφορούν γεωπολιτικές εντάσεις, με προεξάρχουσα την Κίνα αλλά και άλλες χώρες της Ασίας που είναι πολιτικά και γεωπολιτικά ασταθείς. Το ουράνιο, αναγκαία πρώτη ύλη για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας, την οποία αποφόσε να συμπεριλάβει η Ε.Ε. στις «πράσινες» μορφές ενέργειας παρά τις αντιρρήσεις της επισημονικής κοινότητας, βρίσκεται κατά κύριο λόγο στο υπέδαφος του ταραγμένου και απρόβλεπτου Καζακστάν. Όπως έχει επισημάνει από το πρώτο έτος της πανδημίας ο επίτροπος Βιομηχανίας, Τιερί Μπρετόν, «η πανδημία ανέδειξε την εξάρτηση της Ευρώπης από άλλες χώρες για την προσφορά κρίσιμων προϊόντων και πρώτων υλών και αλυσίδων».

Στα ύψη η ζήτηση και οι τιμές στην παγκόσμια αγορά

Η Κίνα, ίσως η πηγή της μεγαλύτερης γεωπολιτικής αβεβαιότητας τα τελευταία χρόνια, αντιπροσωπεύει το 65% της παγκόσμιας παραγωγής μπαταριών για ηλεκτροκίνητα οχήματα, περίπου το 85% της παγκόσμιας παραγωγής σπάνιων γαιών, επίσης αναγκαίων για την ηλεκτροκίνηση, το 93% του μαγνησίου που εισάγει η Ε.Ε., και γενικώς συντριπτικά ποσοστά από τις πρώτες ύλες της ηλεκτροκίνησης. Το απρόβλεπτο Καζακστάν αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 40% της παγκόσμιας παραγωγής ουρανίου, ενώ το 85% του νοβίου που εισάγει η Ε.Ε. και είναι αναγκαία πρώτη

ύλη για τα μείγματα χάλυβα προέρχεται από τη Βραζιλία του λαϊκιστή Μπολσονάρου. Επιπλέον, το 98% των εισαγωγών της Ε.Ε. σε βορικό άλας είναι από την Τουρκία του Ταγίπ Ερντογάν. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε.Ε., η στροφή της στην πράσινη οικονομία και στο μηδενικό αποτύπωμα άνθρακα θα απαιτήσει 18 φορές περισσότερο λίθιο και 5 φορές περισσότερο κοβάλτιο έως το 2030, ενώ μέχρι το 2050 θα χρειαστεί 60 φορές περισσότερο λίθιο και 15 φορές περισσότερο κοβάλτιο. Όπως, όμως, έχει επισημάνει από το 2020 ο επικεφαλής της Διεθνούς

Υπηρεσίας Ενέργειας, Φατίχ Μπιρόλ, για να έχουμε αρκετά ηλεκτροκίνητα οχήματα, ανεμογεννήτριες, υδρογόνο, φωτοβολταϊκά, μπαταρίες, πρέπει να έχουμε τις κρίσιμες πρώτες ύλες σε προσιτές τιμές, διαφορετικά δεν θα μπορούσαμε να επιτύχουμε τους στόχους κατά τις κλιματικές αλλαγές. Η ιλιγγιώδης ζήτηση για τις πρώτες ύλες της στροφής στην πράσινη οικονομία υπερβαίνει παγκοσμίως την προσφορά εν μέσω των δεινών που έχει προκαλέσει η πανδημία. Έχει, έτσι, οδηγήσει σε κλιμακούμενη άνοδο τις τιμές όλων αυτών των πρώτων υλών. Είναι ενδεικτική η πρόβλεψη της

μονάδας διεθνών αγορών της S&P ότι η προσφορά λιθίου παγκοσμίως θα αυξηθεί φέτος στο αντίστοιχο των 636.000 τόνων, από τις 497.000 του περασμένου έτους. Η ζήτηση, όμως, θα φτάσει σε 641.000 τόνους, με αποτέλεσμα να υπάρχει και πάλι έλλειμμα στην παγκόσμια αγορά, με νομοτελεσματικές συνέπειες στην τιμή του. Η τιμή του λιθίου στην Κίνα, που είναι και η πλέον ανταγωνιστική παγκοσμίως, έχει υπερπενταπλασιαστεί μέσα στους τελευταίους 12 μήνες και έχει υπερβεί τις 41.000 δολάρια ο τόνος. Στο ίδιο χρονικό διάστημα η τιμή του κοβαλτίου έχει δι-

πλασιαστεί και υπερβαίνει τις 70.000 δολάρια ο τόνος, ενώ του νικελίου έχει αυξηθεί κατά 15% και υπερβαίνει τις 20.000 δολάρια. Όσον αφορά το ουράνιο, η τιμή του έχει πάρει την ανιούσα από τον Σεπτέμβριο, καθώς ενισχύθηκε κατά περίπου 25%, καθώς η αγορά προεξόφλησε ότι η Ε.Ε. θα συμπεριλάβει την πυρηνική ενέργεια στα σχέδιά της για εγκατάληψη των ορυκτών καυσίμων. Με την κρίση στο Καζακστάν, όμως, αυξήθηκε περαιτέρω προ ημερών κατά 8% και βρίσκεται πλέον στα ύψη.

Επέλαση της Κίνας στον ορυκτό πλούτο της Αφρικής αλλά και του Αφγανιστάν

Την ίδια στιγμή που η Ε.Ε. εξαρτάται για πρώτες ύλες από χώρες της Ασίας, η Κίνα έχει προ πολλού εξασφαλίσει τη μερίδα του λέοντος από τον ορυκτό πλούτο και τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της Αφρικής και ετοιμάζει την επέλασή της στο Αφγανιστάν. Από τα τέλη του περασμένου έτους, εκπρόσωποι κινεζικών ορυχείων και κινεζικών βιομηχανιών έχουν έρθει σε συστηματικές επαφές με τους Ταλιμπάν, καθώς επιοφθαλμιούν τον ορυκτό πλούτο της χώρας, λίθιο, χαλκό, κοβάλτιο, χρυσό και σπάνιες γαίες που βρίσκονται σε αφθονία στο υπέδαφος της καθημαγμένης χώρας.

Παράλληλα, ανάμεσα στις ευρωπαϊκές

βιομηχανίες επικρατεί ανησυχία για την επάρκεια πρώτων υλών και ειδικότερα των μετάλλων που απαιτούνται για την παραγωγή μπαταριών ηλεκτροκίνητων οχημάτων, όπως και για την παραγωγή ανεμογεννητριών και φωτοβολταϊκών. Το προβλεπεί η παρέμβαση που επιχείρησε μέσα στην εβδομάδα η Eurometaux, ένωση βιομηχανιών μετάλλου με μέλη κολλοσσούς του κλάδου όπως οι Glencore και Rio Tinto. Με επιστολή της προς την πρόεδρο της Κομισιόν, Ούρσουλα φοντερ Λάιεν, την κάλεσε να διασφαλίσει επάρκεια ενέργειας και κρατικές ενισχύσεις για τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες, ώστε να αποφευχθούν πτωχεύσεις και μειώσεις

Ανησυχία στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες για την επάρκεια των πρώτων υλών.

της παραγωγής που συνεπάγονται μεγάλες ελλείψεις μετάλλων στρατηγικής σημασίας. Η Eurometaux επισημαίνει ειδικότερα ότι αν σημειωθούν νέες πτωχεύσεις βιομηχανιών χάλυβα ή μειώσεις παραγωγής, αυτό «θα αποβεί εις βάρος των στρατηγικών στόχων της Ευρώπης για αυτονομία σε κρίσιμες πρώτες ύλες». Οι βιομηχανίες παραγωγής αλουμινίου, χάλ-

κου, ψευδαργύρου και σιλικόνες είναι εντάσεις ενέργειας και καταναλώνουν σαφώς περισσότερη ενέργεια σε σύγκριση με άλλες βιομηχανίες μετάλλων όπως του χάλυβα. Έτσι, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 40% της παραγωγής τους. Ο κλάδος του χάλυβα είναι ιδιαίτερα ευάλωτος στην ενεργειακή κρίση που έχει γονατίσει πολλές βιομηχανίες, εξαναγκάζοντάς τις σε επιζήμια μείωση της παραγωγής τους. Ανάμεσά τους η Aluminium Dunkerque, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή βιομηχανία μετάλλου, που έχει μειώσει την παραγωγή της κατά 15%. Παράλληλα, η βιομηχανία ψευδαργύρου Nyrstar, που ανήκει στην

Trafigura, έχει «παγώσει» την παραγωγή σε κυπρίο στο Ομπί της βόρειας Γαλλίας, όπου παράγονται υπό κανονικές συνθήκες 150.000 τόνοι ψευδαργύρου ετησίως, ενώ έχει μειώσει την παραγωγή στο ήμισυ σε άλλες τρεις μονάδες της. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Goldman Sachs, στην Ευρώπη τους τελευταίους μήνες έχει διακοπεί ή αναβληθεί η παραγωγή 820.000 τόνων αλουμινίου και 750.000 τόνων επεξεργασμένου ψευδαργύρου. Ο επενδυτικός κολοσσός επισημαίνει μάλιστα πως ένα χυτήριο αλουμινίου στην Ευρώπη που έχει δεχθεί την πίεση από τις τιμές της ενέργειας το τέταρτο τρίμηνο του 2021 θα έχει υποστεί ζημία της τάξης των 1.000 δολα-

ρίων για κάθε τόνο μετάλλου που παράγει. Αντιστοίχως για τους παραγωγούς ψευδαργύρου η ζημία είναι μικρότερη, της τάξης των 540 δολαρίων ο τόνος. Προ ημερών, άλλωστε, η Γαλλία ως προεδρεύουσα της Ε.Ε., συγκάλεσε διάσκεψη με θέμα τις δράσεις που απαιτούνται για να διασφαλίσει η Ε.Ε. επάρκεια προσφοράς σε κρίσιμες πρώτες ύλες όπως τα βιομηχανικά μέταλλα. Η γαλλική πρωτοβουλία οφείλεται στο πλήγμα που έχει δεχθεί ο κλάδος, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται μεγάλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες, μεταξύ των οποίων και αυτοκινητοβιομηχανίες, να εισάγουν μέταλλα από τις ΗΠΑ ή την Κίνα.

Φορολογικός οδηγός για το 2022 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

Η γερμανική BMW, η οποία ειδικεύεται στα πολυτελή οχήματα, σημείωσε ρεκόρ πωλήσεων την περυσινή χρονιά. Στη φωτογραφία, τα κεντρικά γραφεία της αυτοκινητοβιομηχανίας στο Μόναχο.

Μεγάλη κερδισμένη του 2021 η BMW

Ο κολοσσός της Volkswagen δέχθηκε ισχυρό πλήγμα την παρελθούσα χρονιά, σημειώνοντας τις χαμηλότερες πωλήσεις κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ αντιθέτως η επίσης γερμανική BMW, η οποία ειδικεύεται στα πολυτελή οχήματα, εμφάνισε ρεκόρ, διαθέτοντας παγκοσμίως περί τα 2,21 εκατομμύρια οχήματα – είναι η εταιρεία με τις υψηλότερες πωλήσεις στην κατηγορία της. Αυτό εν μέρει αποδίδεται στην ικανότητα της να προσαρμόζεται στις σοβαρές ελλείψεις στο παγκόσμιο σύστημα της εφοδιαστικής αλυσίδας. Και αυτό είναι ένα προσόν που διαθέτει και η καλιφορνέζικη Tesla, η οποία ε-ξήλθε αβρόχοις ποσιν από την κρίση αυτή. Ειδικότερα, ο γερμανικός όμιλος της Volkswagen Group διέθεσε στην αγορά 8,9 εκατομμύρια αυτοκίνητα

Αντιθέτως, η Volkswagen κατέγραψε τις χαμηλότερες πωλήσεις κατά την τελευταία δεκαετία.

το 2021, επισημαίνοντας πως και το πρώτο εξάμηνο τρέχοντος οι συνθήκες στην προμηθευτική αλυσίδα θα παραμείνουν ευμετάβλητες. Ειδικότερα, τα οχήματα με το φερώνυμο εμπορικό σήμα είχαν πτώση πωλήσεων τns τάξεως του 8,1%, σε σχεδόν 4,9 εκατομμύρια μονάδες, ενώ η σημαντικότερη κάμψη, κατά 14,8%, παρατηρήθηκε στην Kiva. Και αυτό σημειώθηκε ανεξαρτήτως του γεγονότος πως στη χώρα κυρίως οι πωλήσεις ηλεκτρικών αμαζιγών τετραποδίστασθηκαν. «Υπό παραδοξα δύσκολες συνθήκες η Volkswagen εκπλήρωσε ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα ως προς τις πωλήσεις της», επισημάνε ο διευθυντής πωλήσεων και μάρκετινγκ, Κλάους Τσέλιερ. «Εντούτοις, οι τεράστιες επιπτώσεις από τις ελλείψεις των ημιαγωγών στην πα-

ραγωγή μας δεν ήταν δυνατόν να αντισταθμιστούν πλήρως».

Από την πλευρά της η Mercedes, ευθέως ανταγωνίστρια της BMW, άνακοίνωσε προ ολίγων ημερών ότι οι πωλήσεις της το 2021 ελαττώθηκαν σε ποσοστό 5%. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να την εκθρονίσει η BMW για πρώτη φορά σε διάστημα πέντε ετών ως προς την αγορά ακριβών οχημάτων και τις αντίστοιχες πωλήσεις. Στη Γηραιά Ηπειρο, πάντως, η επίδοση των εν λόγω αυτοκινητοβιομηχανιών ήταν ισοθνήστερη, με τα οχήματα των εμπορικών σημάτων BMW και Mini να έχουν αύξηση πωλήσεων μόλις 3,9% και 11,2% πτώση όσον αφορά τις πωλήσεις των αυτοκινήτων Mercedes-Benz. Για τις τρεις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες η βορειοαμερικανική αγορά αποδείχθηκε πιο προσοδοφόρος. Η Mercedes-Benz εμφάνισε πωλήσεις αυξημένες κατά 0,4% στις ΗΠΑ, κατά 19,5% η BMW και κατά 13% η Volkswagen. Συνολικά μιλώντας, η πώληση υβριδικών και ηλεκτρικών αμαζιγών συνέβαλε από ένα πέμπτο έως ένα τέταρτο στις παγκόσμιες πωλήσεις.

Ειδικότερα, τώρα, όσον αφορά την αγορά της Kivas συνολικά, αυτή του παρελθόν έτος είχε αύξηση πωλήσεων πρώτη φορά μετά το 2017, βοηθούμενη και από το γεγονός πως ιδίως οι πωλήσεις ηλεκτρικών και υβριδικών αμαζιγών αυξήθηκαν μιάμιση φορά. Συνολικά όλες διογκώθηκαν κατά 3,8% σε ετήσια βάση στα 26,28 εκατομμύρια αμάξια, ενώ τον Δεκέμβριο είχαν διατεθεί στη χώρα 2,79 εκατομμύρια, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ενωσης Κινηζών Αυτοκινητοβιομηχανιών. Κατά τις εκτιμήσεις της τελευταίας, οι πωλήσεις και η παραγωγή αυτοκινήτων θα βελτιωθεί το τρέχον έτος εν συγκρίσει με το 2021, προσβλέποντας σε βαθμιαία άμβλυνση των πιέσεων από τις ελλείψεις ημιαγωγών και τις υψηλές τιμές πρώτων υλών

Κόντρα Lufthansa - Ryanair για θέματα ανταγωνισμού

Δύο από τις μεγαλύτερες αεροπορικές εταιρείες της Ευρώπης αναζωπύρωσαν τη διαμάχη για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των κανόνων που διέπουν τις χρονοθυρίδες απογείωσης και προσγειώσεων της Ευρώπης, με την ιρλανδική Ryanair να κατηγορεί την γερμανική Lufthansa ότι εκμεταλλεύεται τις ανησυχίες για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ώστε να πληξεί τον ανταγωνισμό. Η χαλάρωση του κανόνα όσον αφορά τα δικαιώματα απογείωσης και προσγειώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδωσε τη δυνατότητα στους με-

περθέρμανση του πλανήτη. Η Ryanair –ο μεγαλύτερος αερομεταφορέας φθινών εισιτηρίων στην Ευρώπη– αντεπιτέθηκε, επισημαίνοντας χθες ότι η Lufthansa προσπαθούσε να εμποδίσει τους αντιπάλους της στη διαμάχη που διαρκεί μήνες για τις λεγόμενες «πτήσεις-φραντάσματα». «Αντί να εκτελεί κενές πτήσεις, η Lufthansa θα έπρεπε να απελευθερώσει τις θέσεις σε αυτές τις πτήσεις προς πώληση σε χαμηλό κόστος, ώστε να ανταμείψει τους Γερμανούς και τους Ευρωπαίους φορολογούμενους που την επιδότησαν με δισεκατομμύρια ευρώ κατά τη διάρκεια της κρίσης της πανδημίας του κορωνοϊού», δήλωσε ευθαρσώς ο διευθυντής συμβούλου της Ryanair, Μάικλ Ο' Λίρι. Εκπρόσωπος της Lufthansa είπε ότι η γερμανική αεροπορική εταιρεία δεν είχε αναφερθεί ποτέ σε «πτήσεις-φραντάσματα». Ο διευθυντής συμβούλου του αερομεταφορέα, μιλώντας τον περασμένο μήνα στην εφημερίδα Sonntagzeitung, ανέφερε ότι θα είχε μειώσει ακόμα περισσότερο τα δρομολόγια, εάν δεν υπήρχαν οι προβλήσεις της E.E. Σύμφωνα με αυτές, οι αερομεταφορείς πρέπει να χρησιμοποιούν το ταχύτερο στο 80% των χρονοθυρίδων απογείωσης και προσγειώσεων για να τις διατηρήσουν το επόμενο έτος, ενώ λόγω κορωνοϊού τώρα ισχύει το ποσοστό 50%. Τέλος, εκτός από τις αεροπορικές, είναι και ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις οι οποίες ζητούν αλλαγές, αν και η αρμόδια επιτροπή Μεταφορών Αντίνα Βαλεάν δήλωσε στους Financial Times πως «οι κανόνες ως έχουν προσφέρουν την αναγκαία ευελιξία στις αεροπορικές εταιρείες, ώστε να αποφεύγουν τις άδεις πτήσεις».

Το λίθιο απειλεί να φρενάρει τα σχέδια για την ηλεκτροκίνηση

Εκτινάχθηκε η τιμή του μετάλλου που είναι απαραίτητο για τις μπαταρίες

Ο εκτροχιασμός της τιμής του λιθίου, απαραίτητου συστατικού στις μπαταρίες αυτοκινήτων, απειλεί να εκτροχιάσει και τη μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση. Όπως αναφέρει σχετικά σε δημοσίευσμά της η βρετανική εφημερίδα των Financial Times, από τον Ιανουάριο του 2021 μέχρι σήμερα η τιμή του μεταλλεύματος έχει πενταπλασιαστεί, ενώ ανοδικά κινούνται και το νικέλιο και το κοβάλτιο, που χρησιμοποιούνται επίσης για την κατασκευή των μπαταριών. Ο λόγος της εκτόξευσης έχει να κάνει με το ότι καθίσταται ολοένα και εντονότερη η ζήτηση για αυτές τις πρώτες ύλες παράλληλα με τη ζήτηση για ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Ενδεικτικό της κατάστασης είναι το γεγονός ότι οι πωλήσεις των ηλεκτρικών οχημάτων έχουν φθάσει τα 5,6 εκατ. το 2021, όταν το 2020 δεν υπερέβαιναν τα 3,1 εκατ.

Αγώνας δρόμου

Όπως γίνεται αντιληπτό, οι αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν αποδωθεί σε αγώνα δρόμου για να προμηθευθούν τις αναγκαίες πρώτες ύλες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η άνοδος των τιμών των μπαταριών αναμέ-

Η εξέλιξη υπονομεύει όσα κερδήθηκαν σε επίπεδο τεχνολογίας και αποδοτικότητας τα τελευταία χρόνια.

νεται να εξακολουθήσει και φέτος και για έναν ακόμα λόγο, ότι δηλαδή έχει προηγηθεί μία δεκαετία κατά την οποία οι προμήθειες σε ανθρώπινο λίθιο συγκεντρωμένα και άλλες πρώτες ύλες γνώρισαν σοβαρή κάμψη μη ανταποκρινόμενες στη διογκούμενη ζήτηση. Κι ενώ οι εξορυκτικές εταιρείες προσπαθούν να αυξήσουν την παραγωγή πρώτων υλών από τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις τους και να αναπτύξουν νέες πηγές άντλησης, οι τιμές αναφοράς του λιθίου έκλεισαν το 2021 σε επίπεδα-ρεκόρ. Στην Κίνα, η οποία είναι και η χώρα με την υψηλότερη παραγωγή

Η ζήτηση για το ορυκτό έχει εκτοξευθεί καθώς αυξάνεται η ζήτηση για ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Το 2021 οι πωλήσεις ηλεκτρικών Ι.Χ. έφτασαν τα 5,6 εκατ., όταν το 2020 δεν υπερέβαιναν τα 3,1 εκατ.

στον κόσμο σε μπαταρίες, η τιμή του τόνου του ανθρακικού λιθίου έφθανε τις 41.027 δολάρια, υπερπενταπλάσια δηλαδή από εκείνη του περυσινού Ιανουαρίου. Στην περίπτωση ακόμα μιας απαραίτητης πρώτης ύλης, του κοβαλτίου, η τιμή διπλασιάστηκε στις 70.208 δολάρια ο τόνος και του νικελίου ενισχύθηκε 15% στις 20.045 δολάρια για το τελευταίο δωδεκάμηνο. Η εξέλιξη αυτή υπονομεύει όσα κερδήθηκαν σε επίπεδο τεχνολογίας και αποδοτικότητας κατά τα τελευταία χρόνια, στη διάρκεια των οποίων οι αυτοκινητοβιομηχανίες και οι κατασκευάστριες μπα-

ταριών εργάστηκαν σκληρά από κοινού να αναπτύξουν μπαταρίες υψηλής απόδοσης και μακράς διάρκειας, ενόσω, εκ παραλλήλου, προσπαθούσαν να μειώσουν το κόστος. Επιπλέον, όπως αναφέρουν σχετικά σε δημοσίευσμά τους οι Financial Times, οι αυξήσεις στις τιμές απειλούν να κλονίσουν τα μεγαλόπνοα σχέδια της αυτοκινητοβιομηχανίας εν συνόλω, ακριβώς αυτή τη στιγμή, κατά την οποία ακόμα και οι πρώην απρόθυμοι όμιλοι τύπου Toyota ενστερνίζονται τη μετάβαση.

Σύμφωνα με το Bloomberg NEF, οι πωλήσεις ηλεκτρικών αμαζιγών, οι οποίες ε-

κτινάχθηκαν το 2021, θα αυξηθούν περαιτέρω φέτος, άρα θα παρατηρηθεί έλλειμμα λιθίου. Σε έκθεση της S&P Global, η χρήση του θα υπερβεί την παραγωγή του και θα εξαντλήσει τα αποθέματα. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την S&P Global Market Intelligence, η προσφορά αναμένεται να εκτιναχθεί στις 636.000 τόνους ισοδύναμου ανθρακικού λιθίου φέτος εν συγκρίσει με τις 497.000 τόνους το 2021. Ωστόσο, τέλος, η ζήτηση θα ξεπεράσει και αυτά τα επίπεδα, φθάνοντας, σύμφωνα με εκτιμήσεις, τις 641.000 τόνους από την αρχική πρόβλεψη των 504.000 τόνων.

Οι αυξήσεις μισθών στην Ευρώπη δεν καλύπτουν τις απώλειες από τον πληθωρισμό

Σύμφωνα με τη Eurostat, το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους τα υρομίσθια στην Ευρωζώνη ήταν κατά 2,5% υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

τικού τομέα. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, το Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών Ifo υπολογίζει πως τον Νοέμβριο ο αριθμός των εργαζομένων των οποίων οι μισθοί καλύπτονταν μερικώς από την κυβέρνηση έφτασε στις 608.000, υπερβαίνοντας σαφώς

τις 598.000 που ήταν ο αντίστοιχος αριθμός τον Οκτώβριο.

Σχετικό ρεπορτάζ της εφημερίδας Wall Street Journal αποδίδει στον μεγάλο αριθμό επιδοτούμενων εργαζομένων το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, στην Ευρωζώνη δεν έχουν αυξηθεί επαρκώς οι μισθοί παρά τη μείωση της ανεργίας και τις μεγάλες ελλείψεις προσωπικού σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας. Όπως ανέφερε προσφάτως η Eurostat, το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους τα υρομίσθια στην Ευρωζώνη ήταν κατά 2,5% υψηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Πρόκειται για αύξηση σαφώς μικρότερη του 4,5% που είναι ο μέσος όρος αυξήσεων των μισθών στις ΗΠΑ τους 12 μήνες μέχρι τον περασμένο Σεπτέμβριο. Βεβαίως ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη δεν έχει φτάσει στα επίπεδα του 7% που σημειώνει στις ΗΠΑ, αλλά κυμαίνεται πλέον στο ουδόλως ευκαταφρόνητο 5% και οι αυξήσεις των μισθών είναι πενιχρές για να αναπληρώσουν την αγοραστική δύναμη που χάνουν οι Ευρωπαίοι καταναλωτές. Από την πλευρά της, η ΕΚΤ επιμένει πως δεν «ρλέπει» να δημιουργείται στην Ευρωζώνη ο φαύλος κύκλος των αυξήσεων μισθών και αυξήσεων τιμών που

αλληλοτροφοδοτούνται. Όπως επισημαίνει η αμερικανική εφημερίδα, πάντως, τα εργατικά συνδικάτα δεν δείχνουν διατεθειμένα να διεδικήσουν σημαντικές αυξήσεις μισθών, καθώς τα τελευταία χρόνια έχουν ρίξει το βάρος στην προστασία να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας. Μια άλλη διαφορά που εντοπίζει η αμερικανική εφημερίδα ανάμεσα στην ευρωπαϊκή και στην αμερικανική αγορά εργασίας είναι ότι δεν υπήρξε στην Ευρώπη το κύμα μαζικών παραπτώσεων εργαζομένων που κατεγράφη στις ΗΠΑ και βεβαίως αιτία της διαφοράς αυτής είναι και πάλι τα προγράμματα στήριξης των μισθών, καθώς κρατούσαν αναγκαστικά τους υπαλλήλους συνδεδεμένους με την εταιρεία τους. Ως εκ τούτου, στην Ευρώπη ο αριθμός των απασχολήσιμων ήταν 61,6%, έχοντας μειωθεί κατά 1,7 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2019. Στην Ευρωζώνη, αντιθέτως, το ποσοστό απασχολήσιμων ήταν 64,3% το δεύτερο τρίμηνο του 2021, έχοντας υποχωρήσει κατά μόλις 0,6 ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2019.

Στο 7% εκτοξεύθηκε ο πληθωρισμός των ΗΠΑ

Λίγες ώρες προτού δοθούν στη δημοσιότητα τα νέα στοιχεία, ο επικεφαλής της Fed, Τζερόμ Πάουελ, είχε προειδοποιήσει πως «ο πληθωρισμός στοιχειοθετεί απειλή για την ανάκαμψη της αγοράς εργασίας».

δεικνύουν πως οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν 6,3%, της ενέργειας 29,3%, με την τιμή της βενζίνης, ειδικότερα, που κινείται ανοδικά όλο το περασμένο έτος να έχει εκτοξευθεί τον Δεκέμβριο κατά 50%. Οικονομικοί αναλυτές υπογραμμίζουν πως την ανησυχία των Αμερικανών εξουδετερώνει μερικώς η ευνοϊκή κατάσταση στην αγορά εργασίας, όπου οι ελλείψεις προσωπικού δίνουν στη μεγάλη πλειονότητα των εργαζομένων τη δυνατότητα να διεκδικήσει καλύτερες αμοιβές. Τις εκτιμήσεις αυτές επιβεβαιώνουν τα τελευταία στοιχεία του Conference Board που φέρουν τον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις ΗΠΑ να έχει σημειώσει εκ νέου άνοδο τον Δεκέμβριο.

Η εμπιστοσύνη βρίσκεται, άλλωστε, πίσω από την αύξηση κατά σχεδόν 11% που σημείωσαν οι λιανικές πωλήσεις πακέτων διακοπών στο σύνολο σχεδόν του περασμένου έτους.

Όπως τονίζει πάντως το Reuters, η επιτάχυνση του πληθωρισμού συνεπάγεται

μεγάλες δυσκολίες για την καθημερινή ζωή των Αμερικανών. Ιδιαίτερα ανησυχητικό άνοδο έχουν σημειώσει στη διάρκεια του περασμένου έτους τα ενόικια στις ΗΠΑ, τα οποία συνολικά έχουν αυξηθεί κατά 20%.

Το διαθέσιμο εισόδημα των Αμερικανών έχει αρχίσει να μειώνεται εδώ και αρκετούς μήνες, καθώς εξανεμίζεται σταδιακά ο αντικτύπος από τα μέτρα στήριξης που υιοθέτησε η κυβέρνηση εν τη μέση της πανδημίας, μεταξύ των οποίων και τα ενισχυμένα επιδόματα ανεργίας. Στο μεταξύ, η παραλλαγή «Ομικρον» επιβάρυνε το κλίμα στις επιχειρήσεις και έχει αντίκτυπο στη συμπεριφορά της πελατείας τους. Σημειώτουν ότι λίγες ώρες προτού δοθούν στη δημοσιότητα τα στοιχεία για τον πληθωρισμό, ο επικεφαλής της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Τζερόμ Πάουελ, είχε προειδοποιήσει πως «ο πληθωρισμός στοιχειοθετεί απειλή για την ανάκαμψη της αγοράς εργασίας».

Reuters, Financial Times

Η Fed ανοίγει τη συζήτηση για ψηφιακό δολάριο

Στη δημοσιότητα έγγραφο εργασίας

40 σελίδων με τις πρώτες εκτιμήσεις της

Με κάποια καθυστέρηση σε σύγκριση με το χρονοδιάγραμμα που η ίδια είχε θέσει αλλά και σε σχέση με άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, η αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα, η Federal Reserve, άνοιξε δημόσια διαβούλευση γύρω από την ιδέα ενός ψηφιακού δολαρίου και των θετικών ή αρνητικών επιπτώσεών του στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Εδώσε στην δημοσιότητα σχετικό έγγραφο εργασίας 40 σελίδων και καλεί τις ενδιαφερόμενες πλευρές να καταθέσουν τις απόψεις τους εντός των επόμενων 120 ημερών.

Στο εν λόγω έγγραφο εργασίας, που αναμενόταν να δοθεί στη δημοσιότητα το περασμένο καλοκαίρι, εκτίθενται οι πρώτες εκτιμήσεις της για τα υπέρ και τα κατά του εκπαιδισμού, χωρίς να έχει καταλήξει είτε σε οριστικά συμπεράσματα είτε σε αποφάσεις για την υλοποίηση τέτοιου σχεδίου ή για τα επιμέρους χαρακτηριστικά που μπορεί να έχει. Στα υπέρ αναφέρεται, για παράδειγμα, η δυνατότητα ενός ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας να καταστήσει ταχύτερα τα συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών τόσο για νοικοκυριά όσο και για επιχειρήσεις, όταν οι χρηματοπιστωτικές συναλλαγές ανά τον κόσμο έχουν ήδη ψηφιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό.

Στις ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις αναφέρει τους κινδύνους που μπορεί να

Στις αρνητικές επιπτώσεις αναφέρονται οι κίνδυνοι για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

απειλήσουν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ εκφράζει προβληματισμούς για το πώς θα μπορεί η κεντρική τράπεζα να προστατεύσει την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων των πολιτών και να αντιμετωπίσει την παράνομη χρηματοδότηση. Αναγνωρίζοντας, άλλωστε, εμμέσως την ανάγκη να συμβαδίσει με τις εξελίξεις και να μη χάσει την πρωτοκαθεδρία του δολαρίου, τονίζει πως «η αδράνεια έχει επιπτώσεις και αν δεν αναπτύξουμε ψηφιακό νόμισμα μπορεί να χαθεί η κυριαρχία της χώρας στις διεθνείς αγορές». Δεν καταλήγει, πάντως, σε συμπεράσμα η Fed, ούτε σε απόφαση σχετικά με το αν θα προχωρήσει στην έκδοση ψηφιακού νομίσματος.

Το σχετικό έγγραφο δίνεται, αντιθέτως, στη δημοσιότητα ώστε να καταθέσουν τις απόψεις τους ενδιαφερόμενες πλευρές, από την κοινή γνώμη των ΗΠΑ, τους εκλεγμένους αντιπροσώπους της και οικονομικούς παράγοντες. Όπως επισημαίνουν σχετικά οι Financial Times, το κείμενο

Ανακοινώνοντας την έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης για το θέμα, ο επικεφαλής της Fed, Ζερόμ Πάουελ, τόνισε πως στην περίπτωση που αποφασιστεί η έκδοση ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας, αυτό θα λειτουργήσει «ως συμπλήρωμα και όχι ως υποκατάστατο των μετρητών ή των υφιστάμενων σήμερα ψηφιακών μορφών του δολαρίου, όπως είναι οι καταθέσεις στις ιδιωτικές τράπεζες».

των 40 σελίδων θα αποτελέσει τη βάση για έντονες αντιπαράθεσεις στους κόλπους της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ μέσα στους επόμενους μήνες. Εως τώρα η Fed έχει επιδείξει ιδιαίτερη επιφυλακτικότητα προς την ιδέα ενός ψηφιακού νομίσματος και έχει καταστήσει σαφές πως θα επιχειρήσει κάτι τέτοιο μόνον έχοντας διασφαλίσει πως τα οφέλη θα υπερσχύουν του κόστους.

Υπό αυτήν την έννοια, έχει μείνει πίσω σε σύγκριση με άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, όπως η ΕΚΤ, που τα τελευταία χρόνια μελετά τη σχετική τεχνολογία και την προοπτική ενός ψηφιακού ευρώ, αλλά και η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, που έχει προ πολλού εκπνήσει το σχέδιο του ψηφιακού γουάν και ήδη το χρησιμοποιεί πιλοτικά σε ορισμένες περιφέρειες της α-

χανούς χώρας. Ανακοινώνοντας την έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης για το θέμα, ο επικεφαλής της Fed, Τζερόμ Πάουελ, τόνισε πως στην περίπτωση που αποφασιστεί η έκδοση ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας, αυτό θα λειτουργήσει «ως συμπλήρωμα και όχι ως υποκατάστατο των μετρητών ή των υφιστάμενων σήμερα ψηφιακών μορφών του δολαρίου, όπως είναι οι καταθέσεις στις ιδιωτικές τράπεζες». Σχολιάζοντας σχετικά ο Εσοούαρ Πράσαντ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κορνέλ με μεγάλη εξειδίκευση και γνώση επί των κρυπτονομισμάτων, σημείωσε πως «η Fed αποφάσισε τελικά να περιπλανηθεί σε ένα χώρο που είναι πλέον αναπόφευκτος για τις κεντρικές τράπεζες εφόσον αυτές αναζητούν τρόπους να διασφαλίσουν τη νομισματική και τη

χρηματοπιστωτική σταθερότητα εν μέσω πολυάριθμων τεχνολογικών καινοτομιών στον κλάδο, συμπεριλαμβανομένης της στρόφης στις ψηφιακές μορφές πληρωμών που αναμορφώνουν τις χρηματαγορές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Από τον πολιτικό κόσμο, ο Πάτ Τούμει, Ρεπουμπλικανός γεωργιστής από την Πενσιλβάνια, επικρότησε την απόφαση της κεντρικής τράπεζας να συνδράμει «εποικοδομητικά» στον διάλογο που είναι σε εξέλιξη και εξέφρασε την υποστήριξη του στην πρωτοβουλία της Fed να μελετήσει τις νέες τεχνολογίες και να εξετάσει τη δυνατότητα εμπλοκής της σε αυτές.

Δεν παρέλειψε, πάντως, να προειδοποιήσει για τον κίνδυνο παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Στο πλαίσιο στρωγυλίας τραπέζης που διοργάνωσε την Πέ-

μπτη το Συμβούλιο Διεθνών Υποθέσεων του Σικάγου, ο Ιαν Χάτζιους, κορυφαίος οικονομολόγος της Goldman Sachs, εξέφρασε την εκτίμηση πως, παρά τις πρωτοβουλίες της για το θέμα, η Fed δεν πρόκειται να κινηθεί «πολύ δυναμικά», ακόμη κι αν αποφασίσει να υλοποιήσει το σχέδιο ενός ψηφιακού νομίσματος. Όπως διευκρίνισε ο ίδιος, «υπάρχουν περιθώρια να υιοθετηθεί ένα ψηφιακό νόμισμα αλλά πολύ προσεκτικά, και αυτό δεν πρόκειται να γίνει βιαστικά».

Τόνισε μάλιστα πως κατά την εκτίμησή του η Fed έχει επιγνώση των κινδύνων που εγκυμονεί ένα τέτοιο σχέδιο, όπως και ότι ένα ψηφιακό νόμισμα της κεντρικής τράπεζας «μπορεί και να μεταβάλει θεμελιωδώς τη δομή του αμερικανικού χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Το αμερικανικό LNG δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της Ευρώπης

Η πραγματική κλίμακα της ενεργειακής κρίσης που αντιμετωπίζει η Ευρώπη κατέστη σαφής μέσα στην εβδομάδα, όταν η γερμανική τράπεζα Commerzbank έδωσε στη δημοσιότητα στοιχεία που περιγράφουν πλήρως τα υπάρχοντα αποθέματα φυσικού αερίου στην Ε.Ε. και εμφανίζουν τους ταμειωτές των χωρών-μελών να έχουν πληρότητα κάτω από το ήμισυ, ενώ η Γηραιά Ηπειρος διανύει τη χειμερινή περίοδο της μεγαλύτερης ζήτησης. Όπως ανέφερε στη γερμανική ιστοσελίδα της Deutsche Welle ο Μπερν Βάιντενστάινερ, κορυφαίος οικονομολόγος της Commerzbank στη Φρανκφούρτη, «τα υφιστάμενα αποθέματα φυσικού αερίου παρουσιάζουν πληρότητα της τάξης περίπου του 47%». Ο ίδιος τόνισε ότι υπό κανονικές συνθήκες τέτοια περίοδο του έτους τα αποθέματα των χωρών-μελών της Ε.Ε. κυμαίνονται από 60% έως και 85% ορισμένες φορές, που σημαίνει πως «είμαστε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα».

Σε ό,τι αφορά το αμερικανικό υδροποι-

Αν ο Πούτιν κλείσει τη στρόφιγγα, η Ε.Ε. θα βρεθεί σε δύσκολη θέση, προειδοποιεί η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας.

ημένο φυσικό αέριο (LNG), που χάρη στη σχιστολιθική βιομηχανία έχει αναγάγει τις ΗΠΑ σε πρώτη εξαγωγική δύναμη, η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας προειδοποιεί πως δεν μπορεί να καλύψει τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης αν ο Πούτιν κλείσει τη στρόφιγγα.

Όπως τονίζει η Deutsche Welle, τον περασμένο μήνα κάπου 10 φορτία υδροποιημένου φυσικού αερίου που είχαν προορισμό τις χώρες της Ασίας άλλαξαν δρομολόγιο και κατευθύνθηκαν στις αγορές της Ευρώπης από όπου θα αντλούσαν μεγαλύτερα κέρδη εξαιτίας των υψηλότερων

Τα αποθέματα φυσικού αερίου στην Ε.Ε. έχουν πληρότητα κάτω από το ήμισυ, ενώ η Γηραιά Ηπειρος διανύει τη χειμερινή περίοδο της μεγαλύτερης ζήτησης.

τιμών της ενέργειας. Έτσι αναζωπυρώθηκε η δημόσια συζήτηση για το κατά πόσον μπορεί το αμερικανικό LNG να αποτελέσει μόνιμη λύση και εναλλακτική έναντι της ενεργειακής της εξάρτησης από τη Ρωσία.

Η Ουάσιγκτον υπογραμμίζει επί χρόνια τους κινδύνους που εγκυμονεί η κυριαρχία της Ρωσίας στο φυσικό αέριο εν μέρει, βέβαια, και για λόγους δικού της οικονομικού συμφέροντος, καθώς θέλει να πουλήσει περισσότερο LNG στην Ευρώπη. Χάρη στη ραγδαία ανάπτυξη που γνώρισε την περασμένη δεκαετία η αμερικανική βιομηχανία σχιστολιθικών υδρογονανθράκων, οι ΗΠΑ αποτελούν σήμερα την πρώτη παγκοσμίως εξαγωγική δύναμη σε LNG.

Αυτή τη στιγμή, οι αμερικανικές ενεργειακές έχουν αυξήσει τις εξαγωγές LNG κατά σχεδόν 20% και φτάνουν στα 13,9 δισ. κυβικά πόδια την ημέρα. Σύμφωνα όμως με την IEA, δεν μπορούν να καλύψουν τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης. Όπως τονίζει ο κ. Βάιντενστάινερ της

Commerzbank, «το LNG δεν μπορεί να αναπληρώσει πλήρως τις ελλείψεις ρωσικού φυσικού αερίου», καθώς δεν έχουν βραχυπρόθεσμα τη δυνατότητα να εξάγουν επαρκείς ποσότητες ούτε οι ΗΠΑ ούτε το Κατάρ. Ο οικονομολόγος της γερμανικής τράπεζας διευκρίνισε ότι η Ευρώπη έχει μεν τη δυνατότητα να επεξεργαστεί το LNG που εισάγει και να το μετατρέψει εκ νέου σε φυσικό αέριο, αλλά «θα ήταν δύσκολο να το παραδώσει στους τελικούς αποδέκτες καθώς οι υποδομές της για τη μεταφορά του και τη διανομή του δεν είναι κατάλληλες για μια μεταστροφή από το ρωσικό φυσικό αέριο στο LNG».

Σύμφωνα, πάντως, με δημοσίευμα του Reuters, η αμερικανική κυβέρνηση ήρθε προσφάτως σε επαφή με πολλές διεθνείς ενεργειακές εταιρείες με τις οποίες εξέτασαν τις διάφορες δυνατότητες για τη μεταφορά αμερικανικού φυσικού αερίου στην Ευρώπη σε περίπτωση που διακοπεί η τροφοδοσία από τη Ρωσία.

Διά ζώσης το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ

Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ θα πραγματοποιήσει τελικά φέτος την ετήσια συνάντησή του για το 2022 διά ζώσης στο ορεινό θέρετρο του Νταβός στην Ελβετία, από τις 22 έως τις 26 Μαΐου. Την απόφασή τους ανακοίνωσαν οι διοργανωτές της συνάντησης μετά τις διδικοτικές συζητήσεις που διεξήχθησαν αυτήν την εβδομάδα. Το Φόρουμ, που έχει έδρα τη Γενεύη, ανέβαλε αυτήν τη φορά την ετήσια συνάντησή του ένα μήνα πριν από την προγραμματισμένη διεξαγωγή της επικαλούμενου της δυσκολίας μιας τέτοιας διά ζώσης διάσκεψης. Αιτία, η εκτεταμένη διασπορά της

μετάλλαξης «Ομικρον» και οι κίνδυνοι που εγκυμονεί. Φέτος, όμως, αποφάσισε να επιστρέψει για πρώτη φορά μετά δύο ολόκληρα χρόνια στο κιοινοδρομικό κέντρο όπου συνηθίζουν να συναντώνται οι ισχυροί του κόσμου, σημαντικοί παράγοντες της παγκόσμιας οικονομίας, πολιτικοί, διπλωμάτες, αλλά και επιχειρηματίες, όπως και διευθύνοντες σύμβουλοι επιχειρηματικών κολοσσών.

Το 2020, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ προειλκυσε πάνω από 100 δισεκατομμυριούχους και 53 αρχηγούς χωρών και κυβερνήσεων. Οι εταιρείες των οποίων τα

Θα πραγματοποιηθεί από 22 έως 26 Μαΐου στο ορεινό θέρετρο του Νταβός στην Ελβετία.

στελέχη συμμετέχουν στη συνάντηση και οι περισσότερες έχουν έδρα την Ευρώπη ή τις ΗΠΑ, πληρώνουν περίπου 50.000 δολάρια το άτομο για να διασφαλίσουν την πρόσβαση στη λίστα των καλεσμένων. Το περασμένο έτος, πάντως, εν τώ μέσω lockdown και αυστηρών περιοριστικών μέτρων

κατά της πανδημίας σε πολλές περιοχές του κόσμου, η διοργανώτρια εταιρεία έχασε πολλά εκατομμύρια από την ακύρωση των συμμετοχών και των εκδηλώσεων.

Στη διάρκεια της εβδομάδας που πέρασε κι ενώ ήταν σε εξέλιξη οι διαδικτυακές επαφές μεταξύ των συμμετεχόντων του Φόρουμ, 102 εκατομμυριούχοι και δισεκατομμυριούχοι έδωσαν στη δημοσιότητα ανοικτή επιστολή τους με την οποία επέρριπταν στους ισχυρούς του Νταβός την ευθύνη για την αυξανόμενη ανισότητα παγκοσμίως, τονίζοντας πως «δεν πρόκειται να βρείτε τη λύση σε μία κλειστή συ-

νάντηση, γιατί είστε μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης». Με την ίδια επιστολή ζητούσαν από τις κυβερνήσεις να επιβάλουν φόρο στον μεγάλο πλούτο, μιλώντας για επιτακτική ανάγκη να φερολογηθούν οι πλούσιοι «σε όλον τον κόσμο και σε όλες τις χώρες ανεξαρτήτως». Επικαλούνται ειδικότερα τη δυσπραγία που έχει προκαλέσει σε μεγάλο μέρος της ανθρωπότητας η πανδημία τα τελευταία δύο χρόνια, ενώ οι ίδιοι έχουν δει τον πλούτο τους να αυξάνεται το ίδιο χρονικό διάστημα και σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας της πανδημίας.

Για πρώτη φορά έπειτα από δύο ολόκληρα χρόνια, το Φόρουμ επιστρέφει στο Νταβός. Το 2020, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ προειλκυσε πάνω από 100 δισεκατομμυριούχους και 53 αρχηγούς χωρών και κυβερνήσεων.

Marketing and Channel Enablement

Supply Chain & Logistics

Vast Technology Portfolio

Scan the code to Learn More

Χιονοστιβάδα κατά της «Αττικής Οδού»

Κυβέρνηση, Πολιτική Προστασία και Τροχαία «δείχνουν» την εταιρεία για την πρόκληση του χάους στον αυτοκινητόδρομο

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΑΤΗ

Τη διοίκηση της «Αττικής Οδού Α.Ε.» «δείχνουν» ως υπαίτια για τον εγκλωβισμό, τη Δευτέρα, στον αυτοκινητόδρομο χιλιάδων οδηγών η Πολιτική Προστασία και δευτερευόντως το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Τροχαία. Οπως σημειώνουν, αν και στις συσκέψεις που είχαν προηγηθεί τις ημέρες πριν από την κακοκαιρία τα στελέχη της εταιρείας είχαν διαβεβαιώσει ότι θα κρατούσαν ανοικτό τον αυτοκινητόδρομο, αυτό τελικά δεν συνέβη. Τον τόνο έδωσε ήδη από τις απογευματινές ώρες της Δευτέρας ο υπουργός Πολιτικής Προστασίας Χρήστος Στυλιανίδης, σημειώνοντας στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου ότι «θα πρέπει να αναζητηθούν ευθύνες από την εταιρεία διαχείρισης του δρόμου για την κατάσταση που δημιουργήθηκε».

Οπως σημειώνουν πηγές από την Πολιτική Προστασία, τόσο στην πρώτη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή όσο και σε αυτή που ακολούθησε το μεσημέρι της Κυριακής μέσω τηλεδιάσκεψης, τα στελέχη της «Αττικής Οδού», όπως και της «Νέας Οδού» (εθνική οδός Αθηνών - Λαμίας), έδωσαν διαβεβαιώσεις ότι είχαν επάρκεια σε μέσα προκειμένου να κρατήσουν το οδικό δίκτυο ανοικτό. Πολύς λόγος έγινε για την πρόταση των στελεχών της «Νέας Οδού» (και όχι της «Αττικής Οδού») η κυκλοφορία των φορτηγών να διακοπεί προληπτικά ήδη από το βράδυ της Κυριακής. Απαντώντας στην κριτική που δέχθηκαν από τους παραχωρησιούχους, τα στελέχη της Πολιτικής Προστασίας διευκρινίζουν ότι «δεν νοείται διακοπή της κυκλοφορίας και άρα της εφοδιαστικής αλυσίδας πριν καν το φαινόμενο εκδηλωθεί» και προσθέτουν ότι αποτελεί συμβατική υποχρέωση των εταιρειών να διασφαλίζουν την απρόσκοπτη κίνηση των Ι.Χ. στο δίκτυό τους.

Προχωρώντας μάλιστα ένα βήμα παρακάτω. Αναφέρουν συγκεκριμένα ότι η εταιρεία δεν μερίμνησε ώστε να διακοπεί εγκαίρως η κυκλοφορία στον αυτοκινητόδρομο, αμέσως μόλις διπλώσαν οι πρώτες νταλίκες στην Κάντζα. Αντ' αυτού συνέχισαν να μπαίνουν αυτοκίνητα στην Αττική Οδό, με αποτέλεσμα να κατάσταση διαρκώς να επιδεινώνεται. Το δεύτερο που επισμαίνουν τα στελέχη της Πολιτικής Προστασίας είναι ότι, ακόμα κι όταν παρουσιάστηκαν αρχικά το πρόβλημα, οι υπεύθυνοι της Αττικής Οδού δεν προχώρησαν άμεσα σε εκτροπή της κυκλοφορίας οδηγώντας τα Ι.Χ. εκτός του αυτοκινη-

τοδρόμου πριν αυτά εγκλωβιστούν στο χιόνι. «Εάν έκαναν τα παραπάνω ή έστω ένα από αυτά, το πρόβλημα θα είχε αποτραπεί», δήλωσε στην «Κ» αρμόδια πηγή, σημειώνοντας ότι ο αριθμός των οχημάτων που βρέθηκαν μέσα στον αυτοκινητόδρομο εν μέσω της κακοκαιρίας μπορεί να έφτασε και τις 50.000.

Στελέχη του υπ. Προστασίας του Πολίτη και της Πολιτικής Προστασίας σημειώνουν χθες ότι είναι ευθύνη της εταιρείας να ζητήσει από την Τροχαία να διακόψει ή να περιορίσει την είσοδο αυτοκινήτων, κάτι που ωστόσο δεν συνέβη. Τουλάχιστον όχι εγκαίρως. Απαντώντας στην κριτική για έλλειψη συντονισμού μεταξύ Τροχαίας και Πολιτικής Προστασίας σημειώνουν ότι στο συντονιστικό κέντρο υπήρχε τη Δευτέρα εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Τροχαίας.

Στις κατ' ιδίαν συζητήσεις τους τα στελέχη της «Αττικής Οδού» απέδωσαν μέρος του προβλήματος

Αποτελεί υποχρέωση των εταιρειών να διασφαλίζουν την απρόσκοπτη κίνηση των οχημάτων στο δίκτυό τους, λένε αξιωματούχοι.

στην πρόβλεψη της ΕΜΥ που ανέφερε ότι η κακοκαιρία θα έπληττε την Αττική «νωρίς το μεσημέρι» και όχι από τις πρώτες πρωινές ώρες όπως τελικά συνέβη. Πηγές από την Πολιτική Προστασία αναγνωρίζουν ότι το μετεωρολογικό φαινόμενο έπληξε πράγματι την Αττική νωρίτερα του αναμενομένου, ωστόσο σημειώνουν ότι όλοι οι συναρμόδιοι φορείς είχαν τεθεί ήδη από την Παραμονή σε επιφυλακή. Όσον αφορά, τέλος, τη συνδρομή των Ενόπλων Δυνάμεων, πηγές του υπουργείου Πολιτικής Προστασίας ανέφεραν στην «Κ» ότι υπήρχε από νωρίς επικοινωνία και συντονισμός με τον ΑΓΕΕΘΑ Κωνσταντίνου Φλώρο, καθώς και ότι το αίτημα για συνδρομή του Στρατού στον απεγκλωβισμό των οδηγών από την Αττική Οδό διατυπώθηκε στις 3 το μεσημέρι της Δευτέρας. Τελικά, η ανταπόκριση αποτυπώθηκε στο «πεδίο» αρκετές ώρες αργότερα, με τους αξιωματούχους του υπουργείου να αναγνωρίζουν ότι η κινητοποίηση των βαρέων οχημάτων του Στρατού από την περιοχή δεν έμεινε μόνο ήταν πράγματι μια χρονοβόρος διαδικασία.

Τεράστια ήταν η ταλαιπωρία για τους οδηγούς στην Αττική Οδό, οι οποίοι παρέμειναν εγκλωβισμένοι για πάνω από 20 ώρες. Μάλιστα, ο αριθμός των οχημάτων που βρέθηκαν μέσα στον αυτοκινητόδρομο εν μέσω της κακοκαιρίας μπορεί να έφτασε και τις 50.000.

Η ώρα για απόδοση των ευθυνών

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σε φάση απόδοσης ευθυνών για το πρωτοφανές χάος που προκάλεσε στην Αττική η χιονόπτωση βρίσκεται η κυβέρνηση από σήμερα, με τον πρωθυπουργό να αναμένεται να κάνει αναλυτικές αναφορές στο υπουργικό συμβούλιο που είναι προγραμματισμένο για τις 11 το πρωί.

Το πρώτο βήμα απόδοσης ευθυνών έκανε ήδη από χθες ο Κυριάκος Μητσοτάκης στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε το πρωί της Τρίτης στο Μέγαρο Μαξίμου, λέγοντας πως επικοινώνησε με τη διοίκηση της παραχωρησιούχου εταιρείας της Αττικής Οδού και ζήτησε την καταβολή του ποσού των 2.000 ευρώ ανά εγκλωβισμένο αυτοκίνητο για το χάος που προκλήθηκε και την έκθεση σε κίνδυνο των πολιτών. Η απόδοση των ευθυνών, ωστόσο, δεν σταμάτησε εκεί, καθώς κλειστή δεν έμεινε μόνο η Αττική Οδός, αλλά και όλοι οι κεντρικοί δρόμοι του λεκανοπεδίου,

προκαλώντας ένας πρωτοφανές χάος, και αυτό είναι κάτι που το Μαξίμου δεν μπορεί να προπεράσει. Μέχρι και χθες που ο κρατικός μηχανισμός έδινε μάχη αφενός απεγκλωβισμού των οδηγών που είχαν συμπληρώσει 24 ώρες στον χιονιά, αφετέρου αποκατάστασης του ηλεκτρισμού σε όλες τις περιοχές, κυβερνητικά στελέχη έλεγαν πως δεν ήταν ώρα απόδοσης ευθυνών. Από σήμερα όμως, που η κακοκαιρία είναι σε ύφεση, στο Μαξίμου θα αναζητήσουν συγκεκριμένες ευθύνες για την πρωτοφανή κατάσταση στο λεκανοπέδιο.

Μια πρώτη αποτίμηση για το τι πήγε λάθος έκανε, έστω ακροθιγώς, χθες ο Γιάννης Οικονόμου, εστιάζοντας σε τρία σημεία: Πρώτον και κυριότερο, στη διαχείριση του δρόμου της Αττικής Οδού, που «με ευθύνη της εταιρείας κατέρρευσε από την πρώτη στιγμή», όπως είπε χαρακτηριστικά, καθώς κλειστή δεν έμεινε μόνο η Αττική Οδός, αλλά και όλοι οι κεντρικοί δρόμοι του λεκανοπεδίου,

Ο πρωθυπουργός επικοινωνήσε με τη διοίκηση της εταιρείας και ζήτησε την καταβολή 2.000 ευρώ ανά εγκλωβισμένο Ι.Χ.

κτό το ενδεχόμενο να υπάρξει προσφυγή στη Δικαιοσύνη, ώστε να δικαιωθούν οι πολίτες για την ταλαιπωρία τους και την έκθεση σε κίνδυνο.

Δεύτερο σημείο στο οποίο εστιάζει η κυβέρνηση είναι τι έγινε εκτός Αττικής Οδού, στους υπόλοιπους δρόμους της Αττικής. Ο κ. Οικονόμου α-ναφέρθηκε χθες σε ευθύνες «άλλων», που «είχαν εγγυηθεί ότι οι δρόμοι θα μένουν ανοικτοί, πράγμα που δεν έγινε», και προφανώς πρέπει αυτές οι ευθύνες να αποδοθούν. Στο Μέγαρο

Μαξίμου θεωρούν πως η Περιφέρεια Αττικής δεν στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων, καθώς από τους δρόμους που είναι υπό την ευθύνη της δεν κρατήθηκε κανένας ανοικτός. Το πρωτοφανές είναι ότι δεν έμειναν ανοικτοί ούτε οι κεντρικότεροι δρόμοι της πρωτεύουσας -Κατεχάκη, Κηφισίας, Μεσογείων-, κάτι που δεν έχει ξαναγίνει ποτέ. Η σφοδρότητα της κακοκαιρίας ήταν σαφώς μεγάλη, αλλά δεν μπορεί να αποτελεί δικαιολογία για το γεγονός ότι κανένας κεντρικός δρόμος του λεκανοπεδίου δεν κρατήθηκε ανοικτός. Μια τρίτη αιτία που οδήγησε στο πρωτοφανές χάος, και την οποία ανέφερε ευθέως ο κ. Οικονόμου, ήταν η λανθασμένη πρόβλεψη για το φαινόμενο. Το περίμεναν από το μεσημέρι της Δευτέρας, αλλά ήδη από τις 10 το πρωί είχε ξεκινήσει το ακραίο φαινόμενο, με τους οδηγούς να συρρέουν στην Αττική Οδό, χωρίς καμία προειδοποίηση, με αποτέλεσμα, λίγες ώρες μετά, τον εγκλωβισμό τους.

Καθυστερήσεις, ασυνεννοησία, δισταγμοί, εμπόδια και λάθη

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Η «Αττική Οδός» έκανε ό,τι ήταν δυνατόν για να μείνει ο δρόμος ανοικτός. Όμως η ένταση της κακοκαιρίας, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ξέσπασε την ώρα που ο αυτοκινητόδρομος ήταν γεμάτος οδηγούς σε μια κατάσταση που δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί. Αυτό υποστηρίζει στην «Κ» ο διευθυντής Κυκλοφορίας του άξονα, Φάνης Παπαδημητρίου. Η εταιρεία αφήνει αιχμές για την απόφαση της Πολιτείας να μην απαγορεύσει από το βράδυ της Κυριακής την είσοδο φορτηγών στην Αττική Οδό, ενώ όπως προκύπτει, δεν υπήρξε συνεννόηση Τροχαίας - Περιφέρειας για τον αποχιονισμό των δρόμων που οδηγούν στους κόμβους, κοντά στα εγκλωβισμένα αυτοκίνητα. **— Πώς είχε προετοιμαστεί η «Αττική Οδός» για την κακοκαιρία;**

— Η «Αττική Οδός» έχει ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης γι' αυτές τις περιπτώσεις (με 35 εκκιοιστικά σε δράση), το οποίο και παρουσιάστηκε την Κυριακή στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε υπό τον υπουργό Προστασίας του Πολίτη Χρήστο Στυλιανίδη. Ζητήσαμε να απαγορευτεί από την Κυριακή η κυκλοφορία των φορτηγών, αλλά δεν υπήρχε βούληση για κάτι τέτοιο για να μη διακοπεί η εφοδιαστική αλυσίδα. Επίσης, ρίξαμε αλάτι στις 5 και στις 7 το πρωί της Δευτέρας σε όλο το μήκος του δρόμου.

— Τι ώρα απαγορεύτηκαν τα φορτηγά;

— Στις 2 το μεσημέρι. Εκείνη την ώρα όμως είχαμε ήδη 5.000 φορτηγά και άλλα 70.000 αυτοκίνητα.

— Τι έκανε η «Αττική Οδός» μόλις ξεκίνησε η κακοκαιρία;

— Κατ' αρχάς παρείχαμε ενημέ-

Παραιτήθηκε ο διευθύνων σύμβουλος

Την παραίτησή του υπέβαλε χθες το απόγευμα ο διευθύνων σύμβουλος της «Αττικής Οδού» Βασίλης Χαλκιάς, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για ό,τι συνέβη. «Προ ολίγου διασφαλίστηκε η ασφαλής απομάκρυνση και των τελευταίων ανθρώπων που εγκλωβίστηκαν στην Αττική Οδό. Ως ό-μως προϊστάμενος ενός ολόκληρου μηχανισμού αισθάνομαι την ανάγκη να διευκολύνω την εταιρεία και να υποβάλω την παραίτησή μου από μέ-λος του διοικητικού συμβουλίου και τη θέση του διευθύνοντος συμβού-λου ευχόμενος τα καλύτερα στον αντικαταστάτη μου», αναφέρει σε δή-λωσή του. Ο κ. Χαλκιάς διετέλεσε διευθύνων σύμβουλος και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της «Αττικής Οδού» από την ίδρυσή της το 1999.

ρωση (σ.σ. μέσω των ηλεκτρονικών πινακίδων) να οδηγούν με προσοχή και στη συνέχεια προειδοποίηση για καθυστερήσεις. Τα πρώτα προβλήματα ήταν τοπικά, στην Πλακεντίας, στην άνοδο για Υμηττό. Προς το μεσημέρι τα προβλήματα άρχισαν να πληθαίνουν, βγήκαν τα εκκιοι-

στικά και άρχισαν τοπικά κλεισίματα. Γύρω στις 6 έκλεισε η Αττική Οδός με απόφαση της Τροχαίας.

— Δεν υπήρχε κάποιο σχέδιο εκκένωσης του δρόμου, λ.χ. με αντιδρόμους;

— Αυτό έγινε, τα εκκιοιστικά ει-σέρχονταν ανάποδα από το «δακτυ-

λίδι» της Κηφισίας προς το αεροδρόμιο για να φτάσουν τα εγκλωβισμένα οχήματα στα Βριλήσσια.

— Τι ώρα έγινε αυτό;

— Από τις 9-10 το βράδυ έως τα ξημερώματα. Πολλοί δίσταζαν γιατί το «δακτυλίδι» είχε θέματα, όταν το καθάρισε η Περιφέρεια τότε άρχισαν να βγαίνουν πιο εύκολα σε συνεννόηση με την Τροχαία. Το ίδιο έγινε και από το Holiday Inn, που στέναμε τον κόσμο προς το αεροδρόμιο από το αντίθετο ρεύμα. Υπήρχαν όμως και κάποιοι που δεν ήθελαν να βγουν, προτιμούσαν να μείνουν στα αυτοκίνητά τους.

— Υπάρχουν σημεία που «ανοίγει» ο αυτοκινητόδρομος αν χρειαστεί;

— Τα οχήματα οδηγούνται στην πρώτη διαθέσιμη έξοδο, αρκεί να ξέρουμε ότι είναι «κυκλοφορήσιμα». **— Δεν υπήρξε επικοινωνία της**

Τροχαίας με την Περιφέρεια για τον καθαρισμό των κοντινότερων εξόδων, ώστε να διοχετευθούν τα εγκλωβισμένα αυτοκίνητα;

— Επικοινωνία υπήρχε, η Τροχαία ήταν εκεί. Η Περιφέρεια είχε να φροντίσει το δικό της δίκτυο και προφανώς δεν ήταν προτεραιότητα η «Αττική Οδός», αυτή είναι δική μας ευθύνη. Δεν ήταν όμως αυτό το μόνο ζήτημα, πολλοί εγκατέλειψαν τα αυτοκίνητα και έφυγαν, οπότε η έξοδος οχημάτων ήταν αδύνατη.

— Υπήρξαν αστοχίες από πλευράς «Αττικής Οδού» στη διαχείριση της κατάστασης;

— Αν αποφασίζοταν μαζί με την Τροχαία ότι θα κλείσει η Αττική Οδός από τις 9-10 το πρωί, πιθανώς δεν θα είχε συμβεί αυτό. Παιρνεis όμως μια τέτοια απόφαση έπειτα από 20 χρόνια λειτουργίας; Αποφασίσαμε να το παλέψουμε.

Το χρονικό του εφιάλτη

ΔΕΥΤΕΡΑ

10.35 π.μ. Διακοπή κυκλοφορίας και στα δύο ρεύματα της Λεωφόρου Φυλής και της οδού Τα-τοΐου.

12.35 π.μ. Διακοπή κυκλοφορίας οχημάτων στην περιφερειακή οδό Καρέα.

2.07 μ.μ. Διακοπή κυκλοφορίας των οχημάτων στη Λεωφόρο Κατεχάκη.

3 μ.μ. Η Πολιτική Προστασία απευθύνει αίτημα στον Στρατό να συνδράμει σε απεγκλωβισμούς από την Αττική Οδό.

4.49 μ.μ. Δυσχέρεια στην κυκλοφορία των αυτοκινήτων και στα δύο ρεύματα της Αττικής Οδού από Παιανία προς Μετμόρφωση, στη Λεωφόρο Μεσογείων και στα δύο ρεύματα από Πεντάγωνο έως την οδό Μικαλοκοπούλου και στη Βασιλίσσης Σοφίας στο ρεύμα προς Σύνταγμα.

4.49 μ.μ. Απαγορεύεται η κυκλοφορία των φορτηγών στην Αττική Οδό, στην περιφερειακή Υμηττού και στην περιφερειακή Αιγάλεω.

5.30 μ.μ. Πεζοπόρα της Π.Υ. και της ΕΛ.ΑΣ. ξεκινούν απεγκλωβισμούς οδηγών στην Αττική Οδό.

5.58 μ.μ. Διακόπτεται η κυκλοφορία των οχημάτων στην εθνική οδό, στο ρεύμα προς Λαμία, από το ύψος της Λεωφόρου Αθηνών.

9.18 μ.μ. Διακοπή κυκλοφορίας και στο ρεύμα ανόδου της εθνικής οδού Αθηνών - Λαμίας και στο ρεύμα προς Αθήνα από τα όρια του νομού Αττικής.

10.31 μ.μ. Διακόπτεται η κυκλοφορία των οχημάτων στην εθνική οδό Αθηνών - Κορίνθου από τα διόδια Ελευσίνας έως τα διόδια Καλαμακίου και στα δύο ρεύματα.

10.37 μ.μ. Αποκαθίσταται η κυκλοφορία στην εθνική οδό για τα Ι.Χ. μόνο με αντισιδηπτικές αλυσίδες, απαγόρευση κυκλοφορίας για φορτηγά από γέφυρα Καλυφτάκη μέχρι κόμβο Οινόφυτων.

11.09 μ.μ. Αποκαθίσταται η κυκλοφορία στην Αθηνών - Κορίνθου για τα Ι.Χ. μόνο με αντισιδηπτικές αλυσίδες και απαγόρευση κυκλοφορίας φορτηγών από Ελευσίνα μέχρι διόδια Καλαμακίου.

ΤΡΙΤΗ

12.30 π.μ. 500 οδηγοί που είχαν εγκλωβιστεί στην Αττική Οδό έχουν μεταφερθεί με Προστασιακό και λεωφορεία στο Holiday Inn στο αεροδρόμιο.

3.04 π.μ. Ενημέρωση για διακοπή κυκλοφορίας σε Αττική Οδό και περιφερειακή Υμηττού.

1.10 μ.μ. 3.500 οδηγοί έχουν απομακρυνθεί από τα οχήματά τους.

Δημιουργούμε χώρο για τις δικές σας ιδέες

Καλωσορίσατε στο ολοκαίνουργιο Τραπεζικό Κέντρο Λευκωσίας!

800 00 722

www.rcbcy.com

Νοικοκυριά, επιχειρήσεις μετρούν τις ζημιές από τον πληθωρισμό

Οι επιπτώσεις σε κρατικό προϋπολογισμό, ΑΕΠ και δημόσιο χρέος

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Η χώρα έμαθε να ζει τους τελευταίους 24 μήνες με τον κορωνοϊό και τώρα καλείται να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η επάνοδος του φαινομένου του πληθωρισμού με σφοδρότητα που είχε να καταγραφεί από τις αρχές του 2011. Ο πληθυσμός είχε... ξεχάσει να λειτουργεί σε συνθήκες ανόδου των τιμών αλλά και των επιπτώσεων που αυτές προκαλούν σχεδόν αυτόματα: μείωση διαθέσιμου εισοδήματος, πιέσεις για αυξήσεις αποδοχών αλλά και κίνδυνος αύξησης επιτοκίων, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω του αυξημένου κόστους εξυπηρέτησης των δανείων. Η προσαρμογή στη νέα πραγματικότητα θα πρέπει να γίνει άμεσα, καθώς οι επιπτώσεις στο διαθέσιμο εισόδημα είναι ήδη εδώ, όπως εδώ είναι και η ανησυχία για την αύξηση του κόστους του χρήματος. Οι ανατιμήσεις ειδικά στα ενεργειακά προϊόντα, αλλά πλέον και στα τρόφιμα, αυξάνουν το κόστος διαβίωσης ακόμη και κατά 7% για ένα νοικοκυριό με εισόδημα της τά-

Μένει να φανεί το επόμενο διάστημα αν θα αυξηθούν τόσο οι μισθοί όσο και τα επιτόκια.

Ξεως των 1.500 ευρώ, παρά τις επιδοτήσεις που έχει ήδη υλοποιήσει η κυβέρνηση. Μεγαλύτερες, δε, είναι οι συνθέσεις για τα νοικοκυριά με το χαμηλότερο εισόδημα, καθώς ο πληθωρισμός χτυπάει περισσότερο τους φτωχότερους παρά τους έχοντες υψηλότερο εισόδημα, διευρύνοντας τις εισοδηματικές ανισότητες. Ποιοι κινδυνεύουν να υποστούν ακόμη μεγαλύτερη πίεση στο διαθέσιμο εισόδημά τους; Όσοι εξυπηρετούν δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο. Μπορεί το τελευταίο διάστημα οι νέες δανειακές συμβάσεις να συνάπτονται με σταθερά επιτόκια, ωστόσο ο κύριος όγκος των δανείων –ειδικά των στεγαστικών– που χορηγήθηκαν την περίοδο άνησσης της οικονομίας (2004-2008) είναι με κυμαινόμενο επιτόκιο. Οι δανειολήπτες που εξυπηρετούν αυτά τα δάνεια θα βρεθούν αντιμέτωποι με πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση από τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα α-

Οι ανατιμήσεις ειδικά στα ενεργειακά προϊόντα, αλλά πλέον και στα τρόφιμα, αυξάνουν το κόστος διαβίωσης ακόμη και κατά 7% για ένα νοικοκυριό με εισόδημα της τάξεως των 1.500 ευρώ.

ποφασίσει να αναπροσαρμόσει την επιτοκιακή της πολιτική. Προς το παρόν, πάντως, αυτό τοποθετείται χρονικά για το τέλος του χρόνου, καθώς προώρας οι επικεφαλής της ΕΚΤ θα τηρήσουν στάση αναμονής μέχρι να ξεκαθαριστεί αν το πληθωριστικό κύμα είναι προσωρινό (όπως πιστεύουν) ή όχι.

Οι επιπτώσεις του πληθωρισμού είναι πολλές και διαφορετικές, ανάλογα με το αν η συζήτηση αφορά το δημόσιο χρέος, τον κρατικό προϋπολογισμό, το εισόδημα του νοικοκυριού ή το κόστος λειτουργίας της επιχείρησης. Πρόκειται για μια σύνθετη εξίσωση η οποία δεν μπορεί να λυθεί από τώρα, καθώς μένει να φανεί το επόμενο διάστημα αν ο πληθωρισμός θα πιέσει τόσο τους μισθούς όσο και τα επιτόκια προς τα πάνω. Ειδικότερα:

1. Το νοικοκυριό είναι δεδομένο ότι υφίσταται ήδη πίεση στο διαθέσιμο εισόδημά του. Με το σκεπτικό

ότι οι ανατιμήσεις –όπως αποτυπώθηκαν και στα στοιχεία πληθωρισμού του Δεκεμβρίου– αφορούν κυρίως ενέργεια και πλέον και τρόφιμα, η συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος (ανάλογα φυσικά και με το ύψος του) μπορεί να υπερβαίνει το 5% σε μηνιαία βάση, που είναι αυτή τη στιγμή και ο μέσος μηνιαίος πληθωρισμός στη χώρα. Προς το παρόν, αύξηση έχει πάρει μόνο ο δικαιούχος του κατώτατου μισθού (σ.σ. το 2% που ισχύει από τις αρχές του χρόνου, ποσοστό που δεν αναπληρώνει παρά μόνο σε ποσοστό 20%-25% τη ζημία από την ακρίβεια) αλλά και όποιος βρίσκεται δουλειά ή διασφαλίζει αύξηση ύστερα από διαπραγμάτευση με τον εργοδότη. Η συζήτηση για τη νέα αύξηση του κατώτατου μισθού θα ανοίξει και πάλι, ενώ μετά τον Μάιο, που θα ενεργοποιηθεί, θα φανεί αν πυροδοτήσει και ένα γενικότερο κύμα αυξήσεων μισθών και στους εργαζομένους που αμείβονται με υ-

ψηλότερες αποδοχές από τον κατώτατο.

2. Η επιχείρηση υφίσταται το αυξημένο κόστος λειτουργίας ειδικά λόγω των ανατιμήσεων στην ενέργεια και καλείται να αποφασίσει αν και σε ποιο βαθμό θα μετακυλίσει το αυξημένο κόστος στον πελάτη μέσα από την ανατίμηση των προϊόντων. Τα στοιχεία πληθωρισμού του Δεκεμβρίου αλλά και οι τιμοκατάλογοι του Ιανουαρίου δείχνουν ότι ολόένα και περισσότερες επιχειρήσεις επιλέγουν να αυξήσουν τις τιμές τους, γι’ αυτό και ειδικά για το πρώτο τρίμηνο της φετινής χρονιάς αναμένεται περαιτέρω αύξηση του πληθωρισμού ακόμη και πάνω από το 5,1% του Δεκεμβρίου, κάτι που θα εξαρτηθεί βέβαια και από την πορεία του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Για την επιχείρηση, βασικός φόβος είναι η αύξηση του κόστους του χρήματος, καθώς τα δάνεια συνιστούν βασικό στοιχείο

για τον ετήσιο προϋπολογισμό τους.

3. Για το δημόσιο χρέος, ο πληθωρισμός μπορεί να λειτουργήσει σε αυτή τη φάση και θετικά. Η έκδοση του 10ετούς ομολόγου την προηγούμενη εβδομάδα έφερε αύξηση του κόστους κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με πέρυσι, καθώς το 10ετές εκδόθηκε με επιτόκιο 1,83% από 0,81% που ήταν το κόστος της αντίστοιχης περυσινής έκδοσης. Ωστόσο, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους έχει φροντίσει μέσα από κατάλληλες συμφωνίες (swaps) να κλειδώσει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους, κάτι που σημαίνει ότι οι τόκοι που θα πληρώσει το κράτος θα παραμείνουν στα 5 δις. ευρώ, ανεξάρτητα από την πορεία των επιτοκίων και των αποδόσεων των ομολόγων. Από την άλλη, πληθωρισμός σημαίνει και μεγαλύτερο ονομαστικό ΑΕΠ. Αρα και βελτιωμένη αναλογία του χρέους, ως προς το ΑΕΠ.

4. Σε επίπεδο κρατικού προϋπολογισμού, ο πληθωρισμός μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένα φορολογικά έσοδα (κυρίως μέσω του ΦΠΑ), υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι δεν θα αρχίσει να καταγράφεται μείωση της καταναλώσεως. Εκτιμάται ότι τουλάχιστον για τους επόμενους μήνες μείωση της καταναλώσεως δεν αναμένεται, καθώς η χώρα έχει μπει σε τροχιά ανάπτυξης. Τα πρόσθετα φορολογικά έσοδα μπορούν να βοηθήσουν το οικονομικό επιτελείο στο να χρηματοδοτήσει μέτρα στήριξης των νοικοκυριών, ειδικά αυτών που θα πληγούν περισσότερο από το αυξημένο κόστος διαβίωσης. Το ενδεχόμενο τους επόμενους μήνες να ανακινωθούν πρόσθετα μέτρα στήριξης για ευπαθείς ομάδες (π.χ μακροχρόνια άνεργοι, χαμηλόμισθοι κ.λπ.) είναι ανοικτό και θα εξαρτηθεί από την πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού αλλά και την έκταση που θα λάβει το κύμα ανατιμήσεων.

5. Για το ΑΕΠ, ο πληθωρισμός συνεπάγεται αυξημένες εισαγωγές –κυρίως εξαιτίας της ακριβότερης ενέργειας–, άρα και πίεση στο ΑΕΠ. Μόνο τον Νοέμβριο, το ενεργειακό ισοζύγιο πείσθηκε κατά περισσότερα από 800 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020, κάτι που αποδίδεται στις αυξημένες τιμές του φυσικού αερίου και του πετρελαίου. Αύξηση των εισαγωγών πιέζει το ΑΕΠ προς τα κάτω, κάτι που σημαίνει ότι συμπέζονται και οι αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας.

Μεγαλύτερο πλήγμα για μικρά εισοδήματα

Το ποσοστό μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος λόγω των ανατιμήσεων είναι συνάρτηση του ύψους του εισοδήματος. Όσο πιο μικρό το εισόδημα τόσο μεγαλύτερη η ζημία που προκαλείται από την αύξηση του κόστους του φυσικού αερίου, της ηλεκτρικής ενέργειας, των καυσίμων κίνησης και φυσικά των ειδών διατροφής. Γιατί συμβαίνει αυτό; Διότι η κατανάλωση αυτών των αγαθών γίνεται οριζόντια, κάτι που σημαίνει ότι η οικονομική επιβάρυνση σε απόλυτο αριθμό παραμένει ίδια είτε το εισόδημα είναι 800 ευρώ τον μήνα είτε 1.600 ευρώ τον μήνα. Το ακόλουθο παράδειγμα το αποδεικνύει:

Νοικοκυριό καταναλώνει 100 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης σε μηνιαία βάση για να καλύψει τις ανάγκες θέρμανσης, 400 κιλοβατώρες ηλεκτρικού ρεύματος, 100 λίτρα βενζίνης για δύο γεύσματα του ρεζερβουάρ σε μηνιαία βάση, αλλά και 600 ευρώ τον μήνα σε είδη διατροφής. Τα 100 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης είναι κατά 30 ευρώ ακριβότερα σε σχέση με πέρυσι, καθώς η τιμή έχει ανέβει στο 1,2 ευρώ από 0,9 ευρώ πέρυσι, η βενζίνη επιβάρυνση με επιπλέον 30 ευρώ τον μηνιαίο προϋπολογισμό, τα είδη διατροφής είναι κατά περίπου 5% ακριβότερα σε σχέση με πέρυσι (πρόσθετη επιβάρυνση 24 ευρώ), ενώ ο λογαριασμός του ρεύματος είναι ακριβότερος κατά 25 ευρώ τον μήνα παρά την κρατική επιδότηση των 42 ευρώ τον μήνα (για τον Ιανουάριο) που δίνει το κράτος. Η συνολική επιβάρυνση υπερβαίνει τα 100 ευρώ τον μήνα (110 ευρώ στο συγκεκριμένο παράδειγμα). Αν το εισόδημα του

νοικοκυριού είναι 1.000 ευρώ τον μήνα, η απώλεια αγοραστικής δύναμης υπερβαίνει το 10%, αν το εισόδημα είναι 1.500 ευρώ τον μήνα περιορίζεται στο 7%, ενώ στα 2.000 ευρώ τον μήνα η ζημία περιορίζεται στο 5%. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ υπολογίζει σε πάνω από 10% την απώλεια εισοδήματος για όσους αμείβονται με τον κατώτατο μισθό.

Το αν αυτή η απώλεια εισοδήματος θα συνεκιστεί και το επόμενο χρονικό διάστημα δεν εξαρτάται μόνο από τον πληθωρισμό, αλλά και από το επίπεδο

Πάνω από 10% η απώλεια εισοδήματος για όσους αμείβονται με τον κατώτατο μισθό.

στο οποίο θα ισορροπήσουν οι τιμές. Μπορεί η άνοδος του πληθωρισμού να σταματήσει ύστερα από 6-7 μήνες, όταν πλέον θα γίνεται σύγκριση των υψηλών τιμών της ενέργειας με τις αντίστοιχες (ήδη αυξημένες) περυσινές. Και επειδή ο πληθωρισμός «μετράει» μεταβολές, το ποσοστό του πληθωρισμού μπορεί να μειωθεί κατακόρυφα. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι τιμές της ενέργειας δεν θα ισορροπήσουν στα σημερινά υψηλότερα επίπεδα, κάτι που θα παρά την κρατική «μόνιμη» την απώλεια του εισοδήματος. Αυτή ακριβώς η διαπίστωση θα ληφθεί υπόψη στη συζήτηση που θα γίνει το επόμενο χρονικό διάστημα για τις αυξήσεις των μισθών.

Αν το εισόδημα του νοικοκυριού είναι 1.000 ευρώ τον μήνα, η απώλεια αγοραστικής δύναμης υπερβαίνει το 10%, αν το εισόδημα είναι 1.500 ευρώ τον μήνα περιορίζεται στο 7%

Στις 133.082 έφτασαν οι νέες θέσεις εργασίας την περασμένη χρονιά

Αρνητικό ισοζύγιο απασχόλησης για τρίτο συνεχόμενο μήνα κατέγραψε το πληροφοριακό σύστημα του υπουργείου Εργασίας, «Εργάνη», τον Δεκέμβριο του 2021, με αποτέλεσμα να καθούν 2.598 θέσεις εργασίας, που όμως δεν αντέτρεψαν τη θετική εικόνα στο σύνολο του έτους. Και αυτό, γιατί καθ’ όλο το 2021 υπήρξε θετικό πρόσημο στο ισοζύγιο προσλήψεων - απολύσεων, με τη δημιουργία 133.082 νέων θέσεων εργασίας. Αναλυτικά τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη» για τον μήνα Δεκέμβριο δείχνουν ότι το ισοζύγιο ροών μισθωτής απασχόλησης ήταν ελαφρά αρνητικό –κατά 2.598 θέσεις

Οι αναγγελίες πρόσληψης ανήλθαν σε 193.008, ενώ οι αποχωρήσεις σε 195.606 (76.943 οικειοθελείς - 118.663 καταγγελίες).

εργασίας– αφού οι αναγγελίες πρόσληψης ανήλθαν σε 193.008, ενώ οι αποχωρήσεις σε 195.606 (76.943 οικειοθελείς και 118.663 καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου). Σε σχέση με το 2020, όταν εν μέσω πανδημίας και lockdown είχαν προκύψει 2.116 νέες θέσεις εργασίας, οι απώλειες εκτιμώνται συνολικά σε 4.714 θέσεις. Βέβαια, η πορεία του Δεκεμβρίου 2021 ήταν καλύτερη από τον Δεκέμβριο του 2019, όταν προ πανδημίας είχαν χαθεί 3.666 θέσεις απασχόλησης.

Σε επίπεδο έτους –και μάλιστα ενός «δυσκολού» λόγω της πανδημίας–, το πρόσημο ήταν θετικό, αφού οι αναγγελίες προσλήψεων ήταν κατά 133.082 περισσότερες από τις αποχωρήσεις. Συγκεκριμένα, κατά το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2021 οι αναγγελίες προσλήψεων ανήλθαν στις 2.395.429. Την ίδια περίοδο, οι αποχωρήσεις έφτασαν τις 2.262.347 (1.287.005 καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου και 975.342 οικειοθελείς αποχωρήσεις).

Από τα στοιχεία προκύπτει επίσης ότι το τελευταίο 5μηνο, τέσσερις μήνες είχαν αρνητικό πρόσημο (Δεκέμβριος με -2.598, Νοέμβριος με -79.129, Οκτώβριος με -70.048 και Αύγουστος με -9.875) και μόνον ο Σεπτέμβριος εμφάνισε θετικό ισοζύγιο με 19.727 νέες θέσεις εργασίας. Όσο για τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης σε σχέση με την πλήρη απασχόληση, η σχέση ήταν μοιρασμένη τον Δεκέμβριο, με το 50,43% των προσλήψεων να αφορά σύμβαση πλήρους απασχόλησης και το 49,57% προσλήψεις μερικής ή εκ περιτροπής εργασίας.

Οι ΚΑΔ που τον περασμένο μήνα κηρύχθηκαν πρωταθλητές στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι οι δραστηριότητες απασχόλησης (+ 3.498 θέσεις) και οι δραστηριότητες υπαλλήλων γραφείου (+ 3.052 θέσεις). Στον αντίποδα, οι απολύσεις επικρατήσαν στις δραστηριότητες του τουρισμού και συγκεκριμένα των καταλυμάτων (-3.600 θέσεις), καθώς και στη βιομηχανία τροφίμων (-2.027 θέσεις). Όσον αφορά τις ειδικότητες, οι προσλήψεις του Δεκεμβρίου αφορούσαν υπαλλήλους γραφείου και λογιστηρίων, δακτυλογράφους και γραμματείς, καθώς δημιουργήθηκαν 7.851 νέες θέσεις και ακολουθούν οι σερβιτόροι με 1.738 νέες θέσεις εργασίας.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Αυξήθηκαν κατά 24,6% οι πωλήσεις νέων Ι.Χ. το 2021 σε σχέση με το 2020

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Με σαφώς καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με την πρώτη χρονιά της πανδημίας έκλεισε το 2021 για την αγορά αυτοκινήτου, καθώς οι πωλήσεις καινούργιων Ι.Χ. αυξήθηκαν κατά 24,6% σε σύγκριση με το 2020, επιστρέφοντας πάνω σε επίπεδα άνω των 100.000 οχημάτων, αλλά παραμένοντας κάτω και από τα επίπεδα του 2018.

Αυτό, ωστόσο, που χαρακτηρίζει την αγορά από το καλοκαίρι του 2021 και έπειτα είναι οι σημαντικές καθυστερήσεις στις παραδόσεις καινούργιων

Καταγράφονται σημαντικές καθυστερήσεις στις παραδόσεις, που σε ακραίες περιπτώσεις φτάνουν ακόμη και το 2023.

αυτοκινήτων, ειδικά των δημοφιλών μοντέλων, καθυστερήσεις που σε ακραίες περιπτώσεις συνεπάγονται παράδοση ακόμη και το 2023, αλλά και οι σημαντικές αυξήσεις στις τιμές τόσο των νέων μοντέλων όσο και των μεταχειρισμένων. Μάλιστα, λόγω του γεγονότος ότι το κόστος παραγωγής αναπροσαρμόζεται συνεχώς για τις αυτοκινητοβιομηχανίες εξαιτίας των σημαντικών διαταραχών στη λειτουργία των εργοστασίων τους, απόρροια της διασποράς του κορωνοϊού και λόγω των ανατιμήσεων σε βασικές πρώτες ύλες και εξαρτήματα, υπάρχουν εταιρείες στην Ελλάδα που διαθέτουν τα αυτοκίνητα με λεγόμενη «ανοικτή τιμή». Ο καταναλωτής, δηλαδή, μπορεί να παραγγείλει τώρα ένα καινούργιο αυτο-

Οι τιμές των καινούργιων αυτοκινήτων αυξήθηκαν μέσα σε ένα χρόνο κατά 7,7%, ενώ των μεταχειρισμένων κατά 11,5%.

κίνητο, αλλά να κληθεί να καταβάλει υψηλότερο τίμημα όταν το παραλάβει την άνοιξη. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) την Πέμπτη, οι τιμές των νέων μοντέλων όσο και των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων αυξήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2021 σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2020 κατά 7,7%, ενώ των μεταχειρισμένων αυξήθηκαν την ίδια περίοδο κατά 11,5%. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, η αύξηση στις τιμές των καινούργιων οφείλεται κυρίως στο ότι ήδη από τις αρχές του φθινοπώρου οι εταιρείες έχουν σταματήσει τις προσφορές και τις εκπτώσεις και όχι στην ύπαρξη νέων τιμοκαταλόγων. Νέοι τιμοκατάλογοι αναμένεται να εφαρμοστούν από κάποιες εταιρείες μετά τον Φεβρουάριο. Η αυ-

ξηση των τιμών στα μεταχειρισμένα οφείλεται καθαρά στην πολύ αυξημένη ζήτηση. Με άλλα λόγια, πολλοί καταναλωτές στρέφονται στην αγορά μεταχειρισμένων αυτοκινήτων λόγω κυρίως των καθυστερήσεων στις παραδόσεις των καινούργιων αλλά και των αυξημένων τιμών τους.

Το 2021 συνολικά πωλήθηκαν 100.916 επιβατηγά αυτοκίνητα έναντι 80.977 το 2020. Το 2019 είχαν πωληθεί 114.109 και το 2018, 103.431. Επίσης, κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα 66.300 μεταχειρισμένα επιβατηγά αυτοκίνητα που εισήχθησαν από το εξωτερικό, έναντι 56.418 το 2020, καταγράφοντας αύξηση 17,5%.

Η κατηγορία αυτοκινήτων που εξακολουθεί να κερδίζει μερίδιο είναι η Β,

γνωστή και ως «σουπερ μίνι». Το 2021, σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕΑΑ), το μερίδιο της εν λόγω κατηγορίας ανήλθε σε 48,3%, από 47% το 2020, με τη μεγαλύτερη αύξηση, κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες, να καταγράφεται στα SUV της κατηγορίας αυτής (στο 22% το μερίδιο αγοράς, από 19% το 2020). Η μεγαλύτερη μείωση, 2,5%, σημειώθηκε στο μερίδιο της κατηγορίας C (μικρομεσαία). Μέσα στο 2021, εξάλλου, ενισχύθηκε περαιτέρω το μερίδιο των ηλεκτρικών αυτοκινήτων, παραμένοντας ωστόσο αρκετά κάτω από το 10%. Ειδικότερα, το μερίδιο των αμιγώς ηλεκτρικών στις πωλήσεις καινούργιων Ι.Χ. διαμορφώθηκε σε 6,9% το 2021, από 2,6% το 2020.

Κυριακή
30/1

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΚΟΛΟΚΥΘΑ, ΛΑΧΑΝΟ,
ΣΕΛΙΝΟΡΙΖΑ, ΜΠΡΟΚΟΛΟ

Λαχανικά του χειμώνα

ΜΥΣΤΙΚΑ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ

Πάνω από το 2019 φέτος ο ελληνικός τουρισμός

Θα επενδύσουμε στη Ρόδο για να γίνει παγκόσμιο πρότυπο βιώσιμου προορισμού, σημειώνει στην «Κ» ο CEO της TUI Φρίντριχ Γιούσεν

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Τη βεβαιότητα του πως η Ελλάδα θα έχει φέτος περισσότερους τουρίστες από όσους είχε το 2019, τουλάχιστον όσον αφορά τις δραστηριότητες του ομίλου του, εκφράζει ο διευθύνων σύμβουλος του μεγάλου γερμανικού τουριστικού οργανισμού TUI Group, Φρίντριχ Γιούσεν. Μιλώντας στην «Κ», τονίζει πως η TUI πρόκειται να επενδύσει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη της και ειδικά στη Ρόδο, όπου σε συνεργασία με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη αλλά και τον περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου προχωρούν στη δημιουργία κοινού φορέα που θα αξιολογεί και θα προωθήσει επενδυτικά σχέδια για τη μετατροπή της Ρόδου σε πλήρως βιώσιμο τουριστικό προορισμό. Τα επενδυτικά σχέδια που θα υποβάλλονται προς αξιολόγηση από τον νέο φορέα, που φέρει την επωνυμία «The Rhodes Co-Lab Sustainable Destination», εφόσον εγκριθούν θα χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία αλλά και εθνικούς πόρους και βέβαια και από ίδια κεφάλαια των επενδυτών.

– **Ποια είναι η πρόβλεψή σας για τον τουρισμό στην Ελλάδα φέτος και πώς αξιολογείτε τη διαχείριση της πανδημίας στη χώρα;**

– Η Ελλάδα ήδη πριν από την κρίση της πανδημίας ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς προορισμούς για τους πελάτες μας. Το 2019 είχαμε περίπου 2,8 εκατομμύρια πελάτες μας στην Ελλάδα. Και κατά την κρίση όμως η χώρα τα πήγε ιδιαίτερα καλά, αφού μεσούσης της πανδημίας το 2021 όπου σε διεθνές επίπεδο ανακτήσαμε περίπου το 25% των δραστηριοτήτων μας, στην Ελλάδα ανακτήσαμε το 50%. Φέραμε τελικά πέρυσι 1,5 εκατ. ταξιδιώτες στην Ελλάδα. Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η Ελλάδα τα πήγε πάρα πολύ καλά, και αυτό συνέβη εξαιτίας των πολύ καλών πρωτοκόλλων που υιοθετήθηκαν, του εξαιρετικού συντονισμού και της ιδιαίτερης στήριξης που έδωσε στον κλάδο η κυβέρνηση. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο πιστεύουμε τώρα ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει να ανακάμπτει με ακόμα μεγαλύτερη ταχύτητα και ακόμα μεγαλύτερη δυναμική από άλλους προορισμούς. Την τρέχουσα χρονιά σχεδιάζουμε να φέρουμε τρία εκατομμύρια ταξιδιώτες στην Ελλάδα. Θα φέρουμε δηλαδή περισσότερο κόσμο από ό,τι φέραμε κατά την τελευταία προ πανδημίας χρονιά.

– **Για ποιους λόγους επιλέξατε τη Ρόδο για να δημιουργήσετε μαζί με την Περιφέρεια και την κυβέρνηση τον φορέα ανάπτυξης βιώσιμου προορισμού «The Rhodes Co-Lab Sustainable Destination»;**

– Για πολλούς λόγους. Κατ' αρχάς λόγω αυτών που σας προανέφερα. Η Ρόδος αποτελεί άριστη επιλογή, επειδή όταν κάποιος θέλει να πετύχει φιλόδοξους στόχους βιωσιμότητας δεν πρέπει να στοχεύει μόνο στην οικολογική πλευρά της εξίσωσης αλλά και στην κοινωνική και στην οικονομική. Εάν θέλεις λοιπόν να πετύχεις πε-

“

Η Ελλάδα θα συνεχίσει να ανακάμπτει με ακόμα μεγαλύτερη ταχύτητα από άλλους προορισμούς.

“

Την τρέχουσα χρονιά σχεδιάζουμε να φέρουμε τρία εκατομμύρια ταξιδιώτες στην Ελλάδα.

“

Τι είναι και πώς θα λειτουργεί το «The Rhodes Co-Lab Sustainable Destination».

ριβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα είναι πολύ σημαντικό να μπορείς να αναπτύσσεσαι. Να μπορείς να επενδύσεις και να φέρεις έσοδα στον προορισμό από τις δαπάνες που θα πραγματοποιούν οι ταξιδιώτες που θα επισκέπτονται τον προορισμό. Διαθέτοντας τις προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης η Ρόδος είναι ιδανική. Διαλέξαμε τη Ρόδο και γιατί είναι ένας από τους πιο αγαπημένους προορισμούς των πελατών μας, με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Θέλουμε λοιπόν ξεκάθαρα να επενδύσουμε στη Ρόδο.

– **Ποια είναι η πολιτική σας για τη βιωσιμότητα ως όμιλος και πώς φτάνετε στη συνεργασία με τις ελληνικές αρχές;**

– Έχουμε ήδη από καιρό εφαρμόσει καθιερωμένα αρχές βιωσιμότητας μας και, όπως ξέρετε, έχουμε και δραστηριότητες marketing και πωλήσεων και αερομεταφορών και κρουαζιέρας και ξενοδοχειακών υποδομών. Τόσο τα αεροπλάνα μας όσο και τα κρουαζιερόπλοιά μας αλλά και τα ξενοδοχεία μας βρίσκονται στην κορυφή των σχετικών κατατάξεων διεθνώς,

Η Ελλάδα τα πήγε πάρα πολύ καλά και αυτό συνέβη εξαιτίας των πολύ καλών πρωτοκόλλων που υιοθετήθηκαν, του εξαιρετικού συντονισμού και της ιδιαίτερης στήριξης που έδωσε στον κλάδο η κυβέρνηση, σημειώνει ο Φρίντριχ Γιούσεν.

όπως πιστοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς. Προφανώς αφιερώνουμε σημαντικές προσπάθειες και πόρους στην επίτευξη στόχων βιωσιμότητας. Όταν όμως θέλεις να πετύχεις τους στόχους βιωσιμότητας που έχει δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για το 2050 δεν πρέπει να δουλεύεις μόνο κάθεται αλλά και ορίζοντα. Είναι σε αυτό το πλαίσιο που συμφωνήσαμε με την ελληνική κυβέρνηση, τον Έλληνα πρωθυπουργό και τον περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου, Γιώργο Χατζημάκρο, να δουλέψουμε μαζί για να αποδείξουμε ότι οι στόχοι αυτοί είναι εφικτοί. Θα κάνουμε λοιπόν από τώρα τα απαραίτητα βήματα και τις επενδύσεις που αυτά συνεπάγονται για να δείξουμε πως επιτυγχάνονται οι στόχοι.

– **Τι να περιμένουμε από την πρωτοβουλία «The Rhodes Co-Lab Sustainable Destination»; Πώς θα λειτουργεί;**

– Το γραφείο μας στη Ρόδο λοιπόν θα αξιολογεί, θα προωθεί και θα βοηθάει στον σχεδιασμό της χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων που θα συμβάλουν στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Πρόκειται για μια ανοικτή

πλατφόρμα και προσκαλούμε όλους όσοι ενδιαφέρονται να συμμετέχουν και να προσέλθουν με τις προτάσεις τους. Εμείς από την πλευρά μας έχουμε το εκτόπισμα, τους μηχανισμούς πωλήσεων, τα αεροπλάνα και τα ξενοδοχεία για να βοηθήσουμε καιρή σε αυτή την προσπάθεια, όπως συμφωνήσαμε με τον πρωθυπουργό με τον οποίον συνομίλησα για το project την Τετάρτη.

– **Υλοποιείτε ανάλογη πρωτοβουλία σε οποιοδήποτε άλλο μέρος της Ευρώπης;**

– Όχι. Γιατί πιστεύουμε πως χρειαζό-

– **Γνωρίζουμε ότι πολλά από τα επενδυτικά σχέδια θα χρηματοδοτηθούν από ευρωπαϊκά και εθνικά κονδύλια. Εσείς θα συμμετάσχετε στη χρηματοδότηση των project; Ή στη χρηματοδότηση της λειτουργίας του Co-Lab; Και ποια project ενδιαφέρουν;**

– Βεβαίως. Και βέβαια θα το κάνουμε.

Ενας επιπλέον λόγος που επιλέξαμε τη Ρόδο είναι άλλωστε το γεγονός πως θέλουμε, όπως σας είπα, να αναπτυχθούμε εκεί και να λανσάρουμε νέες ξενοδοχειακές δραστηριότητες, έχοντας έτσι περισσότερα διαθέσιμα κεφάλαια για τον συγκεκριμένο προορισμό. Ωστόσο εάν επρόκειτο μόνο για ξενοδοχεία και πτήσεις θα μπορούσαμε να το κάνουμε μόνοι μας. Όμως, επειδή πρόκειται για μία δράση που θα αγκαλιάσει όλη την κοινωνία και την οικονομία με προγράμματα όπως η διαχείριση των απορριμμάτων, η βιώσιμη ηλεκτροδότηση, η διαχείριση των υδάτων αλλά και αναδάσωσης και εκπαίδευσης, και επειδή στοχεύει στη μέγιστη δυνατή συμμετοχή των κατοίκων αλλά και των επιχειρήσεων στην πρωτοβουλία, είναι απαραίτητη η συνεργασία με την κυβέρνηση και τις τοπικές αρχές. Θέλουμε, για παράδειγμα, να αξιοποιήσουμε και την τοπική αγροτική παραγωγή. Πρέπει να οικοδομήσουμε ένα ολόκληρο οικοσύστημα το οποίο θα είναι έτοιμο να υποστηρίξει με όρους βιωσιμότητας τα ξενοδοχεία και τους επισκέπτες σε ευρεία κλίμακα.

Η βιωσιμότητα είναι πλέον κριτήριο

– Είναι διατεθειμένοι οι πελάτες σας να πληρώσουν περισσότερο για τις διακοπές τους εφόσον αυτές γίνονται σε υποδομές και με υπηρεσίες που λειτουργούν με όρους βιωσιμότητας;

– Μπορώ να σας πω δύο πράγματα που γνωρίζω. Το πρώτο είναι πως πράγματι οι άνθρωποι πλέον ξεδεδύουν περισσότερα για τις διακοπές τους. Και το δεύτερο είναι πως η βιωσιμότητα αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα στη λήψη αποφάσεων για τα ταξίδια τους. Πριν από πέντε χρόνια οι επιλογές των ταξιδιωτών δεν είχαν να κάνουν τόσο με τη βιωσιμότητα των προορισμών. Τώρα όμως η βιωσιμότητα, και όχι μόνο η περιβαλλοντική, αλλά και η οικονομική και η κοινωνική, αποτελεί κριτήριο για τους πελάτες μας. Αυτό που δεν μπορώ να σας πω είναι αν αυτές οι δύο παράμετροι είναι συσχετισμένες. Και οι δύο τάσεις υπάρχουν, αλλά ο συσχετισμός τους δεν είναι ακόμα σαφής. Πρέπει να γίνει ακόμα πολύ μελετητικό έργο για να διαπιστώσουμε εάν και κατά πόσον αυτό συμβαίνει.

– **Πώς θα περιλάβει η πρωτοβουλία στη Ρόδο την κοινωνία και τις επιχειρήσεις;**

– Ένα από τα πράγματα που συζητάσαμε με τον πρωθυπουργό είναι η στήριξη της επιχειρηματικότητας. Στην Ελλάδα έχετε πάρα πολύ ικανούς ανθρώπους και πλέον ένα καλό περιβάλλον μέσα στο οποίο μπορούν να αξιοποιηθούν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, κάτι που ενδιαφέρει τους επενδυτές. Από την πλευρά μας, με όχημα το TUI Care Foundation μπορούμε να στηρίζουμε τοπικούς επιχειρηματίες. Κάνουμε αρκετές τέτοιες ενέργειες στην Κρήτη, ενώ έχουμε κάνει ανάλογες δράσεις και σε άλλες χώρες. Για παράδειγμα, στη Ρόδο υπάρχουν πολύ ικανοί αγρότες παραγωγοί, οι οποίοι όμως πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη κλίμακα ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν τον κλάδο του τουρισμού. Επομένως υπάρχει και εδώ ευκαιρία.

– **Μπορούν οι πρωτοβουλίες αυτές να αναλαμβάνεται να βοηθήσουν στην επιμύκνωση της τουριστικής περιόδου;**

– Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο έθεσε και ο πρωθυπουργός στις συζητήσεις μας. Η ερώτηση λοιπόν είναι ποιοι τύποι τουρισμού θα μπορούσαν να συνεχιστούν σε αυτό. Ένα παράδειγμα είναι αυτό που λέμε «workation», δηλαδή η εξ αποστάσεως εργασία που θεωρώ ότι είναι πολύ ενδιαφέρουσα και την οποία συμφωνήσαμε να συμπεριλάβουμε στις πολιτικές που θα εξετάσουμε.

150 φύλλακες... άγγελοι στο πλευρό των ελληνικών startups

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Ολο και μεγαλύτερη όρεξη να ρισκάρουν και να επενδύσουν σε ελληνικές νεοφυείς εταιρείες που βρίσκονται συνήθως σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης έχουν το τελευταίο διάστημα οι λεγόμενοι επενδυτικοί άγγελοι (angel investors), με τους ίδιους να χρησιμοποιούν την –προσφιλή στον χώρο των επενδύσεων– έκφραση «spray and pray» για να περιγράψουν τους στόχους που έχουν αλλά και τη στρατηγική που ακολουθούν. «Συνήθως βάζουμε μικροποσά σε έναν μεγάλο αριθμό εταιρειών και προσεχόμεστε πως κάποιες από αυτές θα πάνε καλά», αναφέρει χαρακτηριστικά στην «Κ» ιδρυτής νεοφυούς επιχείρησης, ο οποίος σχετικά πρόσφατα άρχισε να επενδύει σε ελληνικές εταιρείες τεχνολογίας που βρίσκονται σε αρκετά πρώιμα στάδια ανάπτυξης.

Εάν και ήταν σχετικά υποτονικό στη χώρα μας, το τελευταίο διάστημα αυτό το είδος επένδυσης, όπου συμμετέχουν ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι ανακαλύπτουν καινοτόμες εταιρείες στην ελληνική αγορά των startups, έχει αρχίσει και αυξάνεται διαρκώς. «Υπάρχουν διαφορητικά είδη angel investors. Είναι οι Έλληνες της διασποράς που έχουν κεφάλαια, Έλληνες επιχειρηματίες με family offices που επενδύουν σε startups ως angel investors, αλλά και ιδρυτές επιτυχημένων startups στις οποίες έχει μπει κάποιος μεγάλος επενδυτής ή έχουν εξαγοραστεί», εξηγεί στην «Κ» ο Παναγιώτης Καραμπίνης, διευθύνων σύμβουλος της Endeavor Greece, οργανισμός που υποστηρίζει ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες. «Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον στον κλάδο της τεχνολογίας από angel investors.

Αρκετοί προσπαθούν είτε απευθείας, είτε μέσω venture capitals να μη χάσουν τις ευκαιρίες που δημιουργεί η βιομηχανία της τεχνολογίας», προσθέτει. Ένας από

Το 2021 οι χρηματοδοτήσεις angel investors σε νεοφυείς εταιρείες έφτασαν τα 11 εκατ. δολάρια, από 5 εκατ. το 2020.

αυτούς είναι ο Μάριος Σταυρόπουλος, γενικός διευθυντής RPA της Microsoft και συνιδρυτής της Softomotive, εταιρείας τεχνολογίας που περιήλθε στην αγκαλιά του αμερικανικού κολοσσού το 2020. «Έχω επενδύσει σε μερικές νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας που βρίσκονται σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης και προσωπικά αυτό που με προσελκύει είναι η ιδέα και η ομάδα, ακόμη και εάν δεν γνωρίζω σίγουρα πως αυτή θα είναι μια επιτυχημένη προσπάθεια. Για μένα το angel investing είναι περισσότερο μια ψήφος εμπιστοσύνης, παρότι στην αρχή δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι η εταιρεία θα πάει απαραίτητα καλά», εξηγεί ο κ. Σταυρόπουλος. Ο ίδιος τονίζει πως «τώρα δημιουργείται μια γενιά επιχειρηματιών που κινούνται στον χώρο του tech και έχουν τη διάθεση να επενδύσουν ως angel investors σε startups». Εάν και δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία που να καρτογραφούν αυτή την κατηγορία επενδύσεων, σύμφωνα με κάποιες πρώτες εκτιμήσεις της Endeavor παρατηρείται μια κατακόρυφη αύξηση (πιθανώς πάνω από 200%) σε αριθμό επενδυτών και σε ποσά που επενδύονται από angel investors. Έτσι εκτιμάται πως υπάρχουν τουλάχιστον 150 ενεργοί επενδυτές που κάνουν αυτή τη στιγμή angel investments.

Μιλώντας στην «Κ» ο Γιώργος Χατζηγεωργίου, CEO και συνιδρυτής της Skiroutz, αναφέρει πως λόγω έλλειψης χρόνου έχει κάνει επενδύσεις σε δύο εταιρείες τεχνολογίας, συμμετέχοντας παράλληλα ως limited partners σε ελληνικά funds. «Θεωρώ ότι είναι καλό όσοι έχουν την εμπειρία

Ενας από τους λόγους που αρκετοί στρέφονται στο angel investing είναι και τα φορολογικά κίνητρα που δόθηκαν από την πολιτεία. Βάσει αυτών, ο επενδυτικός άγγελος έχει το δικαίωμα έκπτωσης 50% από το φορολογητέο εισόδημα του ποσού της εισφοράς κεφαλαίου που διέθεσε για νεοφυείς επιχειρήσεις.

αλλά και την οικονομική δυνατότητα να επενδύουν σε early stage εταιρείες ως angel investors», σχολιάζει. Όπως εξηγούν εκπρόσωποι της αγοράς, συνήθως όταν κάνουν επενδύσεις σε δύο εταιρείες τεχνολογίας, συμμετέχοντας παράλληλα ως limited partners σε ελληνικά funds. «Θεωρώ ότι είναι καλό όσοι έχουν την εμπειρία

10.000 ευρώ και να φτάνουν σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και στα 5 εκατ. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τη μελέτη της Marathon Venture Capital, από τα 4,5 δισ. δολ. που επενδύθηκαν το 2021 σε startups Ελλήνων ιδρυτών με ή χωρίς παρουσία στην Ελλάδα, η πλειονότητα των κεφαλαίων, ήτοι τα 4,4 δισ. δολ., προήλθαν

από διεθνή funds, τα 30 εκατ. δολ. από ελληνικά funds και τα υπόλοιπα 11 εκατ. δολ. από angels. Το 2020, από το 1,3 δισ. δολ., το 1,2 δισ. δολ. προήλθε από ξένα funds, 44 εκατ. δολ. από ελληνικά funds, ενώ 5 εκατ. δολ. από angel investors. Παρότι τα μεγέθη αυτά περιλαμβάνουν τις startups Ελλήνων ιδρυτών με έδρα παντού

στον κόσμο, είναι ενδεικτικά της αυξητικής τάσης που παρατηρείται στο angel investing και της μικρής καθίζησης των ελληνικών funds, ενδεχομένως λόγω και της μειωμένης προσφοράς κεφαλαίων.

Όπως φαίνεται, οι ελληνικές εταιρείες κινούν όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον του Αλέξανδρου Αργυρού, συνιδρυτή της νεοφυούς Moonfare με έδρα στο Βερολίνο. Η εταιρεία του έχει αναπτύξει μια πλατφόρμα η οποία επιτρέπει σε ιδιώτες επενδυτές να επενδύσουν σε μερικά από τα μεγαλύτερα private equity παγκοσμίως. «Προσπαθώ να κάνω μια νέα επένδυση κάθε 1-2 μήνες. Έχω επενδύσει σε εταιρείες τεχνολογίας που δραστηριοποιούνται σε κλάδους όπως το quick commerce, proptech, fintech κ.ά., οι οποίες εδρεύουν κυρίως σε Γερμανία, Αγγλία και Αμερική. Ωστόσο, τα τελευταία δύο χρόνια έχω αρχίσει να επενδύω και σε εταιρείες στην Ελλάδα», δηλώνει στην «Κ». Εκτός από τον θετικό απόηχο που έχουν ορισμένες επιτυχημένες startups, ένας από τους λόγους που αρκετοί στρέφονται στο angel investing είναι και τα φορολογικά κίνητρα που δόθηκαν από την πολιτεία σε αγγέλους επενδυτές. Βάσει αυτών, ο επενδυτικός άγγελος έχει το δικαίωμα έκπτωσης 50% από το φορολογητέο εισόδημα του ποσού της εισφοράς κεφαλαίου που διέθεσε για νεοφυείς επιχειρήσεις. Την ίδια στιγμή, η κοινότητα των angel investors φαίνεται πως αποκτά νέα δυναμική έπειτα και από την πρόσφατη σύσταση του πρώτου ταμείου συνεπενδύσεων με επιχειρηματικούς αγγέλους, Genesis Ventures Fund. Το νέο fund διαχειρίζεται κεφάλαια 20 εκατ. ευρώ, παρέχοντας σε ομάδες καθοδήγησης, δικτύωση με άλλους επιχειρηματικούς αγγέλους αλλά και χρηματοδότηση 100.000-300.000 ευρώ, ενώ πληροφορίες αναφέρουν πως είναι έντονο το ενδιαφέρον στην αγορά για σύσταση επενδυτικών σχημάτων αντίστοιχου αντικειμένου.

Στα χέρια των funds περνούν οι πλειστηριασμοί

Θα πραγματοποιήσουν φέτος πάνω από 9.900

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Το πάνω χέρι στις ρευστοποιήσεις ακινήτων παίρνουν οριστικά τα funds, τα οποία από το 2022 είναι οι κύριοι επισπεύδοντες για άνω του 70% των πλειστηριασμών που γίνονται μέσω της πλατφόρμας e-auction. Τα στοιχεία από την ηλεκτρονική πλατφόρμα των συμβολαιογράφων δείχνουν ότι η πρωτοκαθεδρία των τραπεζών έχει ανατραπεί οριστικά προς όφελος των SPVs, τα οποία φιγουράρουν στις πρώτες θέσεις κατάταξης ως επισπεύδοντες πλειστηριασμών με εξωτικά ονόματα (Cairo, Galaxy, Sunrise, Vega, Pillar, Mexico, Orion κ.ά.), που παραπέμπουν στις τιτλοποιήσεις και τις πωλήσεις κόκκινων δανείων που έχουν πραγματοποιήσει οι τράπεζες τα τελευταία χρόνια.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ» και βασίζονται στην επεξεργασία που έχει κάνει το iMedD Lab, τα funds είναι οι επισπεύδοντες για το 70,7% των πλειστηριασμών που θα γίνουν το 2022. Πρόκειται για πάνω από 9.900 πλειστηριασμούς που έχουν αναρτηθεί από την αρχή του χρόνου και για όλο το 2022, με τη λίστα των προγραμματισμένων πλειστηριασμών να εμπλουτίζεται και να μεγαλώνει κάθε εβδομάδα. Οι τράπεζες που μέχρι σήμερα ήταν επισπεύδουσες για το 84% των πλειστηριασμών που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, περιορίζουν τη συμμετοχή τους στους νέους πλειστηριασμούς μόλις στο 22,2%, ενώ άλλο ένα περίπου 8% είναι οι επισπεύδοντες ιδιώτες ή άλλα νομικά

Θα εξαντλούν τη διαδικασία του πλειστηριασμού μέχρι να βρουν αγοραστές.

πρόσωπα. Η κυριαρχία των funds αλλάζει και την πολιτική στον τομέα των πλειστηριασμών, που θα αποτελέσουν βασικό εργαλείο για την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων που προβλέπονται από τον «Ηρακλή», τον κρατικό μηχανισμό που έχει εγγυηθεί ένα σημαντικό μέρος των εσόδων από τις τιτλοποιήσεις που έχουν πραγματοποιήσει οι τράπεζες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τα επιχειρησιακά σχέδια που έχουν υποβάλει τα funds προκειμένου το Δημόσιο να παράσχει την κρατική εγγύηση στις τιτλοποιήσεις, προβλέπουν ότι το 40%-50% των εσόδων που πρέπει να επιτύχουν τα funds θα προέλθει από τις ρευστοποιήσεις ακινήτων, γεγονός που καθιστά τους πλειστηριασμούς προτεραιότητα για τους νέους κατόχους των κόκκινων δανείων, προκειμένου τα επιχειρησιακά πλάνα να τηρηθούν και να αποτραπεί η ενεργοποίηση της κρατικής εγγύησης.

Η στρατηγική τους

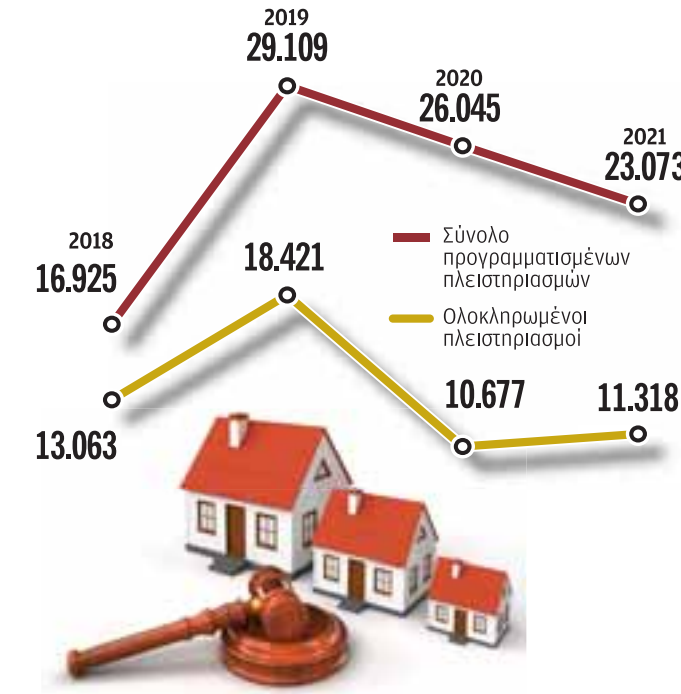
Σε αντίθεση με την πολιτική που ακολούθησαν οι τράπεζες τα τελευταία χρόνια, οι οποίες κυρίως ως μέτρο πίεσης κατά των δανειοληπτών αγόραζαν οι ίδιες τον κύριο όγκο των ακινήτων –μεταξύ 80% και 90%– που έβγαζαν σε πλει-

στηριασμό, τα funds επιδιώκουν τη μεταπώληση αυτών των ακινήτων απευθείας σε τρίτους. Η αγορά από τα ίδια τα funds των ακινήτων που βγαίνουν στο σφυρί, ακολουθείται μόνο για ορισμένα εμπορεύσιμα ακίνητα που μπορούν να μεταβιβαστούν στη συνέχεια σε καλύτερες τιμές από αυτά που βγαίνουν στον πλειστηριασμό και δεν συνιστά την κύρια στρατηγική τους, η οποία είναι να εισπράξουν όσα χρήματα μπορούν περισσότερα από το πρώτο στάδιο, προκειμένου να μην πέσουν έξω στους στόχους που έχουν δεσμευθεί ότι θα επιτύχουν. Η πρακτική άλλωστε να αγοράζουν ακίνητα στο στάδιο του πλειστηριασμού τους επιβαρύνει με επιπλέον κόστος, καθώς προκειμένου να μωρέσουν να μεταπωλήσουν αυτά τα ακίνητα, θα πρέπει προηγουμένως να τα έχουν «ξεκαθαρίσει», νομιμοποιώντας όλες τις τυχόν αυθαιρέσιες που τα βαραίνουν, γεγονός που συνεπάγεται επιπλέον κόστος. Η επιτάχυνση των πλειστηριασμών από την τρέχουσα χρονιά, που επιδιώκουν οι νέοι κάτοχοι και διαχειριστές των κόκκινων δανείων, διευκολύνεται από τις αλλαγές που τέθηκαν σε ισχύ μέσω του νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δηλαδή από τη δυνατότητα μείωσης της τιμής του ακινήτου που βγαίνει σε πλειστηριασμό αυτόματα, χωρίς δικαστική απόφαση.

Η διαδικασία

Όπως προβλέπει ο νέος Κώδικας, «αν δεν παρουσιαστούν πλειοδότες ή δεν υποβληθούν προσφορές, η κατακύρωση θα γίνεται σε αυτόν

Η πορεία των πλειστηριασμών

που επισπεύδει τον πλειστηριασμό, δηλαδή την τράπεζα ή την εταιρεία διαχείρισης εφόσον το ζητήσει και εφόσον έχουν υποβάλει σχετική αίτηση. Αν δεν υποβληθεί αίτηση, ο πλειστηριασμός επαναλαμβάνεται με την ίδια τιμή πρώτης προσφοράς μέσα σε 40 ημέρες και αν και ο δεύτερος πλειστηριασμός αποβεί άγονος, διεξάγεται νέος, εντός 30 ημερών, με τιμή πρώτης προσφοράς ίση με το 80% της αρχικής τιμής.

Σε περίπτωση που και ο τρίτος πλειστηριασμός αποβεί επίσης άγονος, η διαδικασία της ρευστοποίησης επαναλαμβάνεται εντός 30 ημερών, με τιμή πρώτης προσφοράς ίσης προς το 65% της τιμής που είχε οριστεί αρχικά και αν και αυτός αποβεί άκαρπος, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να διατάξει να γίνει αργότερα νέος πλειστηριασμός με την ίδια ή και ακόμη και κατώτερη του 65% της τιμής της πρώτης προσφοράς. Ο νέος κώδικας έχει εισαγάγει μεταξύ άλλων και τη δυνατότητα απόκτησης ενός ακινήτου από πολλούς αγοραστές, για την αγορά του οποίου μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος να βάζει μέρος των χρημάτων, πρόβλεψη που στοχεύει να διευκολύνει τη ρευστο-

ποίηση μεγάλων κυρίως εμπορικών ακινήτων, που μπορούν να κινητοποιηθούν το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Το μεγάλο στοίχημα στην αγορά αποτελεί πλέον η ζήτηση για τα ακίνητα και γι' αυτό, τόσο οι τράπεζες όσο και τα funds έχουν δημιουργήσει ειδικές πλατφόρμες προκειμένου να διαφημίσουν τα ακίνητα που βγάζουν στον πλειστηριασμό ή έχουν ήδη περιέλθει στην κυριότητα τους κατόπιν πλειστηριασμού.

Πλατφόρμες όπως το «landea», στην οποία ανεβαίνουν ακίνητα που βγαίνουν στον πλειστηριασμό μέσω του e-auction, διαθέτοντας και το αναγκαίο φωτογραφικό υλικό ή πλατφόρμες που έχουν δημιουργηθεί από τις τράπεζες, όπως το «realestateonline» της Εθνικής Τράπεζας, το «findyourproperty» της Eurobank, το «propertynow» της Alpha Bank και το «altamiraproperties», που έχει δημιουργήσει η dovalue, στοχεύουν στην ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος στην αγορά ακινήτων, προκειμένου να υπάρξει και η αναγκαία ζήτηση η οποία θα απορροφήσει τον τεράστιο όγκο ακινήτων που θα βγει μαζικά στην αγορά τα επόμενα χρόνια.

ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΝΤΕΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΙ ΤΟ 2022

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	%
ALPHA BANK	621	8,2
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	379	5,0
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	363	4,8
EUROBANK	314	4,2

Σύνολο
1.677
22,2%

FUNDS (SPV)	ΑΡΙΘΜΟΣ	%
SUNRISE I NPL FINANCE DAC	1164	15,4
GALAXY II FUNDING DAC	732	9,7
POSEIDON FIN. INVESTOR DAC	483	6,4
PILLAR FINANCE DAC	394	5,2
VEGA II NPL FINANCE DAC	393	5,2
CAIRO NO 2 FINANCE DAC	351	4,7
PHOENIX NPL FINANCE DAC	348	4,6
SYMBOL INVEST. NPLCO DAC	235	3,1
CAIRO NO 1 FINANCE DAC	233	3,1
VEGA I NPL FINANCE DAC	202	2,7
Λοιπές	794	10,5

Σύνολο
5.329
70,7%

ΠΗΓΗ: iMedD Lab

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο φορέας Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων

Η κυριαρχία των funds στην ελληνική αγορά θα ενισχυθεί περαιτέρω μέσω της δημιουργίας του φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων, που θα αναλάβει να αγοράσει τα ακίνητα των ευάλωτων νοικοκυριών, δηλαδή αυτών που έχουν εισόδημα από 7.000 έως 21.000 ευρώ και ακίνητη περιουσία από 120.000 έως 180.000 ευρώ, ανάλογα με τα προστατευόμενα μέλη. Ο φορέας θα λειτουργήσει με ιδιωτικά κεφάλαια και σύμφωνα με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τα κεφάλαια που θα απαιτηθεί να επενδύσουν σταδιακά φτάνουν έως και τα 2 δισ. ευρώ. Η προοπτική δημιουργίας ενός φορέα που θα αναλάβει τα ακίνητα των ευάλωτων νοικοκυριών, αντιμετωπίστηκε στην αρχή με σκεπτικισμό από τα μεγάλα funds που έχουν τοποθετηθεί στη χώρα μας και τα οποία υποστήριζαν ότι τα ακίνητα αυτής της κατηγορίας δεν έχουν επενδυτικό ενδιαφέρον.

Οι υποψήφιοι επενδυτές θα κληθούν σε πρώτη φάση να εκδηλώσουν ενδιαφέρον και στη συνέχεια θα α-

κολούθησει νέα διαβούλευση για τους τελικούς όρους του διαγωνισμού, κατά τον οποίο θα υποβάλουν δεσμευτικές προσφορές. Με δεδομένο ότι τα ακίνητα που θα αγοραστούν από τον φορέα θα είναι σπίτια χαμηλής αξίας και τα νοικοκυριά θα είναι χαμηλού εισοδήματος, εκπρόσωποι μεγάλων επενδυτικών κεφαλαίων προτείνουν τα ακίνητα αυτά να απαλλάσσονται από επιβαρύνσεις, όπως π.χ. ο ΕΝΦΙΑ, αλλά και από την υποχρέωση να «τακτοποιηθούν» προκειμένου στη συνέχεια να μεταβιβαστούν σε όσα ευάλωτα νοικοκυριά θελήσουν να επαναγοράσουν την κατοικία τους. Με δεδομένο ότι οι τιμές των ενοικίων έχουν εκτοξευθεί σε αρκετές περιοχές, θέμα προς διαπραγμάτευση θα αποτελέσει επίσης το ύψος της κρατικής επιδότησης των 70-210 ευρώ, επίπεδο που δεν θεωρείται ελκυστικό για να σπριζεί το ενδιαφέρον των επενδυτών, στον βαθμό που το ύψος του ενοικίου που θα πληρώνουν αυτά τα νοικοκυριά θα καθοριστεί βάσει της εμπορικής αξίας του ακινήτου.

Athena Recipes

ATHENARECIPES.COM

3000+ συνταγές

X3 δοκιμασμένες

video ▶

βήμα - βήμα

Η κουζίνα της Αθénas στο κινητό σου!

AKINHTA SE OΛH THN KYΠPO

THEMIS REAL ESTATE

themisrealestate.com

Οι ευκαιρίες ζωής της Themis Real Estate σε κάθε γωνιά της Κύπρου

Σε ένα απολαυστικό ταξίδι αναζήτησης ευκαιριών ζωής, σε όλη την επικράτεια της Κύπρου, καλεί τον κάθε ενδιαφερόμενο η Themis Real Estate, μέσω του διευρυμένου και πλούσιου χαρτοφυλακίου ακινήτων που διαθέτει. Από άκρη σε άκρη, σε κάθε γωνιά της ελεύθερης Κύπρου προσφέρονται ακίνητα για κάθε χρήση και αξιοποίηση, καθώς το πλούσιο φάσμα επιλογών της Themis Real Estate περιλαμβάνει κάθε λογής ακίνητα όπως κατοικίες, διαμερίσματα, χωράφια και οικόπεδα σε τιμές που ξεκινούν από €3,000 και καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια της Κύπρου, από αστικές και ορεινές περιοχές μέχρι περιοχές της υπαίθρου.

Οι ευκαιρίες ζωής της Themis Real Estate κατακτώνται εύκολα και αποκτήνται γρήγορα, λόγω των αξιόπιστων και απλοποιημένων διαδικασιών που έχει η εταιρεία υιοθετήσει και των σύγχρονων εργαλείων που αξιοποιεί στο μέγιστο όπως (φιλική στον χρήστη ιστοσελίδα, ενημερωτικά βίντεο, τηλεφωνικό κέντρο, δυνατότητα άμεσης, ζωντανής διαδικτυακής συνομιλίας).

Ταυτόχρονα το έμπειρο, υψηλά καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό της εταιρείας μπορεί να συμβουλευτεί και να καθοδηγήσει τους ενδιαφερόμενους, σε κάθε τους βήμα, παρέχοντας βοήθεια και λύσεις στρατηγικά προσαρμοσμένες σε κάθε επιμέρους ανάγκη και στη βάση όλων των εξεταστέων δεδομένων.

Όλα τα διαθέσιμα ακίνητα της Themis Real Estate ανά το Παγκύπριο πληρούν ορισμένες σαφείς και αυστηρές προϋποθέσεις ποιότητας, καθώς υπόκεινται σε έναν εξονυχιστικό και σε βάθος ποιοτικό έλεγχο. Έτσι εξασφαλίζεται η αριστεία της ευκαιρίας ζωής, ώστε να μπορεί να προσαρμοστεί στα ζητούμενα του αγοραστή.

Με την προσέγγιση αυτή ολόκληρη η Κύπρος μετατρέπεται σε ένα πεδίο ευκαιριών και το ταξίδι αναζήτησής τους, μέσω της αξιοπιστίας καθοδήγησης της Themis Real Estate, εξελίσσεται σε ένα συναρπαστικό ταξίδι όπου κάθε όνειρο μπορεί να υλοποιηθεί και κάθε στόχος να κατακτηθεί σε κάθε περιοχή του νησιού.

Το κύρος και η αξιοπιστία της Themis Real Estate προκύπτει από την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση των πελατών της Παγκύπρια που έχουν επωφεληθεί από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, τις ευκαιρίες ζωής που προτείνει και την τεχνογνωσία της εταιρείας.

Για περισσότερες πληροφορίες που αφορούν τα διαθέσιμα ακίνητα και εξειδικευμένες συμβουλές επισκεφθείτε τη σελίδα: www.themisrealestate.com ή τηλεφωνήστε στο 77 788 788.

Σε κόμβο LNG μετατρέπεται η Ελλάδα

Πέραν της Ρεβυθούσας, αποκτά δύο ακόμα τερματικούς σταθμούς αποθήκευσης και αεριοποίησης σε Αλεξανδρούπολη και Κόρινθο

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Με δύο ακόμη τερματικούς σταθμούς αποθήκευσης και αεριοποίησης LNG, πέραν αυτού της Ρεβυθούσας, η Ελλάδα ενισχύει την ασφάλεια εφοδιασμού της σε φυσικό αέριο και μπαίνει δυναμικά στο παιχνίδι της διαμετακόμισης, αξιοποιώντας τη στρατηγική της θέση και τους νέους διαδρόμους για την τροφοδοσία της Ευρώπης και των Βαλκανίων (αγωγός Tap και IGB, διασυνδετήριος αγωγός IGB και το σχέδιο διασυνδέσεως Ελλάδας - Βόρειας Μακεδονίας).

Ελληνικοί ενεργειακοί όμιλοι αξιολογώντας εγκαίρως τον ρόλο που καλείται να παίξει το φυσικό αέριο ως καύσιμο-γέφυρα στην πορεία προς την ενεργειακή μετάβαση και τις ανάγκες των χωρών των Βαλκανίων για διαφοροποίηση των πηγών της από τον μοναδικό προμηθευτή, τη ρωσική Gazprom, σχεδίασαν και προωθούν υποδομές για την είσοδο στο ελληνικό σύστημα LNG που μέσω του διεθνών διασυνδέσεων θα διοχετεύεται στις γειτονικές αγορές, ανακόπτοντας έτσι και την εξάρτησή τους από την Τουρκία, η οποία πέραν των διερχόμενων αγωγών επί των εδαφών της έχει επενδύσει τα τελευταία χρόνια και σε υποδομές LNG στοχεύοντας να αναδειχθεί σε Hub της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Οι υποδομές αποθήκευσης και τερματικών σταθμών LNG αποτελούν εξάλλου στρατηγική επιλογή της Ε.Ε. για την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού της, η οποία ενισχύεται μετά την τρέχουσα κρίση των τιμών, που ανέδειξε τη σημαντική ακόμη εξάρτησή της από τη Ρωσία παρά τις πολιτικές διαφοροποιήσεις των τελευταίων δεκαετιών.

FSRU Αλεξανδρούπολης

Ένα βήμα πριν από τη λήψη επενδυτικής απόφασης βρίσκεται ο τερματικός

Η χώρα ενισχύει την ασφάλεια εφοδιασμού της σε φυσικό αέριο και μπαίνει δυναμικά στο παιχνίδι της διαμετακόμισης.

σταθμός LNG Αλεξανδρούπολης (FSRU Αλεξανδρούπολης). Το έργο συνολικού προϋπολογισμού 363,7 εκατ. ευρώ αποτελείται από μια πλωτή μονάδα παραλαβής και προσωρινής αποθήκευσης και αεριοποίησης LNG και από ένα σύστημα υποθαλάσσιου και χερσαίου αγωγού μέσω του οποίου το αέριο θα μεταφέρεται στο εθνικό σύστημα μεταφοράς. Το FSRU Αλεξανδρούπολης θα αποτελέσει την τέταρτη πύλη εισαγωγής φυσικού αερίου στη χώρα μας με μέγιστη δυναμικότητα παροχής έως και 944.000 κυβικά μέτρα (κ.μ.) ανά ώρα ή 8,3 δισ. κ.μ. ετησίως και με αποθηκευτική ικανότητα 170.000 κ.μ. υγροποιημένου φυσικού αερίου.

Το αέριο μέσω του αγωγού IGB που ολοκληρώνεται στα μέσα του 2022 θα φτάνει στη Βουλγαρία και μελλοντικά στη Σερβία μέσω της διασυνδέσεως Βουλγαρίας - Σερβίας. Το έργο έχει συμπεριληφθεί στα ευρωπαϊκά έργα κοινού ενδιαφέροντος (PCJ) και τον περασμένο Ιούλιο εξασφάλισε και την έγκριση της Κομισιόν για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ με το ποσό των 166,7 εκατ. ευρώ. Στην εταιρεία Gastrade του ομίλου Κοπελούζου που αναπτύσσει το project, συμμετέχουν επίσης η Gaslog Investments 100% θυγατρική της εταιρείας Gaslog που κατέχει και διαχειρίζεται πάνω από 35 πλοία μεταφοράς LNG, η ΔΕΠΑ Εμπορίας με ποσοστό 20%, η Bulgartransgaz EAD (BTG) που είναι ο διαχειριστής του εθνικού συστήματος μεταφοράς και αποθήκευσης φυσικού α-

Με την ολοκλήρωση του Διώρυγα Gas θα αυξηθεί η δυναμικότητα αποθήκευσης του ελληνικού συστήματος φυσικού αερίου κατά 80%, με άμεση συνέπεια στην ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας.

ερίου της Βουλγαρίας με μερίδιο 20% και ο ΔΕΣΦΑ με ποσοστό 20%.

Αγ. Θεόδωροι Κόρινθου

Μία ακόμη πύλη εισόδου φυσικού αερίου στη χώρα θα αποτελέσει το FSRU που προωθεί η Motor Oil στις εγκαταστάσεις των διυλιστηρίων στους Αγ. Θεόδωρους Κόρινθου, επένδυση που θα ξεπεράσει τα 300 εκατ. ευρώ. Η Διώρυγα Gas έχει συμπεριληφθεί στο 10ετές πλάνο ανάπτυξης του ΔΕΣΦΑ (2021-2030) και θα

συνδεθεί με το εθνικό σύστημα φυσικού αερίου μέσω χερσαίου αγωγού. Η χωρητικότητα αποθήκευσης της μονάδας είναι έως 210.000 m3, με δυναμικότητα αεριοποίησης 132.000 MWh/ημέρα και ετήσια εκτιμώμενη ζήτηση 2,5 bcm. Μέσα στην εβδομάδα ολοκληρώθηκε με επιτυχία η μη δεσμευτική φάση του market test που πραγματοποιήσει η εταιρεία, και ξεκινάει η προετοιμασία για τη δεύτερη δεσμευτική φάση με στόχο να έχει ολοκληρωθεί περί τα τέλη του τρίτου με αρχές τετάρτου τρι-

μήνου και να ληφθεί στη συνέχεια η επενδυτική απόφαση. Στόχος της Motor Oil είναι περί τα τέλη της χρονιάς να αρχίσει η κατασκευή του έργου για να τεθεί σε λειτουργία το τελευταίο τρίμηνο του 2023.

Με την ολοκλήρωση του Διώρυγα Gas θα αυξηθεί η δυναμικότητα αποθήκευσης του ελληνικού συστήματος φυσικού αερίου κατά 80% με άμεση συνέπεια στην ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας. Η σημασία της αύξησης αποθη-

κευτικής δυναμικότητας ΥΦΑ διαφαίνεται σε περιόδους όπως η σημερινή που επικρατούν υψηλές τιμές στις διεθνείς αγορές και η ενεργειακή επάρκεια της χώρας πρέπει να εξασφαλισθεί με το ελάχιστο δυνατό κόστος για τον τελικό καταναλωτή. Παράλληλα, δημιουργείται μια δεύτερη πύλη εισαγωγής φυσικού αερίου στο νότιο άκρο της Ελλάδας, με τη μεγαλύτερη εγκώρια κατανάλωση, καθώς και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το έργο θα συμβάλει στην εξυπηρέτηση της αυξημένης ζήτησης φυσικού αερίου λόγω των νέων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και των αναπτυσσόμενων αγορών φυσικού αερίου στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια. Ο σχεδιασμός του FSRU της Motor Oil προβλέπει και την εισαγωγή υδρογόνου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε η Διώρυγα Gas να καταστεί πρωτοπόρος δύναμη κατά τη μετάβαση στη νέα εποχή με χρήση καθαρότερων πηγών ενέργειας.

Εναλλακτικές πηγές

Με την ολοκλήρωσή τους και τη λειτουργία τους τα δύο νέα FSRU θα διαφοροποιήσουν στρατηγικά τις πηγές προμήθειας, δεδομένου ότι τώρα και στο ορατό μέλλον το μεγαλύτερο μέρος του φυσικού αερίου που εισάγεται στην Ελλάδα διοχετεύεται μέσω Τουρκίας (Turkstream, Kipi, TAP). Συνεπώς, θα ενισχυθεί την ύπαρξη εναλλακτικών πηγών προμήθειας με τη μορφή LNG που θα εισάγονται χωρίς γεωπολιτικά ρίσκα και περιορισμούς, αφού θα προέρχονται από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου.

Οι νέοι σταθμοί LNG, όπως συμβαίνει σήμερα με τη Ρεβυθούσα, θα έχουν τη δυνατότητα να παραλαμβάνουν LNG από διάφορες χώρες, όπως Αλγερία, Αίγυπτος, Νιγηρία, Νορβηγία, Περού, Κατάρ, ΗΠΑ καθώς και φορτία που προέρχονται από άλλα ευρωπαϊκά τερματικά (Ισπανία, Βέλγιο, Ιταλία, Ολλανδία).

Ανέφικτο το όριο ρύπων στις μονάδες αερίου

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ανεφάρμοστο κρίνουν οι Έλληνες ηλεκτροπαραγωγοί το όριο εκπομπών ρύπων που θέτει η Κομισιόν για τις μονάδες φυσικού αερίου στην πρότασή της για το νέο ταξινόμηση πράσινων επενδύσεων.

Στις θέσεις μάλιστα που διατύπωσαν μέσω του Συνδέσμου τους (ΕΣΑΗ) υποστηρίζουν ότι η πρόταση πλήττει τις νέες επενδύσεις σε μονάδες φυσικού αερίου, αφού καμία δεν πιάνει τα χαμηλά όρια των εκπομπών έως 270 γραμμαρίων CO2 ανά κιλοβάτώρα που θέτει ως προϋπόθεση η πρόταση της Κομισιόν για την ένταξή τους στο Ταξινόμηση, που θα ξεκλειδώσει και τη χρηματοδότησή τους. Σημειώνουν δε ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι «δεν μπορεί να τιμωρούνται χώρες όπως η Ελλάδα, η οποία έχει επιλέξει ένα πολύ σύ-

Η πρόταση της Ε.Ε. πλήττει τις επενδύσεις σε νέες μονάδες φυσικού αερίου, λένε οι Έλληνες ηλεκτροπαραγωγοί.

ντομο μονοπάτι απολιγνιτοποίησης».

Η προσέγκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση και την αναχρηματοδότηση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύσιμο φυσικό αέριο κατά την τρέχουσα δεκαετία πρέπει να αποτελέσει βασικό κομμάτι της ευρωπαϊκής ταξινόμιας και αυτό γιατί καμία άλλη διαθεσίμη τεχνολογία δεν μπορεί να προσφέρει τόσο σύντομα τόσο μεγάλη μείωση εκπομπών CO2 και ταυτόχρονα να συνεισφέρει στην ευστάθεια του συστήματος, προσφέροντας εφεδρείες και να διασφαλίσει την επάρκεια ισχύος και την αποφυγή πτωχής αούτ, τονίζει ο ΕΣΑΗ στην πρόταση που κατέθεσε στο υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ενόψει της διαπραγματεύσεως μεταξύ των κρατών - μελών.

Το σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τις μη πραγματικές προϋποθέσεις που θέτει προκαλεί ανησυχία όσον αφορά την

Καμία μονάδα φυσικού αερίου δεν πιάνει τα χαμηλά όρια των εκπομπών έως 270 γραμμάριο CO2 ανά κιλοβάτώρα που θέτει ως προϋπόθεση η Κομισιόν για ένταξή τους στην ταξινόμια, που θα ξεκλειδώσει τη χρηματοδότησή τους.

απόδοση του χαρακτηρισμού της μεταβατικής δραστηριότητας στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο, αναφέρει ο ΕΣΑΗ και προτείνει για τις νέες μονάδες να προβλέπεται όριο εκπομπών στο επίπεδο των 340 gCO2/kWh για όσο δεν υπάρχουν εμπορικά διαθέσιμες επαρκείς ποσότητες πράσινου H2 μέσω δικτύων και αγορών. Το όριο αυτό να μειώνεται

αυτόματα σε 270 gCO2/kWh τη χρονική στιγμή που θα καταστούν εμπορικά διαθέσιμες επαρκείς ποσότητες πράσινου καυσίμου. Όσον αφορά τη δεύτερη εναλλακτική για να χαρακτηριστεί μια μονάδα ηλεκτροπαραγωγής ως μεταβατική δραστηριότητα, δηλαδή όριο εκπομπών στα 550 kgCO2/kW τον χρόνο, σημαίνει πρακτικά λειτουργία μιας νέας μονάδας για

μόλις 1.600 ώρες περίπου τον χρόνο, σύμφωνα με τον ΕΣΑΗ, κάτι που οδηγεί στη μη βιωσιμότητα της επένδυσης, ιδίως κατά τα πρώτα κρίσιμα έτη της λειτουργίας της. Μία λύση θα ήταν το όριο των 550 kgCO2/kW τον χρόνο να επιτυγχάνεται ως μέσος όρος τουλάχιστον της 25ετίας, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν επαρκείς ποσότητες καυσίμων χαμηλών ή και μηδενικών εκπομπών. Εναλλακτικά, το όριο πρέπει να τεθεί στα 1.100 kgCO2/kW τον χρόνο για τις διαβουλεύσεις με τα κράτη-μέλη επί της πράξης κατ' εξουσιοδότησης (delegated act), το προσχέδιο της οποίας διανεμήθηκε, με μεγάλη καθυστέρηση, στις 31 Δεκεμβρίου. Επιπλέον, συμβουλευτικές επιτροπές και περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και ορισμένα κράτη-μέλη έχουν ταχθεί κατά του προσχεδίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το επίμαχο ζήτημα. Η περίοδος των διαβουλεύσεων αρχικά ανακοινώθηκε ότι θα διαρκέσει έως τις 12 Ιανουαρίου, αλλά στη συνέχεια παρατάθηκε έως τις 21 του μηνός. Στις αρχές Ιανουαρίου, αρμόδιος κοινοτικός αξιωματικός εξέφραζε την προσδοκία η τελική υιοθέτηση της πράξης να γίνει πριν από το τέλος του μήνα. Πλέον, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η ελπίδα είναι να κατατεθεί εντός τριών εβδομάδων.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχουν τέσσερις συν δύο μήνες για να εξετάσουν την απόφαση, η οποία μπορεί να ανατραπεί μόνο με την ψήφο της (απλής) πλειοψηφίας των ευρωβουλευτών ή της ειδικής πλειοψηφίας των κρατών-μέλων (τουλάχιστον 20 κράτη-μέλη που να αποτελούν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της Ένωσης). Κανένα από τα δύο ενδεχόμενα –και ειδικά το δεύτερο– δεν θεωρείται πιθανό.

Η δυσκολία του χειρισμού της αναδεικνύεται από το γεγονός ότι πολλές χώρες –μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα– πιέζουν για υψηλότερα όρια εκπομπών στον ορισμό της «σημαντικής βλάβης στο περιβάλλον» για τις μονάδες

Μέτωπο πέντε χωρών κατά της πυρηνικής ενέργειας στην Ε.Ε.

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Συνεχίζει να διχάζει ποικιλοτρόπως την Ε.Ε. η πρόταση ταξινόμιας και η επέκτασή της στο φυσικό αέριο και στην πυρηνική ενέργεια. Την Παρασκευή έληξε η προθεσμία για τις διαβουλεύσεις με τα κράτη-μέλη επί της πράξης κατ' εξουσιοδότησης (delegated act), το προσχέδιο της οποίας διανεμήθηκε, με μεγάλη καθυστέρηση, στις 31 Δεκεμβρίου. Επιπλέον, συμβουλευτικές επιτροπές και περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και ορισμένα κράτη-μέλη έχουν ταχθεί κατά του προσχεδίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το επίμαχο ζήτημα. Η περίοδος των διαβουλεύσεων αρχικά ανακοινώθηκε ότι θα διαρκέσει έως τις 12 Ιανουαρίου, αλλά στη συνέχεια παρατάθηκε έως τις 21 του μηνός. Στις αρχές Ιανουαρίου, αρμόδιος κοινοτικός αξιωματικός εξέφραζε την προσδοκία η τελική υιοθέτηση της πράξης να γίνει πριν από το τέλος του μήνα. Πλέον, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η ελπίδα είναι να κατατεθεί εντός τριών εβδομάδων.

Στη συνέχεια, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα έχουν τέσσερις συν δύο μήνες για να εξετάσουν την απόφαση, η οποία μπορεί να ανατραπεί μόνο με την ψήφο της (απλής) πλειοψηφίας των ευρωβουλευτών ή της ειδικής πλειοψηφίας των κρατών-μέλων (τουλάχιστον 20 κράτη-μέλη που να αποτελούν τουλάχιστον το 65% του πληθυσμού της Ένωσης). Κανένα από τα δύο ενδεχόμενα –και ειδικά το δεύτερο– δεν θεωρείται πιθανό.

Η δυσκολία του χειρισμού της αναδεικνύεται από το γεγονός ότι πολλές χώρες –μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα– πιέζουν για υψηλότερα όρια εκπομπών στον ορισμό της «σημαντικής βλάβης στο περιβάλλον» για τις μονάδες

φυσικού αερίου από τα 270 γραμμάριο ισοδύναμου CO2 ανά KWh που περιλαμβάνονται στο σχέδιο απόφασης της Κομισιόν. Η πίεση όμως είναι μεγάλη και προς την αντίθετη κατεύθυνση: ορισμένες χώρες έστειλαν επιστολή ζήτηστας να μείνουν εκτός της ταξινόμιας τόσο το φυσικό αέριο όσο και η πυρηνική ενέργεια. Στην ίδια γραμμή κινείται –να μείνουν εκτός ταξινόμιας τόσο το φυσικό αέριο όσο και η πυρηνική ενέργεια– και η εισήγηση της Πλατφόρμας για τη Βιώσιμη Χρηματοδότηση, ενός σώματος που συστάθηκε για να συμβουλευθεί την Ε.Ε. πώς θα πετύχει την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Σύμφωνα με έγγραφο που διέρρευσε, η πλατφόρμα ασκεί δριμύεια κριτική στην επιλογή συμπεριληφθείς ειδικά του φυσικού αερίου υπό την πρόσχητη ετικέτα. Το συμβουλευτικό αυτό σώμα, στο οποίο ανήκουν τράπεζες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εταιρείες όπως η Airbus, εκφράζει την ανησυχία του ότι το υψηλότερο όριο εκπομπών για το φυσικό αέριο (270 αντί για 100 γραμμάριο ισοδύναμου CO2), σε συνδυασμό με τη δυνατότητα οι νέες μονάδες φυσικού αερίου να παράγουν έως 15% περισσότερο ηλεκτρισμό από τις μονάδες άνθρακα που αντικαθιστούν, ενδέχεται να οδηγήσει σε αύξηση των συνολικών εκπομπών. Παράλληλα σημειώνει ότι τα κράτη για την πυρηνική ενέργεια δεν είναι επαρκή για τη διαχείριση των πυρηνικών αποβλήτων.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η αντίθεση στην πυρηνική ενέργεια της Γερμανίας, του Λουξεμβούργου και της Αυστρίας. Οι δύο τελευταίες χώρες, μάλιστα, απειλούν να προσφύγουν στο Δικαστήριο της Ε.Ε. κατά της Κομισιόν αν επιμείνει στη συμπεριληφθείς της στην ταξινόμια. Στο μέτωπο κατά της πυρηνικής ενέργειας εντάχθηκαν και η Ισπανία και η Δανία.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ROB COX** / **REUTERS BREAKINGVIEWS**

Μεταβατική εποχή

Η απομάκρυνση από τον γαιάνθρακα, το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο θεωρείται προτεραιότητα.

στις αλλαγές και στις συνεπαγόμενες ανατροπές, θα αποκομίσουν και τα περισσότερα οφέλη. Αλλά θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να κάνουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και θυσίες. Χωρίς να εντάσσεται

και η κοινωνία σε αυτήν, τότε ο μετασχηματισμός ίσως καταλήξει σε βία. Οι προϋποθέσεις από τις κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις να ελαττώσουν τους ρύπους και να τους μηδενίσουν έως το 2050 ή και νωρίτερα, ώστε να μην «καεί» ο πλανήτης με άνοδο της θερμοκρασίας πέραν του 1,5 βαθμού Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, θα δεσποίζουν και το 2022 στο χρηματοοποιοτικό και επιχειρηματικό τοπίο. Η απομάκρυνση από τον γαιάνθρακα, το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο θεωρείται προτεραιότητα. Αλλά κάθε κλά-

δος, συμπεριλαμβανομένων και της βαριάς βιομηχανίας με τις κατηγοριοποιήσεις της, όπως ο κάλυβας, το τοιμάντο, αλλά και οι μεταφορές, η γεωργία και η τραπεζική, θα πρέπει σύντομα να προβούν σε μεγάλες δεσμεύσεις, ούτως ώστε να ανταποκριθούν στις μεγαλόπνοες φιλοδοξίες της νέας γενιάς. Την ίδια στιγμή, ο πληθωρισμός αποδεικνύεται λιγότερο σιωπηλός από ό,τι τα τελευταία 20 χρόνια. Οι κεντρικές τράπεζες θα πρέπει να αρχίσουν να αναδιπλώνονται, κάτι το οποίο θα αυξήσει το κόστος του κεφαλαίου και την τιμή του

χρήματος. Επιπλέον, η τρίτη χρονιά της πανδημίας με την επίμονη απειλή νέων μεταλλάξεων και πιο επικίνδυνων συνεχίζει δραματικά να επιταχύνει τη μετάβαση στην ψηφιοποίηση των πάντων. Το ποιοι θα είναι οι κερδισμένοι και ποιοι οι χαμένοι θα καταστεί ορθολογικότερο φέτος. Οι εγκλίσεις με κρατική εντολή τόνωσης επενδύσεων στα σχεδόν μονοπώλια της παράδοσης κατ' οίκον και των ψηφιακών υπηρεσιών, της διαφήμισης και της τηλεργασίας, ήτοι των Amazon.com, Meta, Alphabet και Microsoft.

Ο ορισμός της λέξης μετάβαση στο λεξικό είναι «η αλλαγή από τη μία κατάσταση ή συνθήκη στην άλλη». Και αυτό συνοψίζει τον κόσμο αυτήν τη νέα χρονιά. Είτε πρόκειται για την απομάκρυνσή του από ένα οικονομικό σύστημα, το οποίο βασίζεται στους υδρογονάνθρακες, την εξάλειψη της κατάρας του κορωνοϊού, είτε τον τερματισμό της εποχής του φθηνού χρήματος από τις κεντρικές τράπεζες του κόσμου, εξαιρετικές μεταποτίσεις παρατηρούνται σε όλο τον πλανήτη. Και οι κινήσεις αυτές θα διαμορφώσουν τις αγορές, τα οικονομικά των ε-

πχειρήσεων και τις οικονομίες πολύ πέραν της τρέχουσας χρονιάς. Οι μοναδικές αυτές δράσεις απαιτούνται για να προωθηθούν οι νέες τάσεις, ακόμη και αν χρειαστεί να παρέλθουν χρόνια ή πιθανώς και δεκαετίες, προτού να μπορέσουν να μετρηθούν ουσιαστικά τα επιτεύγματά τους. Μιλώντας για αναπότρεπτες μεταβάσεις, όπως αυτή με κατεύθυνση την ανανεώσιμη ενέργεια, είναι καλύτερο να τις ενστερνιζόμαστε παρά να προβάλλουμε αντίσταση σε αυτές. Επενδύτες και επιχειρηματίες, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν

«Γεράκια», τα «περιστέρια» και τα «φιλικά γεράκια» της ΕΕ

Αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις για
τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

«Φιλικό γεράκι» δήλωσε στο Eurogroup της περασμένης Δευτέρας ότι είναι ο νέος Γερμανός υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ. Κάποιοι σχολίασαν ότι το είδος αυτό δεν υπάρχει, αλλά όταν ο κ. Λίντνερ συμφώνησε με τον Γάλλο υπουργό Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ ότι «πρέπει να χρηματοδοτήσουμε την ανάπτυξη», κά-ποιοι άλλοι είδαν μια σαφή και ελπιδοφόρο διαφοροποίηση στο μέτωπο των συντη-ρητικών δυνάμεων της Ευρώπης.

Το μόνο βέβαιο είναι ότι φέ-τος η κυβέρνηση θα κληθεί να επιστρέψει στη δημοσιο-νομική πειθαρχία.

Η συζήτηση αφορούσε την αλλαγή των δημοσιονομικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας, που ξεκίνησε στο Eurogroup και προβλέπεται ότι θα κρα-τήσει πιθανώς έως τον Οκτώβριο, αν και η γαλλική προεδρία θα επικειρήσει να γί-νουν σημαντικά βήματα στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου, ελπίζοντας ότι αυτό όχι μόνο δεν θα διαταράξει, αλλά και θα βοηθήσει την προεκλογική εκστρατεία του Εμανουέλ Μακρόν. Ετσι, το θέμα α-ναμένεται να βρεθεί στο επίκεντρο αρχικώς στο προσεχές άτυπο Eurogroup στις 25-

26 Φεβρουαρίου και στη συνέχεια, σε ε-πίπεδο αρχηγών κρατών, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 10 και 11 Μαρτίου. Ακο-λουθώς η Κομισιόν θα υποβάλει τις προ-τάσεις της και το θέμα θα οδηγηθεί ξανά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 23-24 Ι-ουνίου, αν και πολλοί θεωρούν ότι οριστικές αποφάσεις δεν θα ληφθούν πριν από το φθινόπωρο. Αν ληφθούν... Γιατί αν δεν ληφθούν, ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν Βάλντις Στομπρόβσκis άφησε να εννοηθεί ότι θα επανέλθουν σταδιακά οι υφιστάμενοι κανόνες.

Εκτιναξη χρέους

Με το χρέος να έχει εκτιναχθεί λόγω κορωνοϊού στα περισσότερα κράτη-μέλη –και στην Ελλάδα να βρίσκεται κοντά στο 200% του ΑΕΠ–, οι υφιστάμενοι κανόνες για ετήσια μείωσή του κατά 1/20 του υ-περβάλλοντος του 60% του ΑΕΠ ποσού θα μεταφραζόταν σε μη βιώσιμη λιτότητα. Η Ελλάδα θα καλείτο να μειώνει το χρέος της κάθε χρόνο κατά 6,5%, αλλά και η Ι-ταλία περίπου 4,5%, η Πορτογαλία περίπου 3,5%, η Ισπανία περίπου 3%, η Γαλλία και το Βέλγιο περίπου 2,5%.

Στο τραπέζι της συζήτησης βρίσκονται πολλά θέματα, αλλά κυριαρχούν:

1. Τα όρια για το έλλειμμα 3% του ΑΕΠ και για το χρέος 60% του ΑΕΠ, που–σύμ-φωνα με πολλούς– δεν είναι πιθανό να αλλάξουν, καθώς απαιτείται αλλαγή Συν-θήκης. Παρ’ όλα αυτά, ο Ευρωπαϊκός Μν-χανισμός Σταθερότητας πρότεινε αύξηση του ορίου του χρέους στο 100% του ΑΕΠ.

Ο νέος Γερμανός υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ δήλωσε στο Eurogroup της περασμένης Δευτέρας ότι είναι «φιλικό γεράκι», αφήνοντας ελπίδες ότι μπορεί να καμφθεί το συ-ντηρητικό μέτωπο της Ευρώπης.

2. Ο ρυθμός μείωσης του χρέους.
3. Η πιθανή εξαίρεση κάποιων δαπανών από το όριο του ελλείμματος, κυρίως ε-πενδυτικών, προκειμένου να στηριχθεί η ανάπτυξη.

Οι συντηρητικοί...

Τα «στρατόπεδα» άρχισαν να διαμορ-φώνονται σε δύο άξονες, όπως ήταν ανα-μενόμενο, αλλά με διαφοροποιήσεις. Ετσι, στο στρατόπεδο των συντηρητικών δυ-νάμεων υπάρχουν αυτοί που ζητούν να μη γίνει σχεδόν καμία αλλαγή και οι άλλοι, όπως η Γερμανία, που θα συζητούσαν κά-ποιες αλλαγές, όπως η εξαίρεση συγκε-κριμένων επενδύσεων, κυρίως για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, από το όριο του ελλείμματος. Ακόμη και η νέα Ολλανδή υπουργός Οικονομικών Σίγκριντ Κάαγκ, προερχόμενη από το φιλοευρω-παϊκό κόμμα D66, αν και δεν πήρε θέση, είπε ότι είναι ανοιχτή σε προτάσεις.

...και οι προοδευτικοί

Στο άλλο στρατόπεδο, το πιο προοδε-υτικό, κυριαρχούν οι ιδέες της προστασίας των επενδύσεων, της σταδιακής μείωσης του χρέους, καθώς και της ευελιξίας, με συνεκτίμηση του οικονομικού κύκλου και με καθορισμό ξεχωριστών ορίων χρέους για κάθε χώρα, ανάλογα με την κατάσταση και τις ανάγκες της. Η τελευταία είναι η πρόταση που διατύπωσε ο αρμόδιος για τα οικονομικά επίτροπος Πάολο Τζεντιλόνι κι αυτό λέει πολλά για τη θέση της Κομισιόν στη διαπραγμάτευση. Ιταλοί, Ισπανοί, Πορτογάλοι εννοείται ότι εντάσσονται στο συγκεκριμένο στρατόπεδο, ενώ η Γα-λλία ανήκει μεν με την «ψυχή» της εδώ, αλλά ως πόλος εξουσίας στην Ευρώπη είναι προσεκτική και ως προεδρία θα προ-σπαθήσει να βρει ισορροπίες.

Τι θέλει η Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι ίσως η πλέον έντονα

ενδιαφερόμενη χώρα για μεγαλύτερη ευ-ελιξία στους κανόνες, λόγω υψηλού χρέ-ους. Οι υφιστάμενοι κανόνες θα τη στραγ-γάλιζαν οικονομικά, καθώς θα απαιτούσαν πρωτογενή πλεονάσματα 6%-7% ετησίως, ενώ ακόμη κι αν το όριο χρέους ανέβαινε στο 100% του ΑΕΠ, θα χρειαζόταν πάλι ένα πλεόνασμα 4%-5% του ΑΕΠ της. Ενα πλαίσιο που θα την προσεγίωνε «στα μα-λακά», απαιτώντας πρωτογενή πλεονά-σματα της τάξεως του 2% του ΑΕΠ, είναι αυτό στο οποίο προσβλέπει και αυτό που περιμένει η κυβέρνηση, αν και ακόμη είναι νωρίς.

Η Κομισιόν αναμένεται να εκδώσει κατευθύνσεις για τους προϋπολογισμούς του 2023 τον Απρίλιο, κάτι που θα απο-τελέσει μια ένδειξη και για την κατεύ-θυνση των αλλαγών του Συμφώνου. Η Ελλάδα θα ήθελε επίσης εξαίρεση των αμυντικών δαπανών της, μια δύσκολα διαπραγματεύσιμη θέση.

Το βέβαιο είναι ότι φέτος η κυβέρνηση θα κληθεί να επιστρέψει στη δημοσιο-νομική πειθαρχία. Τα μηνύματα που έχει πάρει, ενόψει και της εξόδου της χώρας από το καθεστώς της ενισχυμένης επο-πτείας, είναι να επιδείξει σύνεση και να μη συνεχίσει την πρακτική των μέτρων στήριξης, παρά μόνο στον βαθμό που είναι απαραίτητα.

Το οικονομικό επιτελείο φέρεται να δεσμευθήκε να κινηθεί το πρωτογενές έλλειμμα φέτος στην περιοχή του 1% του ΑΕΠ, όπως προβλέπει ο προϋπολο-γισμός, ώστε να μπορέσει το 2023 να πε-ράσει σε πλεονάσματα.

Αλλωστε, στην κυβέρνηση ασφαλώς σκέφτονται ότι αν πρόκειται να γίνουν εκλογές το 2023, καλό θα ήταν να μην εξαντληθούν τα περιθώρια του προϋπο-λογισμού και της ανοχής της Ε.Ε. φέτος, ούτε να διακινδυνεύσει η χώρα την ε-πενδυτική βαθμίδα.

Τον Αύγουστο η έξοδος από ενισχυμένη εποπτεία

Τον Φεβρουάριο αναμένεται να δοθεί εξάμηνη παράταση του καθεστώτος

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Σε έξοδο της χώρας από το καθεστώς ε-νισχυμένης εποπτείας τον Αύγουστο συ-γκλίνουν οι πληροφορίες και εκτιμήσεις από ελληνικές και ευρωπαϊκές πηγές.

Το θέμα αναμένεται να συζητηθεί στη διαπραγμάτευση της 13ης αξιολό-γησης σε επίπεδο επικεφαλής των θε-σμών, την ερχόμενη Τρίτη και Τετάρτη, όπου και θα αξιολογηθεί η πρόοδος που έχει κάνει η Ελλάδα στις δεσμεύσεις της και τα μέτρα που πρέπει να πάρει έως τη λήξη του ειδικού αυτού καθεστώτος, στο οποίο εντάχθηκε τον Αύγουστο του 2018, με το τέλος των μνημονίων.

Ωστόσο, ο χρόνος εξόδου φαίνεται πως προκύπτει σχεδόν αυτόματα, σύμ-φωνα με τις πηγές, αφού τον Φεβρουάριο θα στείλει την καθιερωμένη επιστολή του ο επίτροπος Πάολο Τζεντιλόνι, δι-νοντας παράταση άλλων 6 μηνών στο καθεστώς. Αυτό μας οδηγεί στον Αύγου-

Μετά την ενισχυμένη επο-πτεία η Ελλάδα θα περάσει στο καθεστώς της μεταπρο-γραμματικής παρακολού-θησης.

στο, σημειώνουν οι πηγές. Διαφορετικά, η έξοδος θα γινόταν 6 μήνες αργότερα, τον Φεβρουάριο του 2023, κάτι που δεν φαίνεται να επιθυμεί καμία πλευρά. Αλ-λωστε, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας έχει δημοσίως διακηρύξει τον στόχο της κυβέρνησης για έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία εντός του 2022.

Επίσης, οι πληροφορίες αναφέρουν ότι η ελληνική πλευρά θα ζητήσει να δρομολογηθεί και η εξόφληση των δύο δόσεων που απομένουν από την επιστρο-φή των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρι-κών τραπεζών από ελληνικά ομόλογα (SMPs και ANFAs) ταυτόχρονα: η μία αφορά την τελευταία αξιολόγηση, τη 14η, η οποία θα γίνει τον Απρίλιο και ε-φόσον εκδοθεί θετικό πόρισμα τον Μάιο, θα εγκριθεί η εκταμίευση από το συμ-βούλιο υπουργών τον Ιούνιο. Η άλλη εκ-κρεμεί από το 2019 και πιθανώς θα συγ-κωπευθεί με την τελευταία δόση. Ετσι,

Αντί για έλεγχο ανά τρίμηνο, η μεταπρογραμματική παρακολούθηση προβλέπει έλεγχο ανά εξάμηνο και γενικότερα είναι πιο χαλαρή.

η Ελλάδα θα εισπράξει το καλοκαίρι ένα ποσόν της τάξης του 1,5 δις. ευρώ, που θα είναι όμως και το τελευταίο.

Υπενθυμίζεται ότι η επιστροφή των SMPs και ANFAs συμφωνήθηκε ως μέτρο ελάφρυνσης του ελληνικού χρέους, υπό την προϋπόθεση ότι η Ελλάδα τηρεί τις μεταμνημονιακές δεσμεύσεις της, όπως αυτές προβλέπονται στο πλαίσιο της ε-νισχυμένης εποπτείας. Ορίζεται δε ως χρόνος της τελευταίας δόσης ο Ιούνιος στην απόφαση για την έξοδο από το μνη-μόνιο.

Το τέλος της ενισχυμένης εποπτείας δεν σημαίνει και το τέλος κάθε εποπτείας. Η Ελλάδα θα περάσει στο καθεστώς της μεταπρογραμματικής παρακολούθησης, όπου εντάχθηκαν όλες οι χώρες οι οποίες μπήκαν σε πρόγραμμα (Κύπρος, Πορ-τογαλία, Ιρλανδία, Ισπανία) έως ότου ε-ξοφλήσει το 75% της χρηματοδοτικής συνδρομής που έλαβε, περίπου το 2059. Αντί για έλεγχο ανά τρίμηνο, η μεταπρο-γραμματική παρακολούθηση προβλέπει έλεγχο ανά εξάμηνο και γενικότερα είναι πιο χαλαρή. Η Ελλάδα, βεβαίως, δεν έχει

ακόμη εκπληρώσει στο σύνολό τους τις δεσμεύσεις που ανέλαβε, αλλά αναγνω-ρίστηκε η πρόοδος και το ελαφρυντικό της πανδημίας, ενώ θα επικριρθεί να καλυφθεί το μεγαλύτερο μέρος της από-στασης τους επόμενους μήνες, ιδίως στο θέμα των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Η κυ-βέρνηση αποδίδει σημασία στην έξοδο κυρίως για τον συμβολισμό της και γιατί θα στείλει σήμα κανονικότητας στις α-γορές, διευκολύνοντας την αναβάθμιση από τους οίκους αξιολόγησης στην επεν-δυτική βαθμίδα.

Τεχνολογικές λύσεις για έξυπνες υποδομές από 11 startups

Καινοτόμες τεχνολογίες που αφορούν τις έξυπνες υποδομές για βιώσιμη δια-βίωση παρουσίασαν 11 νεοφυείς εται-ρείες που συμμετείχαν στο 6ο θεματικό εργαστήριο Innovation Ready του ΣΕΒ. Στο εργαστήριο που διοργάνωσε ο το-μέας καινοτομίας του ΣΕΒ την Τετάρτη 19 Ιανουαρίου με τίτλο «Έξυπνες υπο-δομές για βιώσιμη διαβίωση» παρου-σιάστηκαν για πρώτη φορά καινοτόμες ελληνικές τεχνολογίες που ξεχωρίζουν στον χώρο των λύσεων ψηφιακού με-τασχηματισμού και βελτιστοποίησης της λειτουργίας υποδομών, οι οποίες εκτείνονται από την παραγωγή ευφυών αισθητήρων μέχρι την ανάπτυξη συ-στημάτων διαχείρισης ενέργειας, βελ-τιστοποίησης της κυκλοφορίας, διαχεί-ρισης μαρινών και τουριστικών λιμανιών, ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, αλλά και άλλα πολλά. Τις επόμενες δύο εβδομάδες, εκπρόσωποι της βιομηχανίας, επιχει-ρήσεων διάφορων παραγωγικών κλά-δων, της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και μέλη της κοινότητας των Innovative Greeks θα έχουν την ευκαιρία να ενν-μερωθούν απευθείας και εξατομικευ-μένα, μέσω B2B συναντήσεων που ορ-γανώνει ο τομέας καινοτομίας του ΣΕΒ, καθώς και να διερευνήσουν συνεργείες και συνεργασίες με τις 11 καταξιωμένες startups, που συμμετείχαν στο εργα-στήριο, όπως οι Actomove, CIBOS, Deep Traffic, DKMS, Fuelics, Future Intelligence, Intellig, Meazon, Radical Minds, Sammy και Yodiwo. Μιλώντας στην έναρξη του εργαστηρίου, η διευ-θυντρια του τομέα καινοτομίας του ΣΕΒ, Μάγκυ Αθανασιάδη, επισήμανε πως «οι υποδομές όπως τα δίκτυα δια-

νομής ηλεκτρικής ενέργειας και ύδρευ-σης, η διαχείριση ενεργειακών πόρων, οι συγκοινωνίες, η διαχείριση της κυ-κλοφορίας οχημάτων, ο οδο φωτισμός, η συλλογή και ανακύκλωση σκουπιδιών θα πρέπει να αξιοποιούν τις δυνατότητες που προσφέρουν η τεχνική νομιμότητα και άλλες ψηφιακές τεχνολογίες, προ-κειμένου να προσφέρονται καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες, να γίνεται αποδοτικότερη χρήση των πόρων και να δημιουργούνται λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι ευφυείς υποδομές προάγουν τη συμμετοχική διακυβέρ-νηση καθώς ο πολίτης έχει περισσότερη πληροφόρηση και πιο δυνατή φωνή. Βοηθούν στην ταχύτερη αντιμετώπιση αιτηρών για τη δημόσια ασφάλεια, συμ-βάλλουν στη μείωση εκπομπών CO2 και επιτυγχάνουν εξοικονόμηση ενέρ-γειας και λοιπών πόρων». Η ίδια πρό-σθεσε πως «η ανάπτυξη συνεργασιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, των εται-ρειών διαχείρισης δημόσιων υποδομών και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών με καινοτόμες startups θα συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία βιώσιμων, ευφυών υποδομών που βελτιώνουν τη ζωή όλων μας». Από την πλευρά του ο Δήμος Σαπίδης, smart infrastructure country head, Siemens A.E. και διευ-θύνων σύμβουλος της Siemens Mobility A.E., δήλωσε πως «η σειρά των δράσεων εκπαίδευσης και δικτύωσης που πραγ-ματοποιεί ο ΣΕΒ με την πρωτοβουλία του Innovation Ready είναι μοναδικά εργαλεία αξιοποίησης και πολλαπλα-σιασμού της γνώσης και της εξειδίκευ-σης που υπάρχει αυτή τη στιγμή στη χώρα».

Στο εργαστήριο που διοργάνωσε ο τομέας καινοτομίας του ΣΕΒ «Έξυπνες υποδομές για βιώσιμη διαβίωση» παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά καινοτόμες ελληνικές τε-χνολογίες.

Μικρή πτώση στο Χρηματιστήριο με κέρδη στον τραπεζικό δείκτη

Στις 913 μονάδες ο Γ.Δ., στα 75,39 εκατ. ευρώ ο όγκος των συναλλαγών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αν και προσπάθησε να καλύψει μέρους του χαμένου εδάφους τις Δευτέρας, έπειτα και από το αρνητικό άνοιγμα της Wall Street, το Χρηματιστήριο Αθηνών δεν κατάφερε να αποφύγει τις νέες πιέσεις, οι οποίες ωστόσο επεκεντρώθηκαν σε επιλεγμένα blue chips, με την πλειονότητα των τραπεζικών τίτλων αλλά και τη μεσαία κεφαλαιοποίηση να ανακάμπτουν.

Οι επενδυτές παρέμειναν επιφυλακτικοί γενικότερα, εν αναμονή και των αποφάσεων της Fed για την πορεία των αυξήσεων των επιτοκίων.

Με νέα έκθεσή της, η Eurobank Equities διατηρεί την εποικοδομητική στάση της για τις ελληνικές μετοχές.

Οι επόμενες κρίσιμες συνεδριάσεις θα δείξουν εάν η περίοδος της αυτονομίας και υπεραπόδοσης της λεωφόρου Αθηνών συγκριτικά με τα μεγάλα χρηματιστήρια του εξωτερικού ολοκληρώθηκε ή εάν επιλεγμένες εγχώριες εισηγμένες, που συνδυάζουν δυνατά θεμελιώδη με ανοδική διαγραμματική εικόνα, θα καταφέρουν να αντισταθούν στη «βαρύτητα» νέων ενδεχόμενων «εισαγόμενων» sell-off, όπως σημειώνει ο Πέτρος Στεριώτης, πιστοποιημένος χρηματοοικονομικός αναλυτής.

Σε περίπτωση συνέχισης των

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε κατά τη χθεσινή συνεδρίαση, καθώς ενισχύθηκε 1,06% στις 650,92 μονάδες.

ρευστοποιήσεων, ο Γενικός Δείκτης, έχοντας απομακρυνθεί από το πολυετές υψηλό των 960 μονάδων, καλείται, κατά τον αναλυτή, να διαχειριστεί το ψυχολογικό επίπεδο στήριξης των 900, όπου επίσης συγκλίνουν οι κινητοί μέσοι όροι των τελευταίων 100 και 200 συνεδριάσεων.

Έτσι, στα στατιστικά της συνεδριάσης, ο Γενικός Δείκτης κα-

τέγραψε πτώση της τάξης του 0,16% και έκλεισε στις 913,36 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 75,39 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης υποχώρησε κατά 0,12% στις 2.203,34 μονάδες, ενώ με κέρδη 0,72% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης στις 1.527,69 μονάδες.

Από τα μη τραπεζικά blue chips,

μόνον έξι τίτλοι έκλεισαν στα θετικά, με τον ΟΤΕ και τα ΕΛΠΕ να σημειώνουν τα μεγαλύτερα κέρδη, στο +0,96% και +0,61% αντίστοιχα.

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε καθώς ενισχύθηκε κατά 1,06% στις 650,92 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να κλείνει στο +2,2%, την Alpha Bank να ακολουθεί στο +1,6%, τη Eurobank

στο +0,25%, ενώ με απώλειες 0,28% έκλεισε η Πειραιώς.

Παρά το sell-off της Δευτέρας, πάντως, εγχώριοι αναλυτές εμφανίζονται αισιόδοξοι για τις προοπτικές του Χ.Α. το επόμενο διάστημα, με τη Eurobank Equities να τονίζει σε νέα έκθεσή της ότι διατηρεί την εποικοδομητική στάση της. Όπως σημειώνει, αν και η πορεία της ελληνικής αγοράς φρέτος είναι πιθανό να έχει αρκετές διακυμάνσεις, λόγω και του πιο περίπλοκου σκηνικού της νομισματικής πολιτικής, των αυξανόμενων αποδόσεων των ομολόγων και του επίμονου πληθωρισμού, ωστόσο υπάρχουν πολλοί υποστηρικτικοί παράγοντες, οι εξής: 1) Οι θετικές μακροοικονομικές προοπτικές (το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 4,5-5% το 2022) οι οποίες θα οδηγήσουν σε διψήφια ποσοστά αύξησης στα ΕΒΙΤΔΑ των εισηγμένων, 2) η αναπτυξιακή ώθηση από το Ταμείο Ανάκαμψης, 3) οι πολύ ελκυστικές αποτιμήσεις, με το discount των μη τραπεζικών μετοχών έναντι των ευρωπαϊκών να διαμορφώνεται στο 30%, 4) η χαμηλή τοποθέτηση των επενδυτών και 5) η ορατή πορεία της Ελλάδας προς την επενδυτική βαθμίδα τους επόμενους 12-18 μήνες.

Επιπλέον, η Eurobank Equities αναμένει μια σειρά σημαντικών θετικών καταλυτών και για τις τραπεζικές μετοχές, οι οποίοι θα «ανεβάσουν» τις αποτιμήσεις τους: 1) Η μακροοικονομική ανάκαμψη που υποστηρίζεται από το Ταμείο Ανάκαμψης και την ΕΚΤ, 2) οι αναβαθμίσεις της αξιολόγησης, 3) η πιθανή έναρξη της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης από το ΤΧΣ και 8) η διεθνής στροφή σε μετοχές αξίας (value stocks) εν αναμονή υψηλότερων επιτοκίων.

Ανοδος μετά τη «βουτιά» της Δευτέρας στις αγορές

Ανάκαμψη σημειώθηκε στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια μετά τη «βουτιά» σχεδόν 4% που σημείωσε ο Stoxx 600 τη Δευτέρα, στη χειρότερη συνεδρίασή του από τον Ιούνιο του 2020, παρόλο που στη Γουόλ Στρίτ η επιφυλακτικότητα συνέχισε να είναι έντονη. Στο επίκεντρο του επενδυτικού ενδιαφέροντος παρέμειναν οι ανησυχίες για τον γεωπολιτικό κίνδυνο μιας ρωσικής επίθεσης στην Ουκρανία αλλά και η πιο επιθετική στάση της Fed στο νέο περιβάλλον του επίμονα υψηλού πληθωρισμού.

Έπειτα από τη διήμερη συνεδρίαση της ομοσπονδιακής τράπεζας, η οποία ολοκληρώνεται σήμερα, οι περισσότεροι αναλυτές αναμένουν ότι θα αποφασίσει να τηρήσει στάση αναμονής για τα επιτόκια, ενώ τον Μάρτιο θα προχωρήσει στην πρώτη αύξηση για το έτος.

Έτσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 ενισχύθηκε κατά 0,71%, στις 459,59 μονάδες.

Στους βασικούς ευρωπαϊκούς δείκτες, ο γερμανικός δείκτης DAX κατέγραψε κέρδη 0,75%, στις 15.123,87 μονάδες, ο γαλλικός CAC 40 ενισχύθηκε κατά 0,74%, στις 6.837,96 μονάδες, και ο βρετανικός FTSE 100 κατά 1,02%, στις 7.371,46 μονάδες. Στις αγορές της περιφέρειας, ο ιταλικός FTSE MIB σημείωσε άνοδο 0,22%, στις 26.028,89 μονάδες, και ο ισπανικός IBEX 35 έκλεισε 0,73% υψηλότερα, στις 8.478,95 μονάδες.

Κατά το κλείσιμο των ευρωπαϊκών αγορών το κλίμα στη Γουόλ Στρίτ ήταν ωστόσο αρνητικό, παρά το «γύρισμα» των δεικτών στη συνεδρίαση της Δευτέρας μετά το αρχικό ισχυρό sell-off, με τον Dow Jones να υποχωρεί κατά 1,1%, ενώ ο S&P κατέγραφε πτώση στις τάξεις του 1,9% και ο Nasdaq σημείωνε βουτιά 3%.

Πάντως, τόσο η UBS όσο και η JP Morgan τόνισαν σε νέες εκθέσεις τους ότι το sell-off που καταγράφηκε διεθνώς ήταν υπερβολικό. Κατά την ελβετική τράπεζα, μάλιστα, ο πανευρωπαϊκός δείκτης

Τόσο η UBS όσο και η JP Morgan τονίζουν σε νέες εκθέσεις τους ότι το sell-off που καταγράφηκε διεθνώς ήταν υπερβολικό.

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 ενισχύθηκε κατά 0,71%.

Stoxx 600 θα κλείσει το τρέχον έτος 14% υψηλότερα και στις 520 μονάδες, ενώ εκτιμά πως για τους επενδυτές η επόμενη ευστασία θα είναι αναμφίβολα οι μακροοικονομικές ανησυχίες γύρω από τη συνεδρίαση της Fed και τα γεωπολιτικά ζητήματα γύρω από τη Ρωσία και την Ουκρανία, αλλά και αποτελέσματα κερδοφορίας των εισηγμένων, τα οποία και ξεκίνησαν αυτή την εβδομάδα στην Ευρώπη. Από την πλευρά της, η JP Morgan τονίζει ότι η πρόσφατη διόρθωση των μετοχών φαίνεται υπερβολική, και ο συνδυασμός των τεχνικών δεικτών που πλησιάζουν την περιοχή υπερπώλησης και της επενδυτικής ψυχολογίας η οποία «γύρισε» σε αρνητική υποδηλώνει ότι θα μπορούσαμε να βρισκόμαστε στα τελικά στάδια αυτού του sell-off.

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			WALT DISNEY CO			134.285			-2.3098			RELX			2218			-0.449								
(Σε δολάρια)						WELLS FARGO &			53.12			-0.3751			ROY TINTO			5311			0.893					
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ. %																								
3M COMPANY	171.1074	-0.9795	London/Λονδίνο															ROLLS-ROYCE HL			216.5755			2.513		
ALCOA CORP	59.955	3.3351																SAINSBURY(Y)			289.1			1.796		
ALLEGHANY GRP	643.52	-2.0518																SCHROEDERS			3319.98323			1.768		
ALTRIA GROUP	49.345	-1.2112																SAGE GRP			762.7812			-0.626		
AMAZON COM	2773	-4.0777																ST JAMES'S PLAC			1515.5			0.497		
AMER EXPRESS C	170.01	6.9716																SMITHS GROUP			1513			-0.362		
AMER INTL GROU	57.08	-0.6613																SMITH&BNEPHEW			1232.5			1.608		
AMGEN	224.69	-0.6148																SSE			1542			-0.033		
APPLE INC	157.32	-2.6606																STAND.CHART.			512.2			4.981		
BANK OF AMERIC	44.805	0.5724																SEVERN TRENT			2858			-0.936		
BAXTER INTL IN	84.53	-1.6636																TRAVIS PERKINS			1472			0.753		
BOEING CO	200.105	-2.0054																TESCO			291.12522			1.128		
BRISTOL MYERS	61.91	-1.118																TUI AG			246			4.105		
CAMPBELL SOUP	44.55	-1.699																TAYLOR WIMPEY			144.9			-1.462		
CATERPILLAR IN	210	-2.0202																UNILEVER			3935			-0.19		
CIGNA CORP	230.8	-2.3771																UTD. UTILITIES			1065			0.142		
CHEVRON	129.49	1.8163																VODAFONE GROUP			125.52			2.165		
CISCO SYSTEMS	55.5	-2.4605																WPP			1138.7561			-0.874		
CITIGROUP	62.765	0.1037																WHITBREAD			2958			0.918		
CERVECERIAS	16.63	-1.1296																								
COCA-COLA CO	58.99	-1.6177																								
COLGATE PALMOL	81.9	-2.1155																								
DANADIS CORP	77.955	0.2637																								
DIANA SHIPPING	3.54	-0.5618																								
DUP INC	55.94	-1.201																								
DUPONT DE NMQU	75.65	-1.9443																								
ENTERGY CP	107.48	-0.6563																								
EXXON MOBIL	74.07	1.7585																								
FEDEX CORP	240.8	-2.0023																								
FORD MOTOR CO	19.8054	-2.8671																								
INTL BUS MACHI	132.61	2.9421																								
GENERAL DYNAMI	201.49	-2.6994																								
GENERAL ELEC C	89.88	-7.2542																								
GOLDM SACHS GR	336.24	-2.0822																								
HALLIBURTON CO	29.835	4.3547																								
HARTFORD FINL	69.71	-1.2326																								
HP INC	34.465	-3.2426																								
HOME DEPOT INC	356.22	-2.0863																								
INTEL CORP	50.725	-2.3392																								
JOHNSON JOHN SO	165.13	1.3254																								
JPMORGAN CHASE	143.12	-1.2625																								
LAZARD	40.69	-2.4455																								
MCDONALD'S COR	248.78	-1.9045																								
MERCK & CO	78.255	-0.7294																								
MICROSOFT CP	285.69	-3.6036																								
3M COMPANY	171.25	-0.897																								
MORGAN STANLEY	96.87	-1.2337																								
NIKE INC CL B	146.03	0.0205																								
NORFOLK SOUTHE	270.44	-2.1244																								
PFIZER INC	51.93	0.7567																								
PROCTER & GAMB	158.68	-1.6243																								
ROCKWELL AUTOM	297.085	-4.7133																								
SCHLUMBERGER L	37.63	2.8142																								
SOUTHERN	66.77	-0.8906																								
STEALTHGAS	1.98	-1																								
TSAKOS ENERGY	7.57	0.2649																								
UNISYS CORP	17.81	-3.1012																								
UNITEDHEALTH C	450.2	-2.611																								
US BANCORP	56.7	-0.1936																								
VERIZON COMMS	52.4972	-0.8739																								

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ	Κλείσιμο				Προηγ. Διαφορά Μετ.			
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	913,36	914,84	-1,48	-0,16%				
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.203,34	2.205,94	-2,60	-0,12%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.404,00	6.395,13	8,87	0,14%				
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.144,74	3.143,40	1,34	0,04%				
ATHEX SELECT PLUS	3.423,63	3.434,54	-10,91	-0,32%				
ATHEX SELECT	4.690,85	4.642,95	47,90	1,03%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.042,97	1.042,43	0,54	0,05%				
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	479,93	474,89	5,04	1,06%				
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.678,61	4.620,91	57,70	1,25%				
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.527,69	1.516,77	10,92	0,72%				
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.414,26	2.432,91	-18,65	-0,77%				
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	547,15	547,65	-0,50	-0,09%				
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.569,67	1.572,22	-2,55	-0,16%				
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	634,11	627,44	6,67	1,06%				
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.825,85	4.824,83	1,02	0,02%				
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	778,36	774,93	3,43	0,44%				
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.233,29	2.257,13	-23,84	-1,06%				
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	3.692,37	3.684,34	8,03	0,22%				
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	54,02	54,27	-0,25	-0,46%				
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.650,57	7.829,93	-179,36	-2,29%				
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.086,56	11.162,57	-76,01	-0,68%				
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.565,82	7.608,79	-42,97	-0,56%				
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.048,90	3.067,44	-18,54	-0,60%				
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.604,56	3.631,39	-26,83	-0,74%				
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	1.978,72	1.984,40	-5,68	-0,29%				
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.098,02	2.079,85	18,17	0,87%				
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΝΩΝΙΕΣ	4.699,98	4.655,12	44,86	0,96%				
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.746,97	4.815,35	-68,38	-1,42%				

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	34.722.174,28
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	10.369.151,13
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	6.385.624,25
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.824.174,78
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	4.630.690,69
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.865.959,01
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.332.743,54
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.151.749,33
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.093.097,20
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	970.058,46
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	911.564,26
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	554.837,73
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	410.390,39
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	403.172,80
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	377.699,74
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	327.386,34
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	254.767,57
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	229.515,48
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	208.956,30
ΟΧΗΜΑΤΑ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΕΝ. ΟΧΗΜΑΤΑ	160.383,11
ΥΔΡΕΥΣΗ	146.591,00
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	142.193,18
Ε.Ε.Α.Π. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	140.394,27
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	136.045,64
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	116.366,50
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	100.784,07
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	86.494,27

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,750	3,45%	REDS (ΚΟ)	2,100	-4,55%
INTRAKAT (ΚΟ)	2,140	3,38%	JUMBO (ΚΟ)	13,260	-3,00%
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,785	3,18%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	12,440	-2,35%
PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	1,650	3,13%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	5,200	-1,89%
ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	5,400	3,05%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	6,100	-1,61%
BYTE COMPUTER (ΚΟ)	3,500	2,94%	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,500	-1,57%
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,294	2,80%	ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	14,280	-1,52%
PROFILE (ΚΟ)	6,600	2,48%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	9,420	-1,46%
AUTONELLAS (ΚΟ)	9,580	2,46%	VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	4,700	-1,26%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3,116	2,20%	ΔΕΗ (ΚΟ)	8,450	-1,17%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	22.282.141,93
ΟΤΕ (ΚΟ)	10.369.151,13
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.266.541,01
ΔΕΗ (ΚΟ)	6.061.762,05
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.672.682,02
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	3.288.581,07
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.045.272,04
JUMBO (ΚΟ)	2.865.959,01
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2.804.364,60
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	1.151.749,33
INTRAKAT (ΚΟ)	0,95%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,78%
UNIBIOS (ΚΟ)	0,23%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,22%
PROFILE (ΚΟ)	0,21%
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,21%
A.S. COMPANY (ΚΟ)	0,19%
ΔΕΗ (ΚΟ)	0,19%
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,18%
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΟ)	0,17%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΧΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	212	809	2.422
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	5
FTSE/Χ.Α. Large Cap	212	809	2.417
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.434	26.955	300.278
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	7	17	4.919
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	335	17.291	71.964
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	7	11	88
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	30	106	11.171
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	42	376	10.989
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	47	488	28.411
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	10	18	508
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	35	102	3.342
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	28	90	6.708
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	14	85	1.674
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	10	19	1.759
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	42	183	7.068
JUMBO (ΚΟ)	31	143	1.327
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	42	114	6.169
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	8	405	31.442
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	12	25	2.130
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	67	238	7.903
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	293	4.476	30.291
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	40	237	1.832
ΟΤΕ (ΚΟ)	28	90	1.063
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	3	668
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	45	805	37.255
ΔΕΗ (ΚΟ)	208	1.480	19.639
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	19	39	1.531
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	5	10	1.502
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	27	104	8.925
Δικαιώματα σε Δείκτες	8	44	635
FTSE/Χ.Α. Large Cap	8	44	635
Δικαιώματα σε Μετοχές	3	42	760
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	20
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	300
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	232
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	46
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	5
ΔΕΗ (ΚΟ)	3	42	157
Συνολική Δραστηριότητα	1.657	27.850	304.095

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 25 Ιανουαρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.8100	0.8380	0.8118	-0.2390	"12,745"	0.8100	0.8380	0.8100	-3.34
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.0500	1.0950	1.0838	-0.2510	"89,576"	1.0850	1.0900	1.0900	-0.46
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.3840	0.3840	0.3840	-0.7340	263	0.3840	0.3940	0.3840	-2.04
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0975		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0800	0.0820	0.0809	0.1650	"31,100"	0.0800	0.0820	0.0820	7.19
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0900	0.0940		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.7500	1.8000	1.7925	4.1410	"6,540"	1.7700	1.8000	1.7800	1.71

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.7600	1.8800		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0540	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ	0.0210	0.0210	0.0210	-0.0500	"10,000"	0.0000	0.0205	0.0210	-2.33
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0390	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3500	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)	0.0840	0.1050	0.0962	-0.8780	"12,902"	0.0850	0.1050	0.1040	-0.95
ΚΕΑΕ	CPH HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0365		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0035		
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2320	0.0000		
ΧΑΕΣ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0.0010	0.0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΩΔΩΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ -						1.0200	0.0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD	0.1950	0.1950	0.1950	0.0000	"10,000"	0.1800	0.0000	0.1950	0.00
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0165	0.0180		
ΚΟΝΣ	"CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0630		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0470	0.0520		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.5500	0.6150		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.7200	1.8900		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0.1390	0.1410		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0570	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0475		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0295		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.6300	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5050	0.5050	0.5050	0.3850	"2,000"	0.5000	0.5150	0.5050	1.00
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.1220	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.7400	2.7800	2.7534	1.2440	"1,000"	2.7400	2.7800	2.7400	0.00

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά	
---------------------------	--

Η ψαροφαγία κάνει καλό και στο περιβάλλον...

Πράσινη αλιεία, αποτύπωμα ιχθυοκαλλιέργειών και παράκτια δραστηριότητα

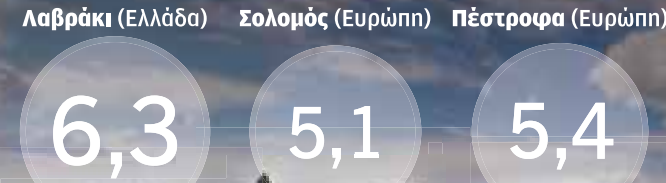
Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

Η διατροφή με ψάρια είναι εν γένει πιο υγιεινή και πολύ πιο ευνοϊκή για το περιβάλλον και την αποτροπή της κλιματικής απορρύθμισης σε σχέση με την κατανάλωση κρέατος. Η Ελλάδα έχει μακρά παράδοση αλιείας και σήμερα μια πολύ ισχυρή βιομηχανία εκτροφής ψαριών, με την οποία τροφοδοτεί την ευρωπαϊκή αγορά. Ποιο είναι όμως το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των ιχθυοκαλλιέργειών, αλλά και των αλιευτικών μεθόδων, ποιοι παράγοντες δρουν επιβαρυντικά και πώς μπορεί να βελτιωθεί η κατάσταση, ειδικά στην τωρινή εύθραυστη κλιματική συνθήκη; Μια πρωτότυπη έρευνα του εργαστηρίου Ιχθυολογίας του Τμήματος Βιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης φωτίζει πολύ ενδιαφέρουσες πτυχές, ανασύροντας από τον βυθό της πραγματικότητας μη αναμενόμενα ερευνητικά ευρήματα.

Στο πλαίσιο πρόσφατης έρευνας για την ελληνική υδατοκαλλιέργεια και την παράκτια αλιεία μικρής κλίμακας, το εργαστήριο Ιχθυολογίας πραγματοποίησε μια εκτίμηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των δύο σημαντικών αυτών κλάδων. Στην

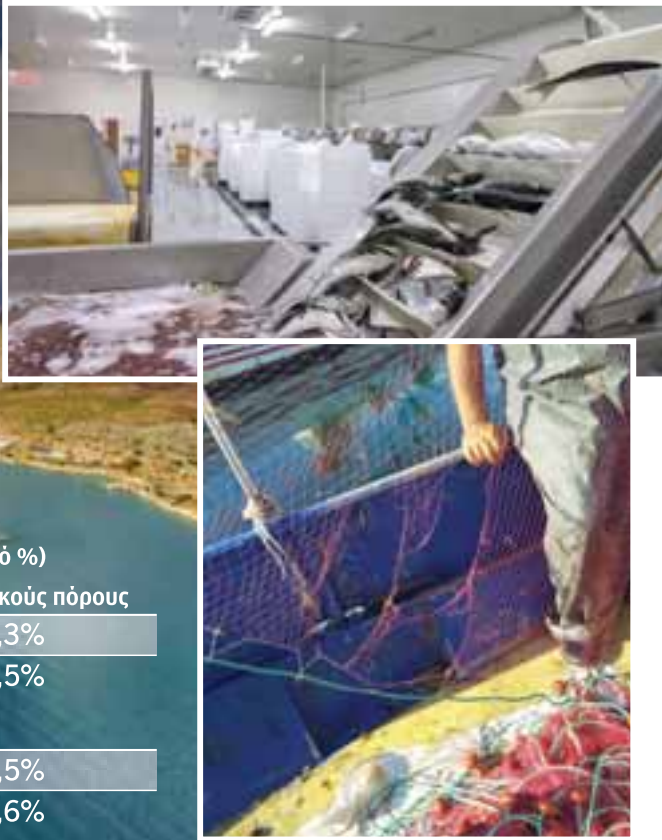
Μια πρωτότυπη έρευνα του εργαστηρίου Ιχθυολογίας του Τμήματος Βιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην ιχθυοκαλλιέργεια (κιλά CO₂ ανά κιλό εκτρεφόμενου ψαριού)

Ποιοι είναι οι πιο επιβαρυντικοί παράγοντες (σε ποσοστό %)

ΙΧΘΥΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ	Στην υγεία	Στα οικοσυστήματα	Στους φυσικούς πόρους
Ιχθυοτροφές	74,2%	80,3%	76,3%
Παραγωγή γόνου	18,3%	16,1%	6,5%
ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΜΙΚΡΗ ΑΛΙΕΙΑ			
Καταστροφή δικτύων	54,3%	71,5%	21,5%
Καύσιμα	42,5%	25,9%	76,6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

έρευνα, με συντονιστή τον αναπληρωτή καθηγητή Κώστα Γκάνια, συμμετείχαν ο υποψήφιος διδάκτορας Ευάγγελος Κωνσταντινίδης και η μεταπτυχιακή φοιτήτρια Αναστασία Σαπουνά, οι οποίοι συνέλεξαν έναν μεγάλο όγκο στοιχείων κατανάλωσης, παραγωγής, εισροών και εκροών από δύο περιοχές με σημαντική παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας και αλιείας, τη Σαγιάδα στη Δυτική Ελλάδα και τον Θερμαϊκό κόλπο αντίστοιχα. Οι δύο ερευνητές βασίστηκαν στη μέθοδο αξιολόγησης του κύκλου ζωής (LCA), η οποία εκτιμά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με ένα προϊόν ή μια διεργασία και προσδιορίζει τόσο την ενέργεια και τις πρώτες ύλες που απαιτούνται για την παρασκευή του προϊόντος, όσο και τις εκροές που προκύπτουν από όλες τις διαδικασίες και επιβαρύνουν το περιβάλλον, όπως εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ευτροφισμός, οικοτοξικότητα κ.λπ.

Στην έρευνά του για την ιχθυοκαλλιέργεια ο κ. Κωνσταντινίδης εφάρμοσε την LCA στα διαδοχικά στάδια της παραγωγής, από την παραγωγή του γό-

νου, την παρασκευή ιχθυοτροφών, την εκτροφή και την τελική συσκευασία των ψαριών, στοχεύοντας στην ανίχνευση των πιο περιβαλλοντικά επιβαρυντικών διαδικασιών. «Οι ιχθυοτροφές βρέθηκαν ως ο πλέον επιβαρυντικός παράγοντας, επηρεάζοντας τις 17 από τις 18 εξεταζόμενες κατηγορίες επίπτωσης, με κύρια την οικοτοξικότητα των εσωτερικών και των θαλάσσιων υδάτων. Αν και η θαλασσοκαλλιέργεια βασίζεται στην εκτροφή ψαριών στο φυσικό τους περιβάλλον, εντούτοις η κατηγορία “κατανάλωση νερού” επηρεάστηκε σε πολύ υψηλό ποσοστό στη φάση της παραγωγής γόνου στα εκκολαπτήρια, καθώς η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται σε κεραιώδεις εγκαταστάσεις. Στο στάδιο της συσκευασίας των ψαριών, αν και προκαλεί μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον, αποκαλύφθηκε ότι η χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και των ιχθυοκιβωτίων από φελιζόλ (EPS) ήταν οι πλέον επιβαρυντικοί παράγοντες. Σε ό,τι αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, η παρασκευή ιχθυοτροφών ήταν ο κυριότερος παράγοντας. Συνολικά

εκτιμήθηκε ότι εκπέμπονται 6,3 κιλά CO₂ ανά κιλό εκτρεφόμενου λαβρακιού, τιμή υψηλότερη από άλλα σημαντικά είδη της ευρωπαϊκής ιχθυοκαλλιέργειας, όπως ο σολομός και η πέστροφα με 5,1 και 5,4 κιλά αντίστοιχα», σημείωσε ο κ. Γκάνιας.

Για την αλιεία μικρής κλίμακας η κ. Σαπουνά διαπίστωσε ότι μικρότερης ιπποδύναμης σκάφη παρουσιάζουν χαμηλότερη κατανάλωση καυσίμου ανά κιλό αλιεύματος, οδηγώντας σε μειωμένες εκπομπές αερίων.

Ευρήματα - έκπληξη

«Το σημαντικότερο όμως εύρημα της μελέτης ήταν ότι, σε αντίθεση με προγενέστερες μελέτες για άλλες περιοχές της Ευρώπης, η μεγαλύτερη επιπίτωση δεν προκαλείται από τα καύσιμα, αλλά από την αντικατάσταση των αλιευτικών εργαλείων εξαιτίας των μεγάλων ζημιών που υφίστανται, κυρίως από τις επιθέσεις δελφινιών. Λόγω των ζημιών αυτών οι ψαράδες αναγκάζονται να αντικαθιστούν τα δίκτυα τους έως και τέσσερις φορές

τον χρόνο. Πρόκειται για μια διαδικασία που πολλαπλασιάζει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της παράκτιας αλιείας, τόσο μέσω της βιομηχανικής παραγωγής νέων δικτύων όσο και μέσω της απώλειας των κατεστραμμένων δικτύων στο περιβάλλον. Τα τελευταία αποδομούνται με εξαιρετικά αργό ρυθμό, γεμίζοντας τη θάλασσα μικροπλαστικά και εξακολουθώντας να αλιεύουν ψάρια και άλλους υδρόβιους οργανισμούς, φαινόμενο γνωστό και ως “αλιεία φάντασμα”. Από την άλλη πλευρά η συμβολή άλλων εισροών στη διαδικασία της αλιείας, όπως η χρήση της πλαστικής σακούλας ή των ιχθυοκιβωτίων από φελιζόλ για την εμπορία και τη διακίνηση των αλιευμάτων παίζει πολύ μικρότερο ρόλο σε σχέση με τους άλλους παράγοντες», αναφέρει ο καθηγητής του ΑΠΘ. Ενδιαφέρον είναι πως οι δύο μελέτες κατέδειξαν πως πολλές φορές η δημόσια συζήτηση κατακλύζεται από ένα μόνο θέμα (π.χ. πλαστική σακούλα, καλαμάκια κ.λπ.), αγνοώντας παράγοντες που είναι πολύ πιο επιβαρυντικοί για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Κρέας - αλιεύματα: συγκρίνοντας... μπουκιές

«Μια μπουκιά κρέατος βοοειδών αντιστοιχεί σε δεκαπλάσιες έως και δεκαπενταπλάσιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε σχέση με μια αντίστοιχη μπουκιά ψαριών ή θαλασσινών αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας. Εντούτοις, αν και η κατανάλωση τροφών από τη θάλασσα αποτελεί μια από τις πλέον αειφορικές επιλογές, υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης», υπογραμμίζει στην «Κ» ο Κωνσταντίνος Γκάνιας. «Σήμερα οφείλουμε να σκεφτόμαστε διαφορετικά. Από το τι αυτοκίνητο θα αγοράσουμε και με ποιον τρόπο θα θερμαινόμαστε, μέχρι φυσικά τις καταναλωτικές μας επιλογές και τις διατροφικές μας συνήθειες. Η ψήφισή του νέου κλιματικού νόμου και η θέσπιση μέτρων σταδιακής μείωσης των εκπομπών αερίων από ρυπογόνες επιχειρήσεις επιβάλλει την εκτίμηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος σε όλους τους τομείς της αγροδιατροφής, συμπεριλαμβανομένων των υδατοκαλλιέργειών και της αλιείας», συμπληρώνει.

Ειδικά για την Ελλάδα, που κατέχει δύο σημαντικές ευρωπαϊκές πρώτες. «Η χώρα μας είναι η σημαντικότερη παραγωγός λαβρακιού και τοσιπούρας θαλασσοκαλλιέργειας στην Ευρώπη, ενώ παρά τον μικρό σχετικά όγκο της παραγωγής διαθέτουμε τον μεγαλύτερο στόλο μικρών παράκτιων σκαφών εμπορικής αλιείας, μεγαλύτερο από αυτούς της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου», αναφέρει ο κ. Γκάνιας.

Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί η κατάσταση στους δύο τομείς που εξετάσε το εργαστήριο Ιχθυολογίας του ΑΠΘ;

«Η μείωση της συμμετοχής ζωικών συστατικών στις ιχθυοτροφές, η μείωση της κατανάλωσης νερού στα εκκολαπτήρια γόνου και η χρήση περιβαλλοντικά φιλικών υλικών στην εφοδιαστική αλυσίδα των αλιευμάτων θα μειώσει δραστικά το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας. Σε ό,τι αφορά την αλιεία, ο περιορισμός των καταστροφών των αλιευτικών εργαλείων με δίκτυα νέας τεχνολογίας, πιο ανθεκτικά ή και απωθητικά για τους μεγάλους θαλάσσιους θηρευτές, αλλά και η μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων με χρήση υβριδικών κινητήρων ή κινητήρων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επίσης θα μειώσουν σημαντικά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου ανά κιλό προϊόντος», λέει ο συντονιστής της έρευνας. Όπως σημειώνεται, η μέθοδος αξιολόγησης του κύκλου ζωής (LCA) εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα και τον μεσογειακό χώρο. Επιδίωξη είναι η παραπέρα χρήση της για την επίτευξη μιας ολιστικής θεώρησης για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

07:00 - 10:00

ΣΠΟΡ FM

95,0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Στέλλα Μάρκου,

Γιώργος Λογίδης &

Αντρέας Γιωργαηλής

NEW SEASON

20 21

DEEJAY 93.5 RADIO

#THEISLANDSDJ

ME ΤΟΝ ANTHONY 642

17:00 - 19:00

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

HITLIST

f i t

LISTEN LIVE

www.mydeejay.com.cy

Στον μαγικό κόσμο του Ντίσνεϊ

Οι ευρωπαϊκές διακοσμτικές τέχνες που τον επηρέασαν

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Έχουν μείνει αδέχαστα σε μικρούς και μεγάλους. Τα παραμυθένια κάστρα που πρωταγωνίστησαν σε πολλές από τις πρώτες, χειροποίητες, ταινίες κινουμένων σχεδίων των Walt Disney Animation Studios και τώρα δεσπόζουν σε όλα τα θεματικά πάρκα της Ντίσνεϊ, κλείνουν εντυπωσιακά την έκθεση «Inspiring Walt Disney: The Animation of French Decorative Arts».

Είναι ο επίλογος μιας εντυπωσιακής καλλιτεχνικής παρουσίασης και, ταυτόχρονα, μια μαγική μεταφορά στον χώρο και στον

Η έκθεση «Inspiring Walt Disney: The Animation of French Decorative Arts» του The Met είναι μια μαγική μεταφορά στον χώρο και στον χρόνο.

χρόνο: από το Μетроπολιτικό Μουσείο (The Met) της Νέας Υόρκης και την καρδιά της 5ης Λεωφόρου, όπου παρουσιάζεται η έκθεση, στα κάστρα της κοιλάδας του Λίγηρα του 16ου αιώνα και στο κάστρο Neuschwanstein του 19ου αιώνα στη Βαυαρία.

Όλα τα μαγικά αντικείμενα –κρηπίγια που μιλούν, τσαγιέρες που τραγουδούν, πολυθρόνες που περπατούν, ρολόγια που γίνονται αυλικόι–, αλλά και οι χώροι στους οποίους διαδραματίζονται οι ιστορίες αυτών των καταπληκτικών ταινιών που διαμόρφωσαν την εικόνα του παραμυθιού

στην αμερικανική κουλτούρα, έχουν την αισθητική σφραγίδα της Ευρώπης. Και αντανakλούν τη γοητεία που άσκησε στον δημιουργό τους η ευρωπαϊκή, και δη η γαλλική τέχνη. Ο Γουόλτ Ντίσνεϊ (1901-1966) είχε μια σχέση πάθους με τη Γαλλία. Οι επανειλημμένες επισκέψεις του εκεί αποτέλεσαν μοναδική πηγή έμπνευσης, από την οποία άντλησαν ο ίδιος και τα στούντιό του σε όλη του τη ζωή. Τα ταξίδια πυροδότησαν επίσης τον πάθος του για τη συλλογή και την κατασκευή μικροσκοπικών επίπλων και κουκλόσπιτων, αντικατοπτρίζοντας την επιθυμία του να δημιουργεί νέους «κόσμους» πρώτα στο χαρτί, μετά στις ταινίες του και, τέλος, ζωντανά, μέσα από τα θεματικά πάρκα. Μια επιλογή από αυτά τα μικροαντικείμενα παρουσιάζονται μαζί με πλάνα-στιγμιότυπα του Ντίσνεϊ και της οικογένειάς του όταν επισκέφθηκαν το Παρίσι και τις Βερσαλλίες.

Η έκθεση «Inspiring Walt Disney» είναι η πρώτη που διοργανώνεται στο μουσείο The Met για τη διερεύνηση του έργου του Γουόλτ Ντίσνεϊ και των δημιουργιών που παρήχθησαν από τα περίφημα στούντιο που διπύθινε. Εξήντα έργα που ανήκουν στις διακοσμτικές τέχνες του 18ου αιώνα και προέρχονται από την Ευρώπη –από ταπεταρίες και έπιπλα μέχρι επιτραπέζια ρολόγια Boule και ποροελάνες Σεβρών– παρουσιάζονται μαζί με 150 έργα τέχνης –σχέδια, μακέτες και έργα σε χαρτί– από το τεράστιο αρχείο, τη βιβλιοθήκη και τις συλλογές της Walt Disney. Προβάλλονται επίσης επιλεγμένα πλάνα από κινηματογραφικές ταινίες, που επισημαίνουν την ταχύτητα τεχνική και καλλιτεχνική εξέλιξη των στούντιο κατά τη διάρκεια της ζωής του Ντίσνεϊ και αργό-

«Ο πύργος της Ωραίας Κοιμημένης», Disneyland Paris, 1988. Σχέδιο με ακουαρέλα.

τερα. Η έκθεση φωτίζει τις σχέσεις μεταξύ των αισθητικών ρευμάτων της ευρωπαϊκής κουλτούρας με κάποιες εμβληματικές ταινίες κινουμένων σχεδίων της Disney, και δίνει έμφαση ειδικά στην αναβίωση της γοθτικής αρχιτεκτονικής στη «Σταχτούδα» (1950), στις μεσαιωνικές επηροές

στην «Ωραία Κοιμημένη» (1959) και σε αντικείμενα που ζωντανεύουν στην «Πεντάμορφη και το Τέρας» (1991), όλα εμπνευσμένα από το ροκοκό.

Έως τις 6/3. Μетроπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

Το Χόλιγουντ έχει κανόνες και θέλει... εχεμύθεια

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ένας από τους άτυπους, αλλά βασικούς, χολιγουντιανούς κανόνες έχει να κάνει με τη μυστικότητα. Αυτό σημαίνει πως όταν είναι να γυριστεί μια ταινία οπουδήποτε στον κόσμο, ιδίως αν πρόκειται για γυρίσματα εκτός στούντιο, οι πληροφορίες που κυκλοφορούν προκαταβολικά είναι με το... σταγονόμετρο ή, κατά προτίμηση, καθόλου. Το οπουδήποτε, βέβαια, δεν ισχύει για την Ελλάδα, όπου οι ειδήσεις και οι φήμες ρέουν σαν γάργαρο νερό, ακόμη και από τα στόματα εκείνων που θα έπρεπε να προστατεύουν το πολιτιστικό προϊόν, ιδιαίτερα όταν αυτό είναι και «φιλοξενοούμενο».

Μέσα στο περασμένο Σαββατοκύριακο είδαμε δεκάδες διαδικτυακά δημοσιεύματα γύρω από μια χολιγουντιανή παραγωγή, η οποία ετοιμάζεται να προσγειωθεί στην περιοχή της Δράμας, φέρνοντας μάλιστα μαζί της μεγάλους αστέρες όπως ο Ρόμπερτ ντε Νίρο. Τις λεπτομέρειες που έχουν να κάνουν με τόπους γυρισμάτων, τόσο στην πόλη της Δράμας όσο και στην τεχνητή λίμνη του Παρανεστίου, αποκάλυψε ο πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Χρήστος Παπαθεοδώρου, προφανώς πάνω στον... ενθουσιασμό του για το γεγονός. Το κακό είναι πως η συγκεκριμένη διαρροή μάλλον δεν άρεσε καθόλου στους παραγωγούς του φιλμ, οι οποίοι πλέον σκέφτονται το ενδεχόμενο να μετακομίσουν το πρότζεκτ σε άλλη τοποθεσία. Και είναι πραγματικά κρίμα. Πόλη παρδοσιακά συνδεδεμένη με το σινεμά, λόγω του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, η Δράμα διαθέτει επιπλέον φυσικές ομορφίες και ενδιαφέροντα τοπίσματα που προσφέρονται για κινηματογραφικά κάδρα.

Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες της «Κ», περίπου πριν από ένα μήνα ο σκηνοθέτης της ταινίας μαζί με συνεργάτες του επισκέφθηκαν τόσο την περιοχή του φράγματος στο Παρανέστι, όπου «έκλεισαν» και συγκριμένους χώρους, όσο και το σπή-

Στους τόπους γυρισμάτων περιλαμβάνονται η πόλη της Δράμας και η τεχνητή λίμνη του Παρανεστίου.

Πλήθος διαρροών για μια διεθνή παραγωγή που ετοιμαζόταν να κάνει γυρίσματα στην περιοχή της Δράμας.

λαιο του Αγγίτη και το Καπνολογικό Ινστιτούτο της Δράμας. Το τελευταίο προορίζεται να μετατραπεί σε στρατόπεδο για τις ανάγκες του φιλμ, στο οποίο, όπως μαθαίνουμε, εκτός από τον Ρόμπερτ ντε Νίρο, πρόκειται να πρωταγωνιστήσει και ο Τζέιμς Φοξ. Επιπλέον έχουν εξασφαλιστεί οι σχετικές άδειες των συναρμόδιων υπηρεσιών, καθώς και της ΔΕΗ για το Παρανέστι, με τα γυρίσματα διάρκειας περίπου ενός μήνα να ξεκινούν μέσα στον Απρίλιο.

Πλέον ωστόσο τίποτα δεν είναι βέβαιο, με τους εδώ συνεργάτες της παραγωγής να προσπαθούν να διαχειριστούν τον «θόρυβο», ώστε όλα να κυλήσουν ομαλά. Αν και εφόσον δηλαδή ο πατροπαράδοτος επαρχιωτισμός –που είναι πάντως γενικότερο φαινόμενο και δεν έχει να κάνει μόνο με την περιφέρεια– αφήσει τους επαγγελματίες να δουλέψουν.

Από τα γυρίσματα στα στούντιο της Γάζας, τα οποία ελέγχει η Χαμάς.

Η ισλαμική ένοπλη οργάνωση Χαμάς απαντά... τηλεοπτικά

Στα κινηματογραφικά πλάτο μεταφέρεται η σύγκρουση της Χαμάς και του Ισραήλ, καθώς η ισλαμική ένοπλη οργάνωση ετοιμάζει την τηλεοπτική «απάντηση» στο ισραηλινό σίριαλ «Fauda» που μεταδίδεται σε όλο τον κόσμο από το Netflix, το HBO και την Apple TV+.

Σε ένα στούντιο της Γάζας, την οποία ελέγχει η Χαμάς, γίνονται τα γυρίσματα της νέας σειράς «Fist of the Free» (Πρώτος από τους ελεύθερους ή στα αραβικά Qabdat al-Ahrar), σύμφωνα με το γαλλικό πρακτορείο ειδήσεων AFP. Η σειρά θα περιγραφεί τη σύγκρουση μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων από την οπτική των δευτέρων και θα ξεκινήσει αναβιώνοντας μια ισραηλινή επιχείρηση στη Λωρίδα της Γάζας το 2018, που κατέληξε στον θάνατο επτά πολιμιστών της Χαμάς και ενός Ισραηλινού αξιωματικού.

Η σειρά της Χαμάς έρχεται να ανταγωνιστεί το Ισραηλινό «Fauda», που στα αραβικά σημαίνει «Χάος», το οποίο παρακολούθησαν ήδη εκατομμύρια θεατές από το 2015. Η υπόθεση της σειράς βασίζεται στις πολεμικές περιπέτειες ενός Ισραηλινού μυστικού πράκτορα και της ομάδας του που επιχειρούν σε

παλαιστινιακό έδαφος. Ο πρωταγωνιστής καλείται να επιστρέψει στην ενεργό υπηρεσία για να εντοπίσει τον αρχηγό της Χαμάς, Τακίφ Χάμεντ.

Τα πράγματα όμως δεν είναι εύκολα για τους ηθοποιούς της Χαμάς. Οι ισραηλινές σειρές χρησιμοποιούν Αρα-

Η νέα σειρά «Fist of the Free» (Πρώτος από τους ελεύθερους ή στα αραβικά Qabdat al-Ahrar) είναι η παλαιστινιακή απάντηση στην ισραηλινή «Fauda».

βοϊσραηλινούς ηθοποιούς για να αποδώσουν Παλαιστινίους χαρακτήρες, ενώ οι σειρές στην Παλαιστίνη χρησιμοποιούν μόνο Παλαιστινίους για όλους τους ρόλους.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ορισμένοι ηθοποιοί να στιγματίζονται ως «Ισραηλινοί» και να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην πραγματική τους ζωή. Οι γυ-

ναίκες που παίζουν τις Ισραηλινές στις σειρές μπορεί να φορούν μαντίλες όπως επιτάσσει η μουσουλμανική θρησκεία, αλλά αυτό δεν τις γλιτώνει από διάφορες παρεξηγήσεις.

«Μετά την προβολή μιας σειράς, μια γυναίκα προσπάθησε να με στραγγαλίσει», δήλωσε η ηθοποιός Καμίλα Φάντελ στο AFP που έπαιξε τον ρόλο μιας Ισραηλινής γυναίκας. Η Χαμάς ελέγχει στη Γάζα των 2,3 εκατομμυρίων ανθράπων τον κανάλι Αλ-Ακσα, επενδύοντας σε τηλεοπτικές σειρές που βασίζονται σε σειρές του Χόλιγουντ ή τουρκικές σαπουνόπερες.

Ο «πόλεμος» του θέματος όμως είναι πολυδάπανος. Το κόστος για κάθε επεισόδιο του «Fauda» κυμαίνεται, σύμφωνα με ένα ρεπορτάζ του Hollywood Reporter του 2019, σε περίπου 200.000 δολάρια. Όπως όμως σημειώνει το AFP, το μπάτζετ του «Fist of the Free» είναι χαμηλό, όπως και οι μισθοί των ηθοποιών, ενώ τα σκηνικά τα απολύτως απαραίτητα.

Πάντως, οι παραγωγοί δουλεύουν πυρετωδώς για να παραδώσουν 30 επεισόδια μέχρι τον Απρίλιο που ξεκινάει η γιορτή του Ραμαζανίου.

Για τη Χρυσή και Αργυρή Αρκτο του Φεστιβάλ του Βερολίνου θα διαγωνιστούν 18 ταινίες.

Παλιοί γνώριμοι, νέα ταλέντα και... λίγη ελαφρότητα

Παλιούς γνώριμους, καταξιωμένους δημιουργούς όπως ο Μπερτράν Μπολένο, ο Σο Μιγιάνκε, η Μίτρα Φαραχανί αλλά και καινούργιες σκηνοθετικές συναντήσεις περιλαμβάνει το πρόγραμμα της φετινής Μπερλινάλε, η οποία προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί ζωντανά από τις 10-16 Φεβρουαρίου. Για τη Χρυσή και Αργυρή Αρκτο του διεθνούς κινηματογραφικού φεστιβάλ του Βερολίνου θα διαγωνιστούν 18 ταινίες, ενώ εκπροσωπούνται παραγωγές από 15 χώρες. Συνολικά 17 ταινίες κάνουν παγκόσμια πρεμιέρα, ενώ 7 έχουν σκηνοθετηθεί από γυναίκες.

Από τους συμμετέχοντες 11 κινηματογραφιστές πήραν μέρος στο φεστιβάλ στο παρελθόν και 5 από αυτούς κρατούν ήδη μια «αρκουδά» στα χέρια τους. Συμμετέχει επίσης μια μη μυθοπλαστική ταινία, κινουμένων σχεδίων.

Η νέα σκηνοθετική δουλειά του Φρανσουά Οζόν με τίτλο «Peter von Kant», που αποτελεί μια προσαρμογή σε άλλο gender ύψος του αριστουργήματος του Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ «Τα πικρά δάκρυα της Πέτρα φον Καντ» με πρωταγωνιστές την Ιζαμπέλ Ατζανί και τη Χάνα Σιγκούλα, θα ανοίξει το διαγωνι-

στικό τμήμα. Στην κούρσα για τη Χρυσή Αρκτο μπαίνουν μεταξύ άλλων η νέα ταινία της Κλερ Ντενί «Both Sides of the Blame» με πρωταγωνιστές τη Ζιλιέτ Μπινός και τον Βινσέν Λιντόν, το «Passengers of the Night» με πρωταγωνίστρια τη

Η φετινή Μπερλινάλε προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί ζωντανά από τις 10-16 Φεβρουαρίου.

Σαρλότ Γκενσμπούργκ αλλά και το «Carol», σκηνοθετικό ντεμπούτο της σεναριογράφου Φίλις Νάγκι με ενδιαφέρον καστ –Κέιτ Μάρα, Ελίζαμπεθ Μπανκς, Σιγκούνρι Γουίμπερ– που έκανε πρεμιέρα στον online Sundance film festival.

Περισσότερες από τις μισές ταινίες που επιλέχθηκαν φέτος διαδραματίζονται στο παρόν, αλλά μόνο δύο ασχολούνται με τις συνθήκες της πανδημίας», λέει ο καλλιτεχνικός διευθυντής της Μπερλινάλε, Κάρλο Καρτιάν. «Οι άνθρωποι και συναισθηματικοί δεσμοί μεταξύ τους

αποτελούν ένα συνδεδεκό νήμα των ταινιών, με τις μισές να εστιάζουν στην οικογένεια ως πλαίσιο αφήληψης για τις ιστορίες τους. Σχεδόν όλες οι ταινίες αφηγούνται γεγονότα που συμβαίνουν έξω από το κέντρο της πόλης, στην περιφέρεια, στην ύπαιθρο ή ακολουθούν τους χαρακτήρες στα ταξίδια τους μακριά από τις πόλεις».

«Με αστέρια όπως ο Νικ Κέιβ ή η Ερμα Τόμσον δίπλα σε ταλαντούχους νέους ηθοποιούς όπως ο Λουίς Χόφμαν, η σύνθεση της Μπερλινάλε συνδυάζει τη λάμψη των διασημοτήτων με τις ιστορίες που έχουν σημασία», προσθέτει ο κ. Καρτιάν. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται όλα τα κινηματογραφικά είδη, από τον τρόπο μέχρι το μιούζικαλ, από τη φαντασία έως τις γκανγκστερικές ταινίες. «Παρά τις συχνά δραματικές ιστορίες, όλες διαθέτουν λίγη ελαφρότητα, καταφεύγοντας σε ειρωνικά ή κωμικά στοιχεία», υπογραμμίζουν οι διοργανωτές.

Στο διαγωνιστικό τμήμα Encounters συμμετέχει και η ταινία «Η πόλη και η πόλη» των Σύλλα Τζουμέρκα και Χρήστου Πάσσαλη.

M.B.

Εκλεισε ο κύκλος του φθηνού χρήματος

Οι επικείμενες αυξήσεις επιτοκίων λόγω πληθωρισμού αποτυπώνονται ήδη στο κόστος δανεισμού των χωρών της Ευρωζώνης

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Την τελευταία εβδομάδα η αγορά ομολόγων σημείωσε ένα πολύ σημαντικό «ορόσημο», καθώς οι αποδόσεις των 10ετών γερμανικών ομολόγων πέρασαν στα θετικά επίπεδα για πρώτη φορά μετά σχεδόν τρία χρόνια, σηματοδοτώντας την επιστροφή στην κανονικότητα σε ό,τι αφορά τον δανεισμό και το τέλος εποχής των πολύ χαμηλών αποδόσεων και του άφθονου φθηνού χρήματος.

Η σημαντική συρρίκνωση της αξίας των ομολόγων διεθνώς, που έχουν αρνητικές αποδόσεις –κάτω από τα 9 τρισ. ευρώ από 18 τρισ. ευρώ που είχε κορυφωθεί στα τέλη του 2020– συμβολίζει εξάλλου και την επιθυμία να επανέλθει η ομαλότητα αυτή, όπως υποστηρίζουν οι αναλυτές. Αν και έπεται από αυτό το ρεκόρ οι γερμανικές αποδόσεις επέστρεψαν οριακά στα αρνητικά, οι αναλυτές επισημαίνουν

Οι αποδόσεις των ομολόγων θα ακολουθήσουν τον μονόδρομο της ανόδου, η οποία ωστόσο δεν θα είναι «εκρηκτική».

πως σε κάθε περίπτωση το μήνυμα που έχει σταλεί είναι ξεκάθαρο: τα ιστορικά χαμηλά κόστη δανεισμού ανήκουν πλέον στο παρελθόν και οι αποδόσεις των ομολόγων θα ακολουθήσουν τον μονόδρομο της ανόδου, η οποία ωστόσο δεν θα είναι «εκρηκτική».

Η τάση αυτή έχει κυριαρχήσει σε όλες τις εξόδους των χωρών της Ευρωζώνης στις αγορές από τις αρχές του νέου έτους, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, με τα επιτόκια να είναι εμφανώς αυξημένα σε σχέση με πέρυσι και τα βιβλία προσφοράν να συρρικνώνονται από τα ιστορικά ρεκόρ που καταγράφηκαν στο πρόσφατο παρελθόν.

Η χώρα μας δανειστίκε σε ορίζοντα 10ετίας με υπερδιπλάσιο κόστος από ό,τι ακριβώς έναν χρόνο πριν, καθώς η απόδοση στο νέο 10ετές διαμορφώθηκε στο 1,836% από 0,807% τον Ιανουάριο του 2021, ενώ η ζήτηση ήταν 50% χαμηλότερη. Ανάλογη αύξηση του κόστους δανεισμού και μείωση της ζήτησης είδαν ωστόσο και άλλες χώρες που βγήκαν στις αγορές αυτόν τον μήνα –ο οποίος ως συνήθως είναι ιδιαίτερα «γεμάτος» από εκδόσεις και

ακόμη περισσότερο φέτος λόγω Fed και EKT–, όπως Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Αυστρία και Βέλγιο.

Και αυτό διότι οι επενδυτές τοποθετούνται για το νέο περιβάλλον των αυξήσεων των επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες, τις οποίες ωθεί η άνοδος του πληθωρισμού και της μείωσης των αγορών περιουσιακών στοιχείων υπό τα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης, τα οποία και κάλυπταν πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό την εκδοτική δραστηριότητα των χωρών εν μέσω της πανδημίας, διασφαλίζοντας πολύ χαμηλά κόστη δανεισμού.

Ακόμη και η Γερμανία «παραδέχθηκε» την περασμένη εβδομάδα πως η αύξηση των αποδόσεων των ομολόγων εκμηδενίζει το δημοσιονομικό της μαζιλάρι, με στέλεχος του FDP, το κόμμα που ελέγχει το υπουργείο Οικονομικών, να εκτιμά ότι οι δαπάνες για τόκους θα υπερδιπλασιαστούν το 2022.

Το σημαντικό παράθυρο ευκαιρίας που προσέφερε η κρίση της πανδημίας συνειπώς κλείνει, με τους επενδυτές πλέον να κοιτούν με περισσότερη προσοχή το ρίσκο της κάθε χώρας και ειδικότερα σε ό,τι αφορά το πολιτικό περιβάλλον και τα δημόσια οικονομικά. Οι επικείμενες εκλογές στην Ιταλία ήταν άλλωστε ένας πρόσθετος παράγοντας που οδήγησε στη διεύρυνση των ιταλικών spreads το τελευταίο διάστημα, ενώ σημαντική πηγή κινδύνου θεωρεί η αγορά και τη Γαλλία ενόψει των εκλογών την άνοιξη, οι οποίες θεωρείται ότι αποτελούν ορόσημο και για την πορεία της Ευρώπης.

Ο δείκτης χρέους προς ΑΕΠ και η πορεία μείωσής του, η αντιμετώπιση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και η γενικότερη στάση των δημοσιονομικής πολιτικής, καθώς και οι μεταρρυθμίσεις που στηρίζουν την ανάκαμψη της οικονομίας, τη στιγμή που παραμένει αβέβαιο ακόμα το πώς θα διαμορφωθούν οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες, αποτελούν για τους επενδυτές στην Ε.Ε «πυξίδα» και αναμένεται να επηρεάσουν το κόστος δανεισμού.

Σε αυτό το περιβάλλον, η Ελλάδα αν και διαθέτει ευνοϊκό προφίλ, υψηλά ταμειακά διαθέσιμα της τάξης των 40 δισ. ευρώ και σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές, ωστόσο παραμένει η μόνη χώρα στην περιοχή της Ευρωζώνης που είναι εκτός επενδυτικής βαθμίδας και που έχει τόσο υψηλό δείκτη χρέους – κοντά στο 200%. Είναι συνεπώς πιο εμφανής από ποτέ η σημασία της συνέχισης και εντατικοποίησης της προσπάθειας για διαρθρωτικές μεταρρυθ-

Το παράθυρο ευκαιρίας που προσέφερε η κρίση της πανδημίας κλείνει, με τους επενδυτές πλέον να κοιτούν με περισσότερη προσοχή το ρίσκο της κάθε χώρας και ειδικότερα σε ό,τι αφορά το πολιτικό περιβάλλον και τα δημόσια οικονομικά.

μίσεις, αλλά με πολύ προσεκτική δημοσιονομική πολιτική.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Μαρκ Νας, επικεφαλής εναλλακτικών επενδύσεων στην αγορά σταθερού εισοδήματος στην Jupiter Asset Management, είναι βέβαιο ότι βρισκόμαστε πλέον σε μια νέα εποχή όπου το περιβάλλον των χαμηλών αποδόσεων των ομολόγων έχει τελειώσει, ενώ τονίζει πως η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να ακολουθήσει ιδιαίτερα συνετή πολιτική στα δημοσιονομικά.

Η Jupiter προς το παρόν περιμένει οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων να αυξηθούν κατά 40-50 μονάδες βάσης για να τηρήσει long θέσεις στην Ελλάδα και πάλι. «Αυτή τη στιγμή είμαστε ουδέτεροι στην Ελλάδα, ενώ τηρούμε αρνητική στάση για όλα τα ομόλογα γενικότερα», επισημαίνει ο κ. Νας.

Ανάγκη δημοσιονομικής σύνεσης

Παρά το νέο, πιο δύσκολο περιβάλλον στις αγορές, ο επικεφαλής εναλλακτικών επενδύσεων της Jupiter Asset Management, Μαρκ Νας, θεωρεί πάντως ότι η υψηλότερη παγκόσμια ανάπτυξη, η στήριξη της ΕΚΤ, τα χαμηλά επιτόκια στην Ευρώπη έως και το 2023 και η μικρή διασπορά του ελληνικού χρέους στην αγορά θα βοηθήσουν. Ωστόσο, όπως προειδοποιεί, «η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να ακολουθήσει πολύ προσεκτικά βήματα πολιτικής, προχωρώντας σε κινήσεις που μειώνουν το χρέος, αλλά να παραμείνει προσυλωμένη στη δημοσιονομική στήριξη με σύνεση, και στις μεταρρυθμίσεις».

Ανάλογες είναι και οι εκτιμήσεις της Oxford Economics, σύμφωνα με την οποία η άνοδος των αποδόσεων των ομολόγων στην Ευρωζώνη ήταν αναμενόμενη, καθώς

η οικονομία ανακάμπτει από την πανδημία και η ΕΚΤ αφαιρεί τα κίνητρα. Ωστόσο, όπως επισημαίνει μιλώντας στην «Κ» ο Ολίβερ Ρακάου, επικεφαλής οικονομολόγος του οίκου για τη Γερμανία, μια ταχύτερη άνοδος στο πλαίσιο της ταχύτερης από την αναμενόμενη οικονομικής ανάκαμψης και της αύξησης του πληθωρισμού δεν αποτελεί απαραίτητα μεγάλη ανησυχία για τα δημόσια οικονομικά ή τη βιωσιμότητα του χρέους στην Ευρωζώνη ή την Ελλάδα, δεδομένου ότι αυτό επίσης συνεπάγεται μεγαλύτερη αύξηση των εσόδων.

Συνεπώς, η Oxford Economics δεν θεωρεί την άνοδο των αποδόσεων και των spreads των ελληνικών ομολόγων έναντι της Γερμανίας απαραίτητα σημαντικό κίνδυνο, καθώς πιστεύει ότι η άνοδος θα είναι μέτρια.

«Ειδικά για την Ελλάδα αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι μεγάλο μερίδιο του δημόσιου χρέους της είναι δάνεια από τον ESM και το EFSF. Ενώ τα επιτόκια αυτών των δανείων μπορεί επίσης να αυξηθούν τελικά καθώς αυξάνονται τα επιτόκια της αγοράς, θα είναι προστατευμένα ωστόσο από μια πιθανή σημαντική διεύρυνση των spreads των ελληνικών ομολόγων», αναφέρει ο κ. Ρακάου και προσθέτει πως επιπλέον η μέση διάρκεια του χρέους της Ελλάδας έχει αυξηθεί και έτσι η «μετάδοση» από τα υψηλότερα επιτόκια της αγοράς στη συνολική δαπάνη για τόκους από την κυβέρνηση θα είναι σταδιακή. «Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η Ελλάδα μπορεί να είναι απρόσδεκτη στη δημοσιονομική της πολιτική, το αντίθετο μάλλον», καταλήγει ο οικονομολόγος.

Με ζημιές έκλεισε το ΧΑΚ την Τρίτη

Με ζημιές έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο αντιστρέφοντας τα οριακά ανοδικό κλίμα που παρουσίαζε νωρίτερα στην σημερινή συνεδρία.

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε πτώση σε ποσοστό 0,53%, κλείνοντας στις 68,82 μονάδες, ενώ ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε πανομοιότυπη πτώση, κλείνοντας στις 41,27 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €130.890. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, σημαντικές απώλειες παρουσίασε ο τομέας των Επενδυτικών Εταιρειών με πτώση 1,95%, ενώ η Κύρια Αγορά παρουσίασε απώλειες 0,93%. Αμελητέα άνοδο με 0,01% παρουσίασε η Εναλλακτική Αγορά, ενώ τα Ξενοδοχεία δεν παρουσίασαν μεταβολή. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €97.086 (πτώση 0,46% - τιμή κλεισίματος €1,09). Ακολούθησαν οι μετοχές της Logicom Public Ltd με €11.722 (άνοδος 1,71% - τιμή κλεισίματος €1,78), της Ελληνικής Τράπεζας με €10.346 (πτώση 3,34% - τιμή

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε πτώση σε ποσοστό 0,53%, κλείνοντας στις 68,82 μονάδες.

κλεισίματος €0,81), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €2.753 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €2,74) και της Louis Plc με €2.517 (άνοδος 7,19% - τιμή κλεισίματος €0,08).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, τρεις κινήθηκαν ανοδικά, έξι πτωτικά και τρεις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 75.

Εξάλλου, το Χρηματιστήριο ανακοίνωσε την εισαγωγή των Μετοχών της εταιρείας WEALTHAVENUEPLC, σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του Νόμου του ΧΑΚ στην Νεοαναπτυσσόμενη Εταιρειών Αγορά (Ν.Ε.Α.) του ΧΑΚ και την ταυτόχρονη εισαγωγή των μετοχών

της στο Κεντρικό Αποθετήριο Μπτρώο του ΧΑΚ σύμφωνα με τα Άρθρα 10(1) και (3) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μπτρώο Αξιών) Νόμου. Η εισαγωγή γίνεται με τη μέθοδο της ιδιωτικής τοποθέτησης και ο Σύμβουλος Εισαγωγής της εταιρείας, είναι η εταιρεία D. G. Halios Consultants Limited.

Πρόκειται για 32.097.500 μετοχές ονομαστικής αξίας €0,001 και τιμή εισαγωγής €0,28 με κωδικό διαπραγματεύσεως CY0109610614 ΓΟΥΕΛΘ/WEALTH.

Ο εκδότης είναι εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κύπρο και δραστηριοποιείται κυρίως στην αγορά ακινήτων.

Η διαπραγματεύση των πιο πάνω αξιών θα ξεκινήσει την Πέμπτη, 27 Ιανουαρίου 2022 και θα πραγματοποιείται σε Ευρώ (€). Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου θα αναλάβει την τήρηση του μπτρώου των πιο πάνω τίτλων, στο Κεντρικό Αποθετήριο/Μπτρώο του ΧΑΚ, αναφέρεται.

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Έντονη ανησυχία από το ράλι του πληθωρισμού

Η ανοδική πορεία του δείκτη τιμών καταναλωτή σε μεγάλες οικονομίες της υπηλίου συνεχίζει να προκαλεί ανησυχία, ενώ η ταχεία εξάπλωση της νέας μετάλλαξης του κορωνοϊού και η πολιτική «μηδενικής ανοχής» της Κίνας στην πανδημία αυξάνουν τους φόβους για ενδεχόμενες νέες πιέσεις στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες. Παράλληλα, σε ορισμένες μεγάλες οικονομίες, όπως στις ΗΠΑ, η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από εντεινόμενη στενότητα, γεγονός που ενέχει τον κίνδυνο δευτερογενών επιδράσεων στο πεδίο των τιμών μέσω του διαύλου των μισθών. Δεδομένων αυτών των συνθηκών, οι επενδυτές ανησυχούν για το ενδεχόμενο διατήρησης του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα για διάστημα μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο, γεγονός που θα μπορούσε να ωθήσει ορισμένες μεγάλες κεντρικές τράπεζες σε μια πιο επιθετική προσέγγιση για την αντιμετώπιση του φαινομένου, καθώς άλλωστε τα στοιχεία για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας δείχνουν ότι οι επιπτώσεις από τη νέα μετάλλαξη α-

ποδεικνύονται προς το παρόν ηπιότερες σε σχέση με εκείνες των προηγούμενων κυμάτων της πανδημίας.

Χαρακτηριστικά, τα πρόσφατα στοιχεία των ΗΠΑ για αύξηση του κύριου δείκτη τιμών καταναλωτή σε νέο υψηλό περίπου 40 ετών τον Δεκέμβριο και η υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας κάτω από το εκτιμώμενο από τη Fed φυσικό ποσοστό, γνωστό ως NAIRU (κάτω του οποίου ο πληθωρισμός επιταχύνεται), έχουν οδηγήσει σε ανοδική αναθεώρηση των προσδοκιών για την πορεία των επιτοκίων της Fed. Συγκεκριμένα, η προθεσμιακή αγορά τιμολογεί πλέον πλήρως τέσσερις αυξήσεις των επιτοκίων ύψους 25 μ.β. εκάστη το τρέχον έτος, ενώ δεν αποκλείει εντελώς το ενδεχόμενο μίας επιπλέον αύξησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις αρχές του Οκτωβρίου 2021, δηλαδή μόλις πριν από 3,5 μήνες, η προθεσμιακή αγορά τιμολογούσε μόνο μία αύξηση το 2022, ενώ στις αρχές του νέου έτους, δηλαδή μόλις πριν από τρεις εβδομάδες, προεξόφλουσε τρεις αυξήσεις.

Σε αυτό το περιβάλλον, οι κυβερνητικοί τίτλοι των ΗΠΑ δέχθηκαν νέες πιέσεις στις αρχές της εβδομάδας, οι οποίες επεκτάθηκαν και στους ευρωπαϊκούς, ενώ στις αγορές συναλλάγματος η διεύρυνση των αποδόσεων μεταξύ αμερικανικών και γερμανικών ομολόγων ευνόησε το δολάριο ΗΠΑ.

Η ισοτιμία ευρώ/δολ. υποχώρησε κάτω από την περιοχή του 1,1350 μετά από άνοδο κοντά στο 1,1500 την προηγούμενη εβδομάδα για πρώτη φορά από τα μέσα Νοεμβρίου, επηρεασμένη επίσης αρνητικά από τις δηλώσεις της προέδρου της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ που κατέστησαν σαφές ότι, παρά την άνοδο του δείκτη τιμών καταναλωτή της Ευρωζώνης σε νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο τον Δεκέμβριο (5,0%), λόγω ειδικών συνθηκών, οι προσδοκίες της αγοράς για αύξηση των επιτοκίων πριν από το 2023 θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν υπερβολικές.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Deloitte.

**Ο πλήρης οδηγός
Φορολογικές Πληροφορίες 2022
μόλις κυκλοφόρησε!**

Κατεβάστε τον
σε ελληνικά
και αγγλικά

